

Analiza aktywności dolnośląskich podmiotów gospodarczych.

Wyznaczanie głównych trendów.

Impulsy patentowe. Studia przypadków.

Analiza współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Analizy, badania i prognozy na rzecz Strategii Województwa Dolnośląskiego” [POKL0.8.01.04-02-003/08]

Opracowanie:

Magdalena Stawicka

Lidia Żurawowicz

Marek Wróblewski

Październik 2010

Wstęp

- 1. Gospodarka Dolnego Śląska – perspektywa makroekonomiczna**
- 2. Podmioty gospodarcze krajowe i zagraniczne w Polsce i na Dolnym Śląsku w latach 1993 – 2010**
- 3. Ogólna ocena konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw – wybrane aspekty**
- 4. Innowacyjność dolnośląskich przedsiębiorstw**
- 5. Wnioski i rekomendacje**
- 6. Spis źródeł**

Wstęp

Dolny Śląsk, pomimo szeregu problematycznych sfer i obszarów, należy generalnie do grupy relatywnie dobrze rozwiniętych regionów Polski, wykazując przy tym swoją zauważalną specyfikę. Swoista odrębność wynika m.in. z geograficznej lokalizacji oraz posiadanych zasobów naturalnych, potencjału społecznego, infrastruktury, a także stopnia akumulacji kapitału i szeregu transgranicznych powiązań. Osiągnięty już poziom rozwoju jest z jednej strony wynikiem wspomnianej specyfiki regionalnej, z drugiej natomiast strony jest nade wszystko pochodną struktury funkcjonującego tutaj systemu ekonomicznego.

Regionalna gospodarka, jej efektywność i charakter, jest zatem niezwykle ważna w obliczu współczesnych wyzwań, bowiem może zostać uznana za zasadniczą przesłankę wyznaczającą w poważnym stopniu długookresowe trajektorie rozwoju cywilizacyjnego Dolnego Śląska. Regionalny system ekonomiczny w naturalny sposób bazuje natomiast przede wszystkim na zlokalizowanych na terenie województwa przedsiębiorstwach (krajowych i zagranicznych), niezależnie od ich struktury właścicielskiej, prowadzących aktywną działalność operacyjną zarówno na rynku dolnośląskim i ogólnopolskim, jak również niekiedy na rynkach międzynarodowych. W rezultacie można więc stwierdzić, iż to potencjał reprezentowany przez operujące w regionie przedsiębiorstwa, jak również ich realna konkurencyjność oraz zdolność do budowania trwałych przewag komparatywnych, jest także jedną z kluczowych determinant kształtujących funkcjonowanie województwa w wymiarach ekonomicznym i społecznym.

Z tego względu podstawowym celem przedmiotowego opracowania jest prezentacja aktywności dolnośląskich przedsiębiorstw oraz próba oceny ich pozycji konkurencyjnej, w tym zwłaszcza innowacyjności. Struktura pracy została oparta na wielowymiarowej analizie działalności przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionie. Punktem wyjścia jest przyjęcie perspektywy makroekonomicznej, charakteryzującej w ogólny sposób efektywność gospodarowania regionalnych firm. Następnie za celowe w przeprowadzonej analizie uznano prezentację ich aktywności oraz powiązań i zależności kapitałowych z podmiotami

zagranicznymi. Podjęto także próbę oceny pozycji konkurencyjnej dolnośląskich przedsiębiorstw, eksponując zwłaszcza kwestie innowacyjności. W ten sposób starano się również stworzyć właściwe podstawy do sformułowania podstawowych rekomendacji w analizowanym obszarze problemowym.

1. Gospodarka Dolnego Śląska – perspektywa makroekonomiczna

Przyjmując perspektywę makroekonomiczną można dokonać całościowej i finalnej w pewnym sensie analizy efektywności działalności przedsiębiorstw dolnośląskich. Weryfikacja konkurencyjności firm województwa znajduje bowiem także swoje częściowe odzwierciedlenie (choć nie bezpośrednio) w podstawowych miernikach ekonomicznych, eksponujących zagregowane wartości na poziomie rachunków regionalnych.

Podstawowe zatem badanie efektywności przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Dolnego Śląska wymaga przeglądu typowych figur makroekonomicznych charakteryzujących syntetycznie ogólny stopień rozwoju oraz konkurencyjność całego regionalnego systemu gospodarczego, a przez to także pośrednio konkurencyjność podmiotów gospodarczych. W efekcie za adekwatne mierniki na tym poziomie badawczym przyjęto Produkt Krajowy Brutto oraz różne jego warianty analityczne w odniesieniu do Dolnego Śląska, a także konfrontację tej syntetycznej miary z wartościami osiąganymi w tym względzie przez pozostałe województwa kraju. W metodologii sprawozdawczości statystycznej wskaźnik ten bowiem w podstawowej formie odzwierciedla końcowy efekt aktywności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej na danym obszarze, a zatem w znacznym stopniu określa też efektywność sektora przedsiębiorstw uznawanego za zasadniczy komponent regionalnego systemu ekonomicznego.

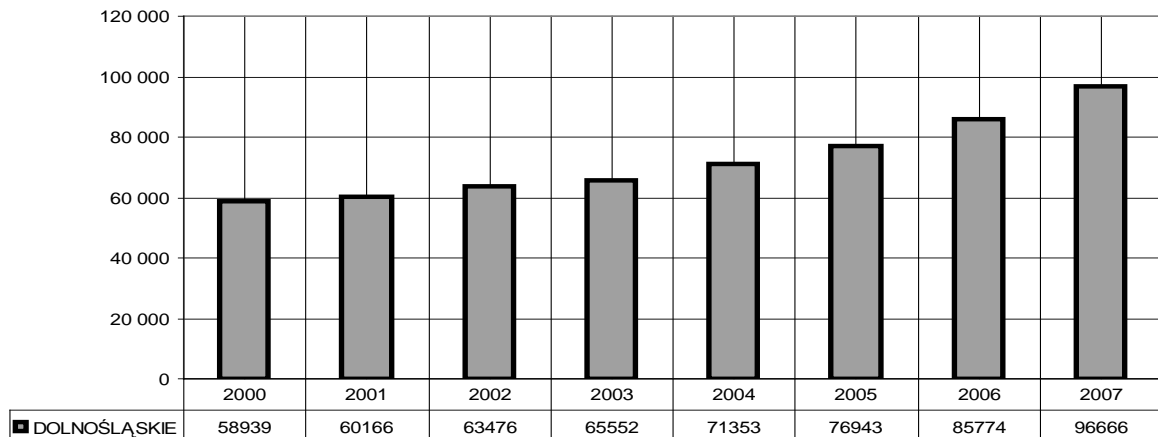
Tab. 1.1. PKB i PKB *per capita* Polski w podziale na województwa w 2007 roku (ceny bieżące)

Region	Udział % w PKB	PKB <i>per capita</i> (w PLN)	PKB <i>per capita</i> – relacja do średniej krajowej (w %)
Dolnośląskie	8,21	33 567	108,7
Kujawsko-Pomorskie	4,70	26 801	86,8
Lubelskie	3,85	20 913	67,7
Lubuskie	2,34	27 350	88,6
Łódzkie	6,17	28 371	91,9

Małopolskie	7,36	26 456	85,7
Mazowieckie	21,75	49 415	160,1
Opolskie	2,26	25 605	82,9
Podkarpackie	3,71	20 829	67,5
Podlaskie	2,32	22 896	74,2
Pomorskie	5,70	30 396	98,5
Śląskie	12,98	32 761	106,1
Świętokrzyskie	2,58	23 741	76,9
Warmińsko-Mazurskie	2,78	22 961	74,4
Wielkopolskie	9,27	32 266	104,5
Zachodniopomorskie	3,99	27 708	89,8
Polska	100%	30 873	100

Źródło: Opracowanie i obliczenia własne na podstawie: Bank Danych Regionalnych GUS, www.stat.gov.pl (20.10.2010) oraz GUS 2010a. Regiony Polski, Warszawa 2010.

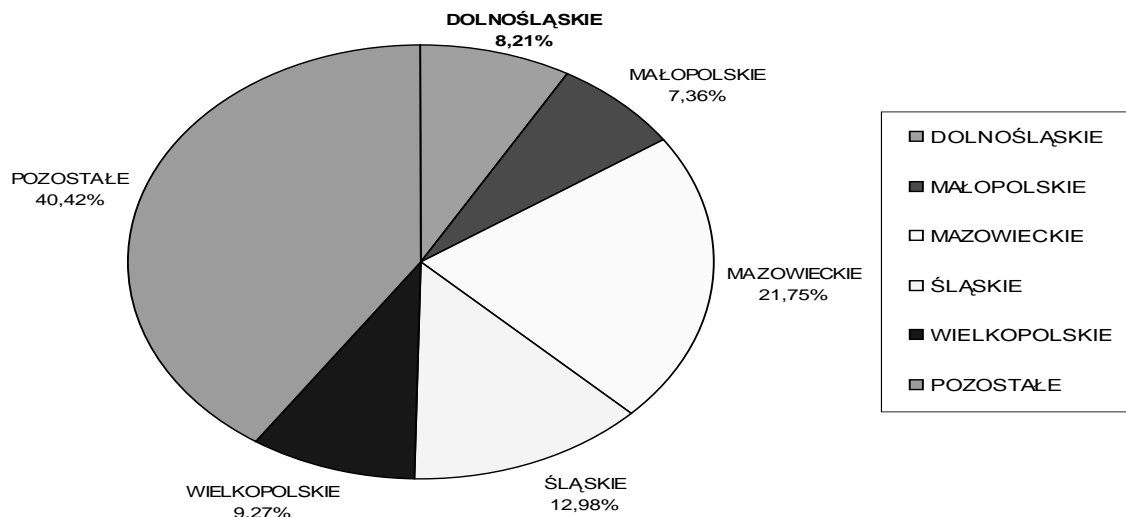
Prosta obserwacja dostępnych danych w zakresie rozkładu regionalnego PKB w Polsce (Tab. 1.1) wskazuje na względnie dobrą pozycję Dolnego Śląska na tle pozostałych województw Polski. Wartość tej figury makroekonomicznej wg. GUS wyniosła w 2007 roku 96 666 mln PLN. Co więcej, udział regionu w wytwarzanym PKB w tym samym okresie osiągnął poziom ponad 8,2% (czwarte miejsce pod tym względem w kraju), co należy uznać za znaczący rezultat w porównaniu do wyników większości pozostałych województw. Ponadto warto również zwrócić uwagę na wyraźny trend wzrostowy w odniesieniu do wytwarzanego w regionie PKB (Ryc. 1.1). W latach 2000 – 2007 utrzymywał się systematyczny wzrost wartości tego miernika, zachowując jednocześnie znaczącą dynamikę.

Ryc. 1.1. PKB Dolnego Śląska w latach 2000 – 2007 (w mld PLN)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Regionalnych GUS. www.stat.gov.pl (20.10.2010)

Znamienne także, iż Dolny Śląsk konsekwentnie znajduje się w gronie zaledwie pięciu regionów kraju generujących największe udziały w ogólnej wartości tego syntetycznego miernika (por. Ryc. 1.2). Łącznie województwa te (mazowieckie, śląskie, wielkopolskie, dolnośląskie i małopolskie) wytwarzają niemal 60% PKB Polski.

Ryc. 1.2. PKB Polski w podziale na województwa w 2007 roku (w %)

Źródło: Opracowanie i obliczenia własne na podstawie: Bank Danych Regionalnych GUS, www.stat.gov.pl (20.10.2010)

Ponadto warto wskazać, iż równie istotny w ogólnej charakterystyce jest wysoki poziom wytwarzanego regionalnego PKB w przeliczeniu na mieszkańca. Średnia wartość tej figury dla województwa we wskazanym roku referencyjnym osiągnęła wyraźnie ponadprzeciętny poziom w ujęciu krajowym, osiągając pułap 33 567 PLN. Jednocześnie wartość ta wyraźnie przekroczyła średni poziom PKB *per capita* Polski (108,7%). W odniesieniu zatem do tych dwóch ostatnich mierników Dolny Śląsk zajmuje wysoką drugą pozycję w kraju.

Przytoczone zatem wcześniej wyniki odnoszące się do regionalnego rozkładu PKB i PKB *per capita* potwierdzają wcześniejszą konstatację eksponującą względnie wysokim poziom rozwoju regionu jako całości oraz jego istotną rolę w ogólnokrajowym systemie ekonomicznym. Z tego względu można również wysnuć wniosek, iż także podmioty gospodarcze funkcjonujące w regionie osiągnęły relatywnie dobrą pozycję konkurencyjną, umożliwiającą skuteczną działalność w warunkach gospodarki rynkowej.

Kolejnym użytecznym miernikiem wykorzystywanym powszechnie w tego rodzaju ogólnej analizie makroekonomicznej jest także wartość dodana brutto. Wskaźnik ten agreguje wartość produktów (wytworzonych przez jednostki krajowe rynkowe i nierynkowe działające na zdefiniowanym obszarze, pomniejszoną jednocześnie o zużycie pośrednie poniesione w związku z wytworzeniem owej wartości.

Tab. 1.2. Wartość dodana brutto w podziale na województwa w 2007 roku (ceny bieżące)

Region	Wartość dodana brutto w %	Wartość dodana brutto na 1 pracującego	W podziale na sektory gospodarki (w % całości)		
		Polska = 100	Rolnictwo	Przemysł	usługi
Dolnośląskie	8,2	114,8	2,3	39,5	58,2
Kujawsko-Pomorskie	4,7	89,6	5,9	31,7	62,4
Lubelskie	3,9	68,9	7,9	25,4	66,7
Lubuskie	2,3	99,7	4,4	35,2	60,4
Łódzkie	6,2	87,3	6,5	32,3	61,2
Małopolskie	7,4	86,7	3,0	31,5	65,5
Mazowieckie	21,7	133,5	3,8	21,0	75,2

Opolskie	2,3	97,4	5,2	36,3	58,4
Podkarpackie	3,7	70,1	3,5	33,0	63,1
Podlaskie	2,3	79,0	10,7	26,2	63,1
Pomorskie	5,7	106,9	2,9	31,1	66,0
Śląskie	13,0	108,5	1,1	39,2	59,6
Świętokrzyskie	2,6	75,8	6,3	33,7	60,0
Warmińsko-Mazurskie	2,8	89,6	7,8	29,6	62,6
Wielkopolskie	9,3	95,7	6,5	34,2	59,3
Zachodniopomorskie	4,0	102,6	4,2	25,8	70,0
Polska	100%	100	4,3	30,8	64,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Regionalnych GUS, www.stat.gov.pl (20.10.2010) oraz GUS, 2010a. Regiony Polski, Warszawa 2010.

W przypadku wskaźnika wartości dodanej brutto analiza rozkładu regionalnego również wskazuje na korzystną sytuację Dolnego Śląska na tle pozostałych województw Polski (por. Tab. 1.2). Przedmiotowy region należy do grupy czterech województw, które osiągnęły pod tym względem wartości analizowanego miernika przekraczające średnią ogólnopolską. Dodatkowo na uwagę zasługuje też relatywnie korzystna struktura branżowa kreacji wartości dodanej brutto. W odniesieniu do Dolnego Śląska podkreślenia wymaga znaczny poziom udziału usług (58,2%) przy silnej nadal pozycji regionalnego przemysłu (39,5%) w zagregowanej wartości miernika. Jednocześnie sektor rolniczy został bardzo poważnie zredukowany (2,3%) i nie wpływa znacząco na ostateczne odczyty wartości dodanej brutto. Taki rozkład można uznać za umiarkowanie korzystny oraz zbieżny z szerszymi tendencjami krajowymi, a nawet światowymi. Od kilku dekad obserwuje się wyraźną regresję sektora rolnego w generowaniu wartości dodanej oraz zmniejszenie też stopniowe roli przemysłu, przy jednoczesnym znaczącym wzroście znaczenia usług w poszczególnych systemach ekonomicznych. W rezultacie można zauważyć, iż Dolny Śląsk posiada wyraźną przemysłowo – usługową orientację gospodarki. To natomiast wskazuje na istotną rolę przedsiębiorstw działających w tych sektorach gospodarki oraz ich znacznie większą aktywność w pozarolniczych branżach. Obraz ten sugeruje zatem utrzymywanie

przez dolnośląskie podmioty gospodarcze konkurencyjności na rynku krajowym w działalności produkcyjnej i usługowej.

Ponadto Dolny Śląsk cechuje się w ujęciu zagregowanym wysokimi nakładami inwestycyjnymi, które w 2008 roku osiągnęły poziom 18470,4 mln PLN, co stanowiło 8,5% całości tych nakładów w Polsce. Szczególnie wysoki poziom tego rodzaju wydatków zauważalny był w tym okresie w odniesieniu do sektora usług oraz sektora przemysłowego i budownictwa. Także nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na mieszkańca osiągnęły jeden z najwyższych poziomów w kraju, co wskazuje także na kontynuację wzrostu potencjału operacyjnego w sektorze dolnośląskich przedsiębiorstw. Warto także podkreślić, iż produkcja sprzedana przemysłu wyniosła tutaj 77659,6 mln PLN, kreując tym samym 9,1% całości produkcji sprzedanej w kraju.

Co ważne, dolnośląskie przedsiębiorstwa wykazują ograniczoną skłonność w stosunku do podmiotów gospodarczych z innych regionów Polski do ponoszenia wydatków inwestycyjnych w sektorze B+R, chociaż ich wartość w ujęciu bezwzględnym jest nadal bardzo skromna w stosunku do potrzeb. Według danych GUS w 2008 roku 35,2% operujących w przemyśle Dolnego Śląska poniosło wydatki związane z działalnością innowacyjną. Udział ten należy do jednych z najwyższych w Polsce i stanowi wyraz stopniowych przekształceń struktury aparatu wytwórczego oraz implementacji innowacyjnych rozwiązań zarządczych w regionalnym systemie ekonomicznym. Wartość wydatków na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych w przemyśle wyniosła w 2008 roku 1760,5 mln PLN.

Tab. 1.3. Województwo dolnośląskie na tle pozostałych województw kraju
– wybrane wskaźniki

Kategoria porównawcza	Pozycja w grupie 16 regionów Polski
PKB <i>per capita</i>	2
Wartość dodana brutto (przemysł i budownictwo)	1
Nakłady inwestycyjne <i>per capita</i>	2

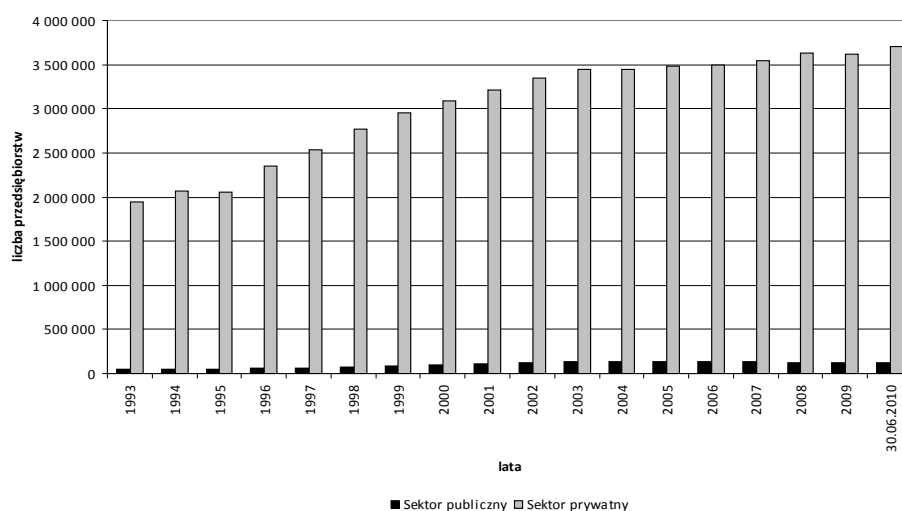
Nakłady na B+R <i>per capita</i>	6
Spółki handlowe na 1000 mieszkańców	3
Wskaźnik urbanizacji	2
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: GUS, 2010a. Regiony Polski, Warszawa 2010.

Syntetyczna prezentacja Dolnego Śląska na tle pozostałych województw Polski (por. Tab. 1.3) z perspektywy makroekonomicznej wskazuje, iż region posiada znaczący, chociaż nie w pełni wykorzystywany, potencjał rozwojowy. Notowane wartości podstawowych figur w ujęciu zagregowanym pozwalają stwierdzić, iż system ekonomiczny województwa jest generalnie konkurencyjny na tle kraju. W rezultacie można zakładać, iż w dużym stopniu jest to także efekt dostosowań na poziomie przedsiębiorstw, które stanowią o charakterze i efektywności procesów gospodarowania w regionie. Dopiero jednak prezentacja sektora dolnośląskich przedsiębiorstw oraz późniejsze ujęcie mikroekonomiczne w prowadzonej analizie pozwolą na podjęcie próby weryfikacji konkurencyjności podmiotów gospodarczych funkcjonujących w regionie.

2.1. Podmioty gospodarcze w Polsce w latach 1993 - 2010

Proces transformacji gospodarczej Polski rozpoczęty z końcem lat osiemdziesiątych spowodował szybki wzrost sektora prywatnego w wyniku zmiany struktury własnościowej gospodarki. Na tle innych krajów transformujących, takich jak na przykład Czechosłowacja czy Rosja w polskiej gospodarce jeszcze przed okresem przekształceń istniał dobrze rozwinięty sektor prywatny. Przede wszystkim, ta forma własności występowała rolnictwie przez cały okres realnego socjalizmu, a także pojawiła się w wytwórczości rzemieślniczej oraz drobnym handlu w połowie lat pięćdziesiątych. Pod koniec lat siedemdziesiątych zaczęły powstawać spółki polonijno – zagraniczne, a następnie spółki nomenklaturowe, tworzone z przedsiębiorstw państwowych. W związku z tym na początku okresu transformacji w polskim sektorze prywatnym zatrudnionych było około 33% ogółu pracujących, którzy wytwarzali dobra i usługi stanowiące około 18% dochodu narodowego gospodarki (Bałtowski, Miszewski, 2007).

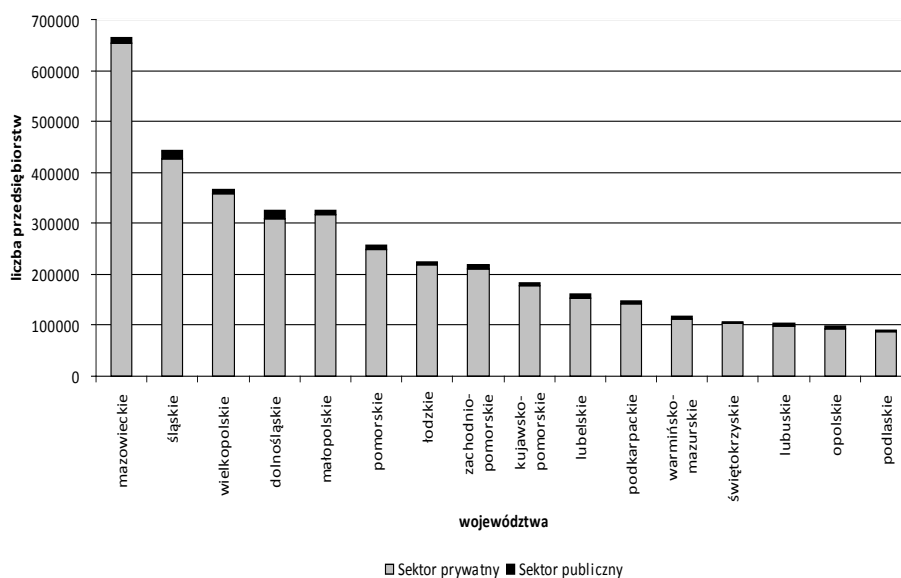
Ryc. 2.1. Podmioty gospodarcze w Polsce w latach 1993 – 2010
w podziale na sektor publiczny i prywatny

Źródło: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r.*, GUS, 2010, s.26.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS, 2010) w 1993 roku, czyli w pierwszych latach transformacji, w polskiej gospodarce zarejestrowanych było 1.995.329 podmiotów gospodarczych, wśród których 51.768 (2,6%) działało w sektorze publicznym, a

1.943.561 (97,4%) w sektorze prywatnym. Na podstawie ryc 1., przedstawiającej ilość podmiotów gospodarczych w Polsce w latach 1993 - 2010 można stwierdzić, iż w okresie transformacji liczba przedsiębiorstw działających na polskim rynku uległa podwojeniu. Z danych GUS za I półrocze 2010 roku wynika, że obecnie istnieje ponad 3,8 mln firm, z których 97% stanowią przedsiębiorstwa klasyfikowane pod względem prawa własności jako sektor prywatny (mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do prywatnych właścicieli – osób fizycznych lub prawnych, krajowych lub zagranicznych), a 3% podmiotów posiada mienie w całości lub w przeważającej części należące do Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych lub jednostek samorządu terytorialnego.

Analiza struktury rozmieszczenia przedsiębiorstw pokazuje, iż najwięcej podmiotów ulokowało swoją działalność w województwie mazowieckim (665.056 firm), następnie na Śląsku (442.046), w Wielkopolsce (367.098) i na Dolnym Śląsku (324.556). Najmniej firm zarejestrowanych było w połowie 2010 roku w województwie podlaskim – niecałe 90 tys. (GUS, 2010) (ryc. 2.2.)

Ryc. 2.2. Podmioty gospodarcze według województw w 2010 roku w podziale na sektor publiczny i prywatny (stan na 30.06.2010r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r.*, GUS, 2010, s.52 - 69.

Najwięcej podmiotów gospodarczych zgodnie z obowiązującą od 2007 roku klasyfikacją PKD działa w polskiej gospodarce w sekcji G (ponad 28%), czyli w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami. Niecałe 12% ogółu zarejestrowanych firm działa w branży budowlanej (sekcja F), wykonując roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz wykonywaniem robót specjalistycznych. Ponad 9% firm funkcjonuje w sekcji C, zajmując się szeroko rozumianą produkcją przemysłową (tab. 2.1).

Tab. 2.1 Przedsiębiorstwa polskie według sekcji PKD w latach 2009 i 2010.

Sekcje PKD	Sektor	31.12.09	%	30.06.10	%
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	87932	2,3%	90668	2,4%
B	Górnictwo i wydobywanie	2930	0,1%	3241	0,1%
C	Przetwórstwo przemysłowe	343623	9,2%	353425	9,2%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	3698	0,1%	4075	0,1%
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	10741	0,3%	11233	0,3%
F	Budownictwo	444223	11,9%	457189	11,9%
G	Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1073154	28,7%	1088529	28,4%
H	Transport i gospodarka magazynowa	262967	7,0%	264483	6,9%
I	Zakwaterowanie i gastronomia	118499	3,2%	123003	3,2%
J	Informacja i komunikacja	84188	2,2%	89920	2,3%
K	Działalność finansowa i usługowa	130622	3,5%	131076	3,4%
L	Obsługa rynku nieruchomości	185064	4,9%	190760	5,0%
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	311681	8,3%	321986	8,4%
N	Administrowanie i działalność wspierająca	86760	2,3%	90503	2,4%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	26896	0,7%	26948	0,7%
P	Edukacja	109512	2,9%	111983	2,9%
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	173844	4,6%	179901	4,7%
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	64767	1,7%	65876	1,7%
S	Pozostała działalność usługowa	221443	5,9%	225929	5,9%
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	129	0,0%	136	0,0%

3742673	100%	3830864	100%
---------	------	---------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r., GUS, 2010, s.30 – 51.

Pod względem wybranej przez przedsiębiorstwa formy prawnej najwięcej podmiotów w gospodarce polskiej w roku 2010 działało jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ponad 75%). Na drugim miejscu przedsiębiorcy wybierali jednostkę organizacyjną, której przepisy szczególne przyznają osobowość prawną, a do której zaliczyć można przede wszystkim spółki, w tym handlowe i cywilne (łącznie 564.488 podmiotów), następnie stowarzyszenia i organizacje społeczne (90.279) oraz spółdzielnie (17.181) i fundacje (11.842). W przypadku spółek handlowych od 2004 roku zaobserwować można systematyczny wzrost ich ilości. I tak dla przykładu w 2004 roku taką formę prowadzenia działalności gospodarczej wybrało ponad 220 tys. przedsiębiorców, a w 2010 ponad 293 tys., co daje wzrost o 1/3. w ciągu siedmiu lat. Odmienna sytuacja wystąpiła w przypadku spółek cywilnych, których liczba od 2004 do 2008 roku utrzymywała się na stałym poziomie 275 tys., by w dwóch kolejnych latach zmniejszyć się o około 5%.

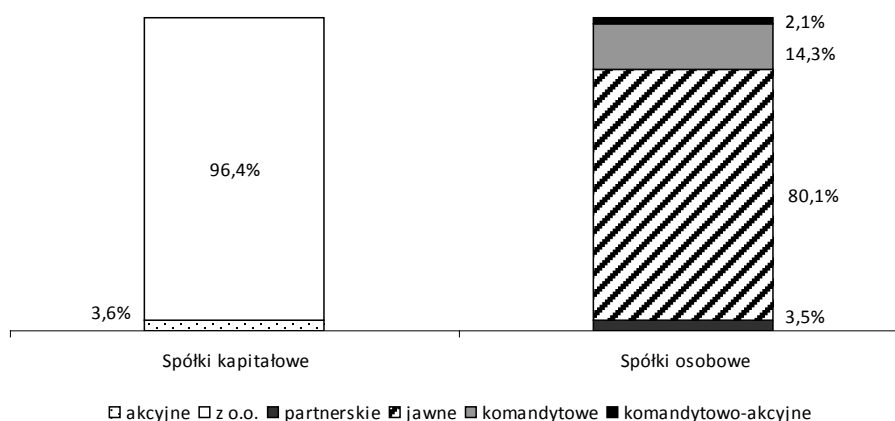
Porównując rok 2009 do I kwartału 2010 roku można stwierdzić, iż największe zmiany pod względem ilości zarejestrowanych firm zaobserwować można wśród spółek handlowych, których liczba w ciągu półrocza wzrosła o 3,3%. Trwający od lat dziewięćdziesiątych proces prywatyzacji spowodował, iż w omawianym okresie liczba przedsiębiorstw państwowych zmniejszyła się z 289 do 262, czyli prawie o 10%. Dla porównania warto wspomnieć, iż na początku XXI wieku w gospodarce polskiej funkcjonowało ponad 2000 przedsiębiorstw państwowych, co oznacza, że w ciągu 10 lat sprywatyzowanych zostało około 90% firm państwowych. Najwięcej przedsiębiorstw państwowych funkcjonuje jeszcze na terenie województwa mazowieckiego. Z szacunków Głównego Urzędu Statystycznego na koniec I półrocza 2010 roku było ich około 100. Najmniejszą ilością (od 2 do 7) takich podmiotów charakteryzują się województwa: opolskie, warmińsko-mazurskie, podlaskie, podkarpackie i świętokrzyskie.

Analiza rodzajów spółek handlowych, których według stanu na I półroczu 2010 roku funkcjonowało w polskiej gospodarce 293.005 pozwala na dokładniejszy podział ich ze

względu na wybraną przez nie formę prawną. I tak spółki kapitałowe, do których zalicza się spółki akcyjne i z ograniczoną odpowiedzialnością pełnią dominującą rolę wśród przedsiębiorstw decydujących się na prowadzenie swojej działalności gospodarczej w formie spółki handlowej. W roku 2010 było ich zarejestrowanych ponad 253 tys., z czego 244 tys. stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (ryc. 2.3). Spółki z o.o. prowadzą swoją działalność przede wszystkim w trzech sekcjach:

- handlu i naprawach pojazdów samochodowych;
- przetwórstwie przemysłowym;
- działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej,

gdzie pierwsza z sekcji ma największy udział. Analiza geograficzna pokazuje, iż taka forma prowadzenia działalności gospodarczej jest najbardziej popularna w województwie mazowieckim, małopolskim, śląskim, dolnośląskim, wielkopolskim oraz pomorskim. Najmniej takich przedsiębiorstw zarejestrowanych jest w: warmińsko-mazurskim, podlaskim, świętokrzyskim i opolskim. Analogicznie pod względem geograficznym rozmieszczone są w Polsce spółki akcyjne, w których dominującą rolę odgrywa prywatny kapitał krajowy (ryc.2.3.).

Ryc. 2.3. Spółki handlowe w gospodarce polskiej w 2010 roku (stan na czerwiec 2010).

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r.*, GUS, 2010, s.126.

Ponad 13% firm działających na terytorium gospodarki polskiej wybrało spółkę partnerską, jawną, komandytową lub komandytowo – akcyjną, czyli formę prawną regulowaną przez Kodeks Spółek Handlowych, a zaliczaną do ogółu spółek osobowych.

Wśród ogólnej liczby istniejących w Polsce spółek handlowych można również dokonać ich innego podziału, według rodzaju posiadanego kapitału. W tym celu dzieli się przedsiębiorstwa na te, których kapitał należy do Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, samorządu terytorialnego, krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych. Z uwagi na to, iż w polskiej gospodarce występują również spółki o mieszanym kapitale dane przedstawione w tab. 2.2 nie pozwalają na zsumowanie poszczególnych wartości i wyliczenie udziału poszczególnych kapitałów w ogólnej liczbie funkcjonujących spółek.

Tab. 2.2. Spółki handlowe według posiadanego kapitału oraz form prawnych w Polsce w 2010 roku (stan na czerwiec 2010).

Formy prawne	Ogółem spółki	Według rodzaju kapitału				
		Skarbu państwa	państwowych osób prawnych	samorządu terytorialnego	prywatnego krajowego	zagranicznego
Spółki kapitałowe, w tym	253.197	1530	3620	2767	209.066	65.669
akcyjne	9.133	772	547	315	8.000	1573
z o.o.	244.064	758	3.073	2.452	201.066	64.096
Spółki osobowe, w tym	39.808	3	42	5	39.240	1.241
partnerskie	1.382	-	-	-	1.381	5
jawne	31.899	1	7	3	31.824	263
komandytowe	5.689	2	33	2	5.239	906
komandytowo-akcyjne	838	-	2	-	796	67
RAZEM:	293.005	1.533	3.662	2.772	248.306	66.910

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r.*, GUS, 2010, s.137.

Analizując dane przedstawione w tab. 2.2 można wywnioskować, iż w 2010 roku najwięcej spółek handlowych w gospodarce polskiej posiadało kapitał pochodzący od prywatnych inwestorów polskich. Wśród spółek kapitałowych dominujący udział prywatnych

polskich przedsiębiorców widać w spółkach z organiczną odpowiedzialnością (aż 168.173 przedsiębiorstw posiadało kapitał jednorodny pochodzący jedynie od polskiego udziałowca), natomiast dla spółek osobowych największy odsetek wkładu polskich prywatnych udziałowców widoczny jest dla spółek jawnych (31.489 miało wyłącznie taki kapitał). Inwestorzy zagraniczni najwięcej swoich udziałów skupili wokół przedsiębiorstw określanych jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, gdzie ponad połowa z nich posiada wyłącznie kapitał obcy. Najmniej przedsiębiorców zagranicznych ulokowało swój kapitał w spółkach jawnych, zaledwie 5, w tym tylko jedna ze spółek posiadała w 2010 roku 100% udziały inwestora zagranicznego. Najwięcej spółek handlowych z obcym kapitałem zarejestrowanych było w połowie 2010 roku w województwie mazowieckim, następnie w dolnośląskim, wielkopolskim i śląskim. Najmniej takich przedsiębiorstw (poniżej 1000) istnieje w województwach: warmińsko – mazurskim, podlaskim, lubelskim, świętokrzyskim, oraz podkarpackim.

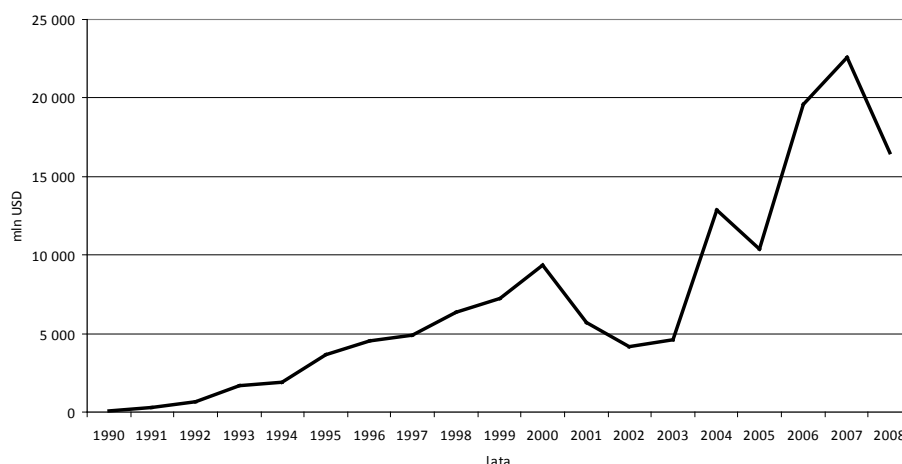
Analizując zmienność wybieranych przez przedsiębiorców dostępnych form kapitału na przestrzeni ostatnich lat można stwierdzić, iż coraz więcej wkładów kapitałowych pochodzi od osób prywatnych, w tym krajowych, ale również zagranicznych. Nieznacznie spada natomiast udział Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych.

2.2. Przedsiębiorstwa krajowe i zagraniczne na Dolnym Śląsku

Rozwój przepływów kapitału zagranicznego w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych jest nieodłącznym elementem pogłębiającego się procesu globalizacji gospodarki światowej. Zintensyfikowanie napływu BIZ do Polski zaczęło następować początkowo w latach dziewięćdziesiątych, z chwilą podjęcia decyzji o zmianie systemu gospodarczego z centralnie planowanego na kapitalistyczny, a następnie w związku z przystąpieniem kraju do struktur Unii Europejskiej w roku 2004. Wejście gospodarki polskiej do silnej i znaczącej na świecie grupy państw spowodowało dostęp polskich przedsiębiorców

do dużego rynku europejskiego, ale również stworzyło dogodniejsze warunki dla napływu kapitału zagranicznego do Polski.

Zgodnie z corocznie publikowanym Światowym Raportem Inwestycyjnym (World Investment Report, 2009) do końca 2008 roku w polskiej gospodarce ulokowany został kapitał wynoszący 161 mld USD, co w porównaniu z początkiem okresu transformacji daje przyrost stanowiący prawie 1500-krotność wartości uzyskanej w roku 1990. W ostatnich latach coroczny napływ BIZ do Polski wynosi kilkanaście mld USD, co spowodowało, iż gospodarka lokowana była na wysokich pozycjach w rankingach krajów Europy Środkowo-Wschodniej, najintensywniej przyciągających kapitał zagraniczny (ryc. 2.4).

Ryc. 2.4. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski w latach 1990 – 2008 (w mln USD).

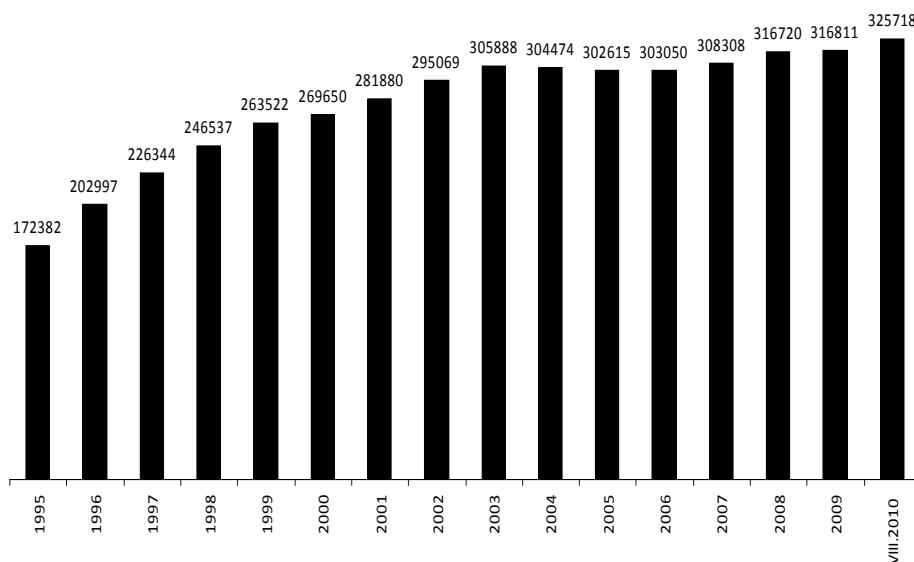
Źródło: opracowanie własne na podstawie: World Investment Report za lata 1991 - 2009

Wartości BIZ przedstawione na ryc. 2.4 obrazują jedynie napływ do Polski kapitału obcego w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, z pominięciem tzw. inwestycji portfelowych, których suma w polskiej gospodarce corocznie wzrasta i w samym roku 2009 wyniosła ponad 16 mld USD, z czego 87% stanowiły dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa, a zakupione przez inwestorów zagranicznych (www.nbp.pl).

15.10.2010). Z wstępnych danych za rok 2010, w sierpniu, wartość omawianych inwestycji wyniosła 3.772 mln USD.

Województwo dolnośląskie zajmuje 19.947 km², co stanowi 6,4% ogółu powierzchni całego kraju. Gęstość zaludnienia wynosi 144 osób na km² i jest wyższa od średniej krajowej kształtującej się na poziomie 124 osób na km². W ostatnich latach Dolny Śląsk stał się ośrodkiem zainteresowania podmiotów krajowych i zagranicznych, które coraz częściej lokują na terytorium tego województwa swoją działalność lub przejmują istniejące przedsiębiorstwa.

Według danych GUS, na koniec czerwca 2010 roku na Dolnym Śląsku zarejestrowanych było 324.556 podmiotów gospodarczych. Dla porównania w 1995 roku liczba podmiotów gospodarczych na Dolnym Śląsku wynosiła 172.382, w 2000 – 269.650, a w 2005 wzrosła do poziomu 302.615. Oznacza to, że w okresie ostatniego piętnastolecia liczba przedsiębiorców zwiększyła się w województwie dolnośląskim o 88% (ryc.2.5).

Ryc. 2.5. Liczba podmiotów gospodarki narodowej na Dolnym Śląsku w latach 1995 – 2010.

Źródło: www.stat.gov.pl 21.10.2010

Województwo dolnośląskie dzielone jest na pięć podregionów:

- podregion jeleniogórski
- podregion legnicko – głogowski
- podregion wałbrzyski
- podregion wrocławski
- podregion Wrocław

Pod względem ludności najbardziej zamieszkałym podregionem na Dolnym Śląsku jest podregion wałbrzyski, którego łączna liczba mieszkańców pięciu powiatów w 2010 roku wynosiła 673 tysiące. Drugi co do wielkości jest podregion Wrocław, do którego wlicza się jedynie stolicę Dolnego Śląska – Wrocław, jako miasto na prawach powiatu. Następny jest powiat jeleniogórski (8 powiatów + miasto – Jelenia Góra na prawach powiatu), potem wrocławski (8 powiatów) oraz legnicko – głogowski (5 powiatów + miasto – Legnica na prawach powiatu).

Tab.2.3. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących w województwie dolnośląskim w podziale na podregiony w roku 2010 (stan na koniec czerwca).

Wyszczególnienie	Województwo dolnośląskie / podregiony					
	Ogółem	jeleniogórski	legnicko- głogowski	wałbrzyski	wrocławski	Miasto Wrocław
0 – 9, w tym:	311.117	56.897	41.311	67.936	48.984	95.989
sektor publiczny	11.195	2.414	1.037	4.250	973	2.521
sektor prywatny	299.922	54.483	40.274	63.686	48.011	93.468
10 – 49, w tym:	10.911	1.957	1.463	2.610	1.949	2.932
sektor publiczny	2.633	671	407	661	561	333
sektor prywatny	8.278	1.286	1.056	1.949	1.388	2.599
50 – 249, w tym:	2.134	388	287	443	375	641
sektor publiczny	818	173	136	180	127	202
sektor prywatny	1.316	215	151	263	248	439
250 – 999, w tym:	332	55	36	56	54	131
sektor publiczny	109	27	10	17	12	43
sektor prywatny	223	28	26	39	42	88
1000 i więcej, w tym:	62	6	12	4	5	35
sektor publiczny	19	3	1	1	-	14
sektor prywatny	43	3	11	3	5	21
RAZEM:	324.556	59.303	43.109	71.049	51.367	99.728

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r., GUS, 2010, s.52 – 53.

W tab. 2.3 przedstawiona została struktura przedsiębiorstw, które były zarejestrowane na terytorium województwa dolnośląskiego w pierwszej połowie 2010 rok. Z danych wynika, iż pod względem szacowanej liczby zatrudnionych najwięcej przedsiębiorstw można zakwalifikować jako tzw. podmioty mikro, zatrudniające do 9 osób. W sektorze prywatnym na Dolnym Śląsku takich przedsiębiorstw jest blisko 300 tysięcy, czyli ponad 92% ogólnej liczby istniejących firm. Na drugim miejscu pod względem zatrudnienia plasują się małe przedsiębiorstwa, w których liczba pracowników nie przekracza 50 osób. Najmniejszą grupę przedsiębiorstw stanowią firmy bardzo duże, takich na Dolnym Śląsku jest zaledwie 62, w tym 19 należy do sektora publicznego. Wśród podregionów najwięcej podmiotów gospodarczych skupionych jest w mieście – Wrocław, który jako stolica Dolnego Śląska odgrywa kluczową rolę w przyciąganiu inwestorów krajowych, jak i zagranicznych, a także jest dynamicznie rozwijającą się pod wieloma względami aglomeracją. W pierwszym półroczu 2010 roku w mieście według statystyk GUS funkcjonowało blisko 100 tys. podmiotów gospodarczych, z czego 3% stanowiły przedsiębiorstwa sektora publicznego, a 97% firm zaliczanych był do sektora prywatnego. W porównaniu do roku 2005 udział podmiotów sektora prywatnego w ogólnej liczbie przedsiębiorstw regionu zwiększyła się o przeszło 3%. Istotne jest jednak to, że wśród podmiotów z tego sektora jeszcze w 2005 roku 76,7% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą przede wszystkim w handlu i naprawach, obsłudze nieruchomości i firm oraz budownictwie, natomiast w 2010 roku udział osób fizycznych zmniejszył się do 71%, co oznacza iż w omawianym okresie zwiększyła się ilość przedsiębiorstw należących do osób prawnych. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2010 roku na Dolnym Śląsku zarejestrowanych zostało 17.356 nowych podmiotów gospodarczych, co w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego oznacza wzrost o 31,1%. Wśród nich największy odsetek stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (niecałe 83%), następnie spółki handlowe, w tym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Miejszem cieszącym się największym zainteresowaniem

wśród nowozakładanych działalności gospodarczych było miasto Wrocław. W tym samym okresie wyrejestrowanych zostało 9.702 podmiotów gospodarczych, w tym 9.136 to osoby fizyczne prowadzące swoją działalność. W analogicznym okresie roku 2009 ilość przedsiębiorstw likwidowanych była większa o 35%, co wytłumaczyć należy niekorzystną, a zarazem trudną sytuacją na rynku spowodowaną ogólnosiwiatowym kryzysem gospodarczym.

Klasyfikacja aktywnych dolnośląskich uczestników procesów gospodarczych ze względu na prowadzony rodzaj działalności w roku 2010 pozwala stwierdzić, iż najwięcej podmiotów wybrało możliwość prowadzenia biznesu jako osoby fizyczne posiadające własną działalność (71%).

Tab.2.4. Podmioty gospodarki narodowej według rodzajów prowadzonej działalności w województwie dolnośląskim w podziale na podregiony w roku 2010 (stan na koniec czerwca).

Wyszczególnienie	Województwo dolnośląskie / podregiony						
	Ogółem	jeleniogórski	legnicko-głogowski	wałbrzyski	wrocławski	Miasto Wrocław	
Przedsiębiorstwa państwowe	14	0	7	5	1	1	
spółki	Razem	47.071	6.653	5.224	9.146	5.805	20.360
	handlowe	24.004	3.331	2.193	3.507	2.808	12.165
	cywilne	23.011	3.193	3.018	5.621	2.986	8.193
Spółdzielnie	1.381	259	161	322	259	380	
Fundacje	938	97	68	156	81	536	
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	7.088	1.517	1.049	1.478	1.179	1.865	
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	230.693	42.346	32.786	47.016	39.907	68.638	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r.*, GUS, 2010, s.101.

Wśród pozostałych rodzajów działalności gospodarczej (tab. 2.4) dominującą rolę odgrywają spółki (ok. 14,5%), w handlowe i cywilne, których udział w ogólnej ilości spółek na Dolnym Śląsku rozkłada się po połowie, czyli ok. 24.000. Warto przy tej okazji zaznaczyć i z 289 przedsiębiorstw państwowych działających w gospodarce polskiej, zaledwie 14 zarejestrowanych jest na terenie województwa dolnośląskiego. Analiza podregionów pokazuje, iż najwięcej takich podmiotów jest w podregionie legnicko – głogowskim, aż 7, następnie 5 w wałbrzyskim i po 1 jednym we wrocławskim i mieście Wrocław. W podregionie jeleniogórskim według statystyk GUS od roku 2009 nie ma zarejestrowanego, żadnego przedsiębiorstwa państwowego. Największą zmianę w porównaniu do roku 2009 można zaobserwować w podregionie wrocławskim oraz samym mieście Wrocław, gdzie liczba spółek handlowych w ciągu 6 miesięcy zwiększyła się o ponad 4%. Ogólnie w omawianym okresie na Dolnym Śląsku liczba podmiotów gospodarki narodowej zwiększyła się o 2,4%, a największy przyrost odnotował podregion wrocławski o 3,3%, natomiast najmniejszy wzrost był w podregionie legnicko – głogowskim i wyniósł 2%. Opisanie powyżej spółki handlowe są najczęściej wybieraną formą podejmowania działalności, z uwagi na niskie koszty założenia takiej firmy. Wśród spółek handlowych na Dolnym Śląsku najwięcej zarejestrowanych jest kapitałowych, w tym z ograniczoną odpowiedzialnością (20.372), a dla spółek cywilnych największy udział mają spółki jawne (2.264). Najmniejszą liczbę spółek handlowych stanowią spółki komandytowo – akcyjne, których liczba na Dolnym Śląsku wynosi zaledwie 95, w tym 88 z nich prowadzi swoją działalność w mieście Wrocław, natomiast w pozostałych podregionach ich liczba kształtuje się na poziomie 1 dla podregionu jeleniogórskiego i wałbrzyskiego, 2 dla wrocławskiego oraz 3 dla legnicko – głogowskiego (tab. 2.5).

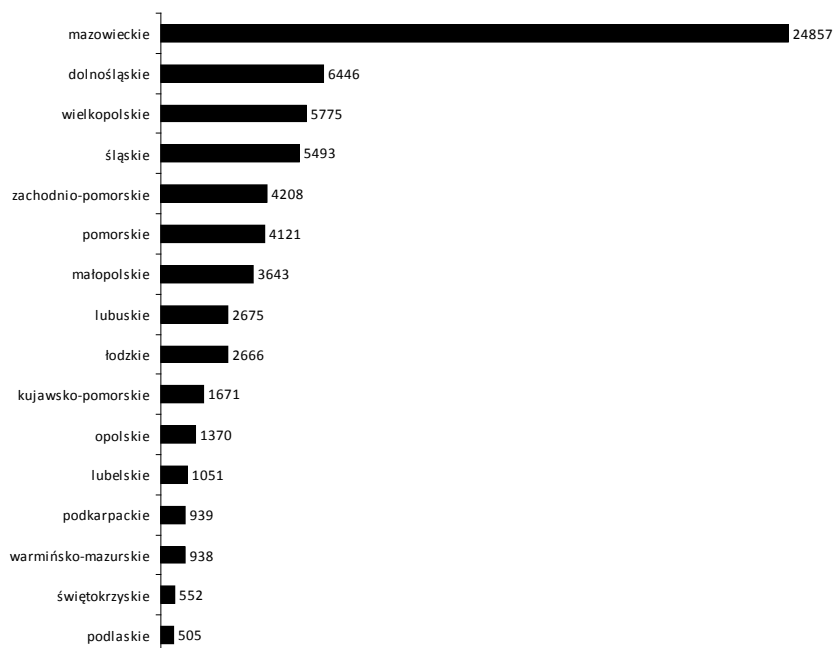
Tab.2.5. Spółki handlowe według form prawnych w województwie dolnośląskim w podziale na podregiony w roku 2010 (stan na koniec czerwca).

Podregiony	akcyjne	z o.o.	partnerskie	jawne	komandytowe	komandytowo-akcyjne
RAZEM	680	20.372	123	2.264	470	97
jeleniogórski	12,0%	14,0%	8,9%	15,0%	3,8%	1,0%
legnicko-głogowski	8,2%	9,1%	10,5%	11,7%	4,6%	3,0%
wałbrzyski	14,8%	14,3%	21,0%	19,0%	6,2%	1,0%
wrocławski	8,0%	11,4%	3,5%	16,1%	13,0%	2,0%
Wrocław	57,0%	51,2%	56,1%	38,2%	72,4%	93,0%

Źródło: obliczenia własne na podstawie: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r.*, GUS, 2010, s.126.

Spółki handlowe działające na dolnośląskim rynku mają w swojej strukturze zróżnicowany kapitał. Największą grupę udziałowców stanowią prywatni inwestorzy krajowi, którzy swój kapitał ulokowali w niespełna 20 tysiącach spółek na 24.004 istniejących na koniec pierwszego półroczu 2010 roku. Ponadto ta sama grupa przedsiębiorców dominuje wśród jednorodnych właścicieli takich spółek. Jest ich ponad 16 tysięcy. Drugą grupę inwestorów stanowią przedsiębiorcy zagraniczni, w których posiadaniu jest 6.446 spółek prawa handlowego, w tym 57,8% o jednorodnym rodzaju kapitału. Wśród trzech pozostałych grup właścicieli kapitału skierowanego do dolnośląskich spółek wymienić można: Skarb Państwa (114 podmiotów), samorząd terytorialny (280 podmiotów) oraz państwowe osoby prawne (230 podmiotów).

Firmy zagraniczne coraz chętniej inwestują swój kapitał w gospodarce polskiej, dlatego liczba przedsiębiorstw posiadająca udziały inwestorów obcych z roku na rok powiększa się. Rycina nr 6 przedstawia ranking województw pod względem posiadanej liczby spółek prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego.

Ryc. 2.6. Liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w 2010 roku w podziale na województwa (stan na koniec czerwca 2010) .

Źródło: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r.*, GUS, 2010, s.151 - 159

W 1990 roku co dwudziesta druga zarejestrowana w Polsce spółka prawa handlowego posiadała kapitał zagraniczny, a w 2000 roku przeciętnie co czwarta. Od tego czasu mimo wzrostu liczby spółek zagranicznych w gospodarce polskiej, nadal co czwarta spółka prawa handlowego ma wśród swoich właścicieli udziałowców pochodzących z zagranicy. Na rycinie 6 przedstawiona została liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego zarejestrowanych w 2010 roku w poszczególnych województwach. Na miejscu pierwszym, regionem mocno wyróżniającym się pod względem ilości takich podmiotów jest województwo mazowieckie, w którym istnieje ponad 24 tysiące spółek prawa handlowego posiadających w swoim majątku kapitał pochodzący od zagranicznych inwestorów. Tak dużą liczbę podmiotów województwo mazowieckie zawdzięcza przede wszystkim Warszawie, w której swoją siedzibę posiada 80% ogółu spółek z kapitałem zagranicznym. Warszawa jako stolica przyciąga od lat inwestorów zagranicznych, co sprawiło, że co trzecia firma to przedsiębiorstwo z udziałem kapitału obcego pochodzącego z zagranicy. Na drugim miejscu

w rankingu uplasowało się województwo dolnośląskie, które posiada ¼ liczby przedsiębiorstw posiadających kapitał pochodzący z zagranicy na terenie województwa mazowieckiego, jednak na tle pozostałych regionów Dolny Śląsk stał się regionem wyróżniającym się. Wysoka pozycja w rankingu świadczy o tym, iż województwo dolnośląskie jest postrzegane jako region równie dobry dla inwestycji jak stolica kraju. Na trzecim miejscu uplasowała się Wielkopolska, w której liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego wynosi 5.775. Porównując miasta powyżej 500 tysięcy mieszkańców pod względem udziału spółek z kapitałem zagranicznym we wszystkich spółkach prawa handlowego na miejscu pierwszym plasuje się Warszawa z 30%, na miejscu drugim Wrocław – 25%, następnie Łódź – 21% oraz Kraków – niecałe 19%. Istotne jednak jest to, iż wśród miast liczących ponad pół miliona mieszkańców Wrocław ma najmniejszy udział (46%) w tworzeniu ogólnej liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego na terytorium danego województwa. Jak już zostało wspomniane największy udział, 80%, ma Warszawa, na miejscu drugim Kraków – 71%, na trzecim Łódź – 61%, potem Poznań – 47% i dopiero Wrocław. Świadczy to, iż spółki z udziałem kapitału zagranicznego są rozproszone po całym województwie dolnośląskim, a nie tylko skupione w stolicy Dolnego Śląska (tab. 2.6).

Tab.2.6. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego w powiatach województwa dolnośląskiego w roku 2005 i 2009.

Jednostka terytorialna	Rok	
	2005	2009
DOLNOŚLĄSKIE	5 360	6 337
Podregion 1 - jeleniogórski	1 075	1 182
Powiat bolesławiecki	127	152
Powiat jaworski	60	64
Powiat jeleniogórski	192	214
Powiat kamiennogórski	63	68
Powiat lubański	89	105
Powiat lwówecki	59	62
Powiat zgorzelecki	143	156
Powiat złotoryjski	48	50
Powiat m. Jelenia Góra	294	311
Podregion 2 - legnicko-głogowski	413	454
Powiat głogowski	81	91
Powiat górowski	17	21
Powiat legnicki	42	47

Powiat lubiński	73	79
Powiat polkowicki	48	48
Powiat m.Legnica	152	168
Podregion 3 - wałbrzyski	795	823
Powiat dzierżoniowski	103	113
Powiat kłodzki	181	176
Powiat świdnicki	260	280
Powiat wałbrzyski	195	194
Powiat ząbkowicki	56	60
Podregion 4 - wrocławski	664	833
Powiat milicki	28	26
Powiat oleśnicki	86	94
Powiat oławski	86	107
Powiat strzeliński	62	73
Powiat średzki	63	78
Powiat trzebnicki	91	100
Powiat wołowski	42	53
Powiat wrocławski	206	302
Podregion 5 - m. Wrocław	2 413	3 045

Źródło: www.stat.gov.pl 21.10.2010

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli nr 2.6 można wywnioskować, iż okresie od roku 2005 do 2009 w województwie dolnośląskim liczba istniejących spółek z udziałem kapitału zagranicznego zwiększyła się o 18%. Ponadto z danych GUS wynika, iż w roku 2001 spółek z udziałem kapitału zagranicznego było 4.557, co oznacza wzrost do połowy roku 2010 o ponad 41%.

Analiza wielkości prezentowanych dla podregionów pokazuje, iż w badanym okresie największą dynamikę zmian można zaobserwować w podregionie 5, czyli mieście Wrocław – wzrost o 26 % oraz podregionie wrocławskim – 25%. Najmniejszy przyrost liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego wystąpił w podregionie wałbrzyskim – zaledwie o 4%. Jak już zostało wcześniej opisane w skład powyższych podregionów wchodzi różne powiaty, wśród których również można zaobserwować te, które posiadają więcej przedsiębiorstw z udziałem inwestorów zagranicznych, a także w okresie od 2005 do 2009 roku wykazały silny wzrost lub spadek ilości takich podmiotów.

Dla podregionu jeleniogórskiego powiatem, w którym funkcjonuje najwięcej spółek z udziałem kapitału zagranicznego jest miasto na prawach powiatu Jelenia Góra – 311 spółek

w 2009 roku oraz powiat jeleniogórski – 214 podmiotów. Wśród gmin należących do powiatu jeleniogórskiego najwięcej spółek z kapitałem zagranicznym zlokalizowanych było w 2009 roku w gminie Podgórzyn – 41, następnie Karpaczu – 37 oraz Szklarskiej Porębie – 26. Najmniejszą liczbą podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w podregionie jeleniogórskim w 2009 roku charakteryzował się powiat lwówecki, gdzie funkcjonowało jedynie 50 takich podmiotów. Największy wzrost liczby spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w ciągu badanych 4 lat wystąpił w powiecie bolesławieckim, a w szczególności w mieście Nowogrodziec, gdzie dynamika wzrostu liczby podmiotów z kapitałem zagranicznym wyniosła 143%. Zwiększenie zainteresowania podmiotów zagranicznym terenami zlokalizowanymi w okolicy miasta Nowogrodziec tłumaczyć można przede wszystkim funkcjonowaniem na jego terenie Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości (KSSEMP) z podstrefą Nowogrodziec – Wykroty, która do 1 grudnia 2017 roku oferuje potencjalnym przedsiębiorcom specjalne zachęty inwestycyjne. Ponadto teren na którym znajduje się podstrefa Nowogrodziec – Wykroty zlokalizowany jest w pobliżu autostrady A4, uważaną za najdłuższą w Polsce autostradę w południowej części kraju, a także w odległości około 20 km znajdują się już miejscowości należące do Niemiec. Po względem ilościowym najwięcej nowych podmiotów zarejestrowano w okresie od 2005 do 2009 w gminie Podgórzyn - 18 spółek, następnie w Jeleniej Górze – 17 oraz Bolesławcu - 16. W niektórych powiatach podregionu jeleniogórskiego doszło również zmniejszenia liczby podmiotów działających na danym terytorium, co oznacza iż zostały one zlikwidowane lub kapitał zagraniczny został wycofany. Taka sytuacja wystąpiła w Lubaniu, gdzie jeszcze w 2005 roku spółek z kapitałem zagranicznym było 13, a w roku 2009 już tylko 10.

W podregionie drugim, legnicko – głogowskim największy przyrost liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego od roku 2005 do 2009 jest widoczny dla powiatu górowskiego – 24%, natomiast najmniejszy dla powiatu polkowickiego, gdzie w omawianym okresie, czterolecia nie pojawiła się, żadna nowa spółka posiadająca w swojej strukturze kapitał pochodzenia zagranicznego. Pod względem ilości, najwięcej podmiotów gospodarki narodowej w formie spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego zarejestrowanych

było w 2009 roku w Legnicy - 168, a następnie w powiecie głogowskim - 91. Najmniej natomiast w powiecie górowskim - 21. W powiecie głogowskim najczęściej wybieranym miejscem lokowania spółek z udziałem kapitału zagranicznego jest miasto Głogów, gdzie zarejestrowanych w 2009 roku takich podmiotów było 82 z 91 przypisanych dla tego powiatu. Na tak wysoką liczbę przedsiębiorców z kapitałem zagranicznym wpływ z pewnością miało powstanie w 2008 roku na terenie granic administracyjnych Głogowa podstrefy Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Głównym atutem oferowanych przez Głogów terenów jest zlokalizowanie podstrefy w pobliżu szlaku komunikacyjnego północ – południe, portu rzecznej, przystani przeładunkowej a także bocznicy kolejowej.

Największa dynamika wzrostu liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego w podregionie legnicko – głogowskim w okresie od 2005 roku do 2009 roku jest charakterystyczna dla miasta Legnica + 16 podmiotów. Na drugim miejscu plasuje się Głogów z 8 dodatkowymi przedsiębiorstwami oraz Lubin – 7. W tym regionie w badanym okresie doszło jednak do kilku likwidacji omawianej grupy spółek, w tym najwięcej zostało zlikwidowanych w Polkowicach – aż 5 firm.

W podregionie wałbrzyskim występuje najmniej powiatów, jednakże jest on najbardziej liczebny pod względem ludności, która go zamieszkuje. W okresie od 2005 do 2009 roku był to podregion, który osiągnął najniższą stopę wzrostu liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego w całym województwie dolnośląskim. Na pięć przypisanych do tego podregionu powiatów dwa z nich jako jedyne wśród wszystkich powiatów Dolnego Śląska odnotowały ogólny spadek liczby zarejestrowanych spółek z kapitałem zagranicznym. Były to powiat kłodzki oraz wałbrzyski. W powiecie kłodzkim największy spadek ilości firm z udziałem kapitału zagranicznego odnotowano w Kłodzku (obecnie jest o 4 mniej w porównaniu z rokiem 2005), kolejno w Kudowie Zdroju (2 mniej) oraz po jednej w Bystrzycy Kłodzkiej oraz Łądku Zdroju. W powiecie wałbrzyskim, miasto Wałbrzych stanowi centrum lokalizacji firm z kapitałem zagranicznym, jednak i ono w okresie omawianego czterolecia zmniejszyło liczbę takich podmiotów o pięć spółek. Pod względem liczebności umiejscowionych spółek z kapitałem zagranicznym w powiecie wałbrzyskim liderem rankingu, mimo spadku ilości firm w badanym okresie jest miasto Wałbrzych, w którym

według rejestru REGON zlokalizowanych było w 2009 roku 143 podmiotów posiadających taki kapitał. Na miejscu drugim uplasowała się Świdnica (139 spółek), a na miejscu trzecim Dzierżoniów – 60 podmiotów. Przeprowadzając analizę z punktu widzenia powiatów podregionu wałbrzyskiego najliczniejszym pod względem spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego jest powiat świdnicki - 280 spółek, potem wałbrzyski, kłodzki, dzierżoniowski oraz ząbkowicki. Największy przyrost liczby spółek w okresie od roku 2005 do 2009 odnotowana została dla powiatu świdnickiego, gdzie ilość badanych spółek zwiększyła się o 20, w tym 19 z nich zlokalizowało swoją działalność w mieście Świdnica. Podobnie jak w pozostałych opisanych przypadkach, Świdnica również jest podstrefą należącą do Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co jest zapewne doskonałym bodźcem do przyciągania inwestorów zagranicznych. Ponadto warto nadmienić, iż Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna składająca się z 40 podstref została uznana przez FDI Magazine jako jedno z najatrakcyjniejszych miejsc do inwestowania na świecie. W raporcie opracowanym przez brytyjskie wydawnictwo przeanalizowano ponad 700 specjalnych stref ekonomicznych na świecie i WSSE uzyskała lokatę 17. Do tego zajęła trzecie miejsce wśród europejskich specjalnych stref ekonomicznych (FDI Magazine, 2010).

Podregion wrocławski w okresie od 2005 do 2009 roku odnotował największy przyrost liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego. 25% wzrost ilości podmiotów w tym podregionie zagwarantowany został przede wszystkim z uwagi na duży przyrost liczby spółek w powiecie wrocławskim, który wyniósł prawie 50%. Tak imponujący wynik powiat wrocławski zawdzięcza przede wszystkim dwóm gminom, Kobierzyce i Żórawina. W pierwszej z nich w okresie 4 lat liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym wzrosła z 33 do 94, czyli o 185%, a w drugiej 9 do 16, czyli o 178%. Pod względem ilości spółek z kapitałem zagranicznym w podregionie wrocławskim do najliczniejszych powiatów zaliczyć można: powiat wrocławski, ponad 300 spółek, następnie oławski – 107 oraz trzebnicki- 100. Wśród gmin na miejscu pierwszym plasuje się gmina Kobierzyce, a potem Kąty Wrocławskie oraz Długołęka. Każda z nich na swoim terenie posiada ponad 50 takich podmiotów. Sukces gminy Kobierzyce łączony jest przede wszystkim z doskonałym położeniem gminy w pobliżu aglomeracji wrocławskiej oraz posiadaniem w pobliżu najważniejszych węzłów

komunikacyjnych, takich jak autostrada A4 i drogi międzynarodowe nr 35 i nr 8. Ponadto w niedalekiej przyszłości sfinalizowana zostanie na jej terenie obwodnica Wrocławia, łącząca wyżej wymienione trasy komunikacyjne. Jednak również w tym regionie odnotowano zmniejszenie się liczby spółek w niektórych gminach. I tak od 2005 roku po 3 spółki z udziałem kapitału zagranicznego zostały odjęte od ogólnej liczby takich podmiotów funkcjonujących w gminie Święta Katarzyna, Milicz oraz Trzebnica.

Podmioty gospodarcze działające na terenie województwa dolnośląskiego od przeszło piętnastu lat najchętniej wybierają prowadzenie swojej działalności w sekcji G, czyli handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. W roku 1995 według statystyk Banku Danych Regionalnych prowadzonego przez GUS w sekcji G klasyfikacji PKD z roku 2004 funkcjonowało 72.543 przedsiębiorstw, natomiast w roku 2009 – 88.037, czyli o 21% więcej niż w 1995. Mimo, iż jest to sekcja działalności najchętniej wybierana przez przedsiębiorców zanotowała ona spadek liczby podmiotów w niej funkcjonujących w stosunku do roku 2005. Podobna sytuacja wystąpiła w sekcji D – przetwórstwa przemysłowego oraz sekcji P – gospodarstw domowych zatrudniających pracowników. W pozostałych sekcjach odnotowano silne lub słabsze wzrosty ilości podmiotów wybierających na swoją działalność dany sektor polskiej gospodarki (tab. 2.7.)¹

Tab. 2.7 Podmioty gospodarcze sektora prywatnego na Dolnym Śląsku według sekcji PKD 2004 w latach 1995, 2000, 2005 oraz 2009

Sekcje PKD	Sektor	1995	2000	2005	2009
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	2694	7242	6390	6746
B	Rybacktwo	11	21	37	41
C	Górnictwo	145	208	246	307
D	Przetwórstwo przemysłowe	20988	26588	27054	25973
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	80	132	158	242
F	Budownictwo	16600	29228	29094	36109
G	Handel hurtowy i detaliczny;	72543	93718	96778	88037

¹ Z uwagi brak danych dotyczących lat 1995, 2000 i 2005 sporządzonych według klasyfikacji PKD z roku 2007 do porównania została wybrana nieobowiązująca już klasyfikacja PKD 2004. Rok 2009 został również pokazany według tej klasyfikacji.

	naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego				
F	Hotele i restauracje	5007	7656	9003	9340
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	12785	21639	21014	21169
J	Pośrednictwo finansowe	1801	8852	10775	10966
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	22005	37563	50446	62126
L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	15	320	631	733
M	Edukacja	1163	2960	3747	4641
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4998	9604	11569	13829
O	Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	7635	14688	18715	22018
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	30	7	7	2
Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	1	4	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl (22.10.2010).

Na podstawie tabeli 2.7 można zauważyć, iż od 1995 do 2009 roku na Dolnym Śląsku następował sukcesywny wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w sekcji J² i K³, natomiast sekcja K w omawianym okresie charakteryzowała się również jedną z największych dynamik wzrostu wśród wszystkich sekcji PKD. Główną przyczyną takiej sytuacji był dynamiczny rozwój dwóch działów należących do sekcji K, a mianowicie działu obsługa nieruchomości oraz informatyka, które z uwagi na postępujący okres transformacji gospodarczej zyskały na znaczeniu i stały się obiektem zainteresowania przedsiębiorców i prowadzonej przez nich działalności. Na koniec roku 2009 na obszarze województwa dolnośląskiego w rejestrze REGON zarejestrowanych było w sekcji J - 10.966 przedsiębiorstw, natomiast w sekcji K – 62.126 firm. Podmioty te stanowiły łącznie ponad 20% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w regionie. Największy udział na Dolnym

² W skład sekcji J wchodziły takie działy, jak: pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno - rentowych, ubezpieczenia oraz fundusze emerytalno-rentowe, bez gwarantowanej prawnie opieki społecznej, działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami.

³ W skład sekcji K wchodziły takie działy, jak: obsługa nieruchomości, wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczenie artykułów użytku osobistego i domowego, informatyka, działalność badawczo-rozwojowa, działalność gospodarcza pozostała.

Śląsku w sekcji J stanowiły podmioty należące do działu 67 (działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowymi ubezpieczeniami), a w sekcji K do działu 74 (działalność gospodarcza pozostała). Natomiast bardzo małym udziałem charakteryzowały się usługi należące do działu 66 sekcji J (ubezpieczenia oraz fundusze emerytalno-rentowe, bez gwarantowanej prawnie opieki społecznej) i działu 73 sekcji K (działalność badawczo-rozwojowa).

Z najnowszych danych wstępnych opublikowanych przez Urząd Statystyczny we Wrocławiu (Komunikat, 2010) wynika, iż w sierpniu 2010 roku liczba podmiotów gospodarczych wyniosła 327.186 i była wyższa od liczby podanej przez GUS na koniec roku 2009 o 3,2%. Wśród omawianych podmiotów 24.252 przedsiębiorstwa zaliczane były do spółek handlowych, w tym 6481 stanowiły spółki z udziałem kapitału zagranicznego. W analogicznym okresie roku poprzedniego liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego wynosiła dla Dolnego Śląska 6279, czyli była niższa o 3,2%. Tabela 2.8 pokazuje ilość spółek z udziałem kapitału zagranicznego na Dolnym Śląsku w podziale na miesiące oraz dynamikę zmian roku 2010 do roku 2009. Z przedstawionych danych wynika, iż w roku 2010 omawianych podmiotów gospodarczych na terenie Dolnego Śląska przybywa, a od początku roku dynamika ich przyrostu jest z miesiąca na miesiąc coraz większa i oscyluje wokół 3%.

Tab.2.8. Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego na Dolnym Śląsku w 2009 i 2010 roku w podziale na miesiące.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2009	6202	6207	6229	6228	6248	6260	6269	6279	6300	6304	6318	6346
2010	6378	6398	6411	6428	6435	6446	6463	6481				
Zmiana %*	+2,8	+3,1	+2,9	+3,2	+3,0	+3,0	+3,1	+3,2				

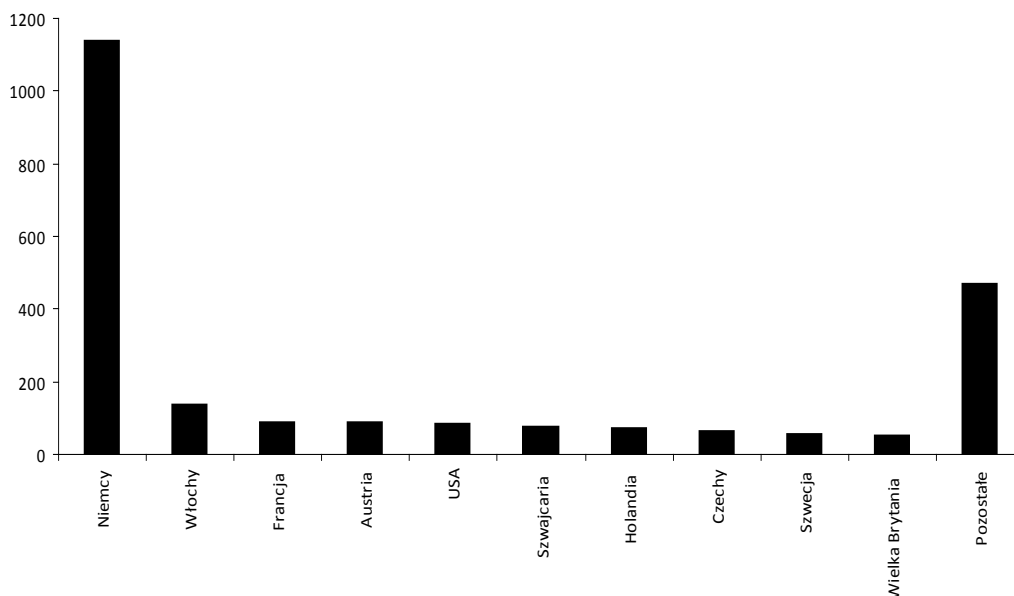
*Zmiana liczona jest w stosunku do analogicznego miesiąca roku poprzedniego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu - www.stat.gov.pl/wroc, 21.10.2010.

Najwięcej spółek handlowych w 2010 roku prowadziło swoją działalność na terenie miasta – Wrocław (50,9%), następnie w powiecie świdnickim (4,4%) oraz na terenie miasta Jelenia Góra (4,3%). Najmniejsza liczba podmiotów omawianym okresie ulokowana była w powiecie milickim (0,4%) oraz górowskim (0,4%). Najwięcej jednostek gospodarczych koncentrowało swoją działalność w sekcji handel i naprawa pojazdów samochodowych, budownictwie oraz sekcji dotyczącej obsługi rynku nieruchomości

Spółki z kapitałem zagranicznym zarejestrowane na Dolnym Śląsku są reprezentowane przede wszystkim przez przedsiębiorstwa niemieckie. Ich udział stanowi 49% w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw w 2010 roku i to zjawisko utrzymuje się od roku 2004. Przedsiębiorstwa niemieckie działają głównie w branżach: handel i naprawy, przetwórstwo przemysłowe, obsługa nieruchomości i budownictwo. Na uwagę zasługuje fakt, iż niewielkie firmy założone w latach dziewięćdziesiątych zachęciły do zainwestowania duże koncerny.

Udział kolejnych państw we wkładach kapitałowych w spółki z udziałem podmiotów zagranicznych nie jest już tak imponujący, jak dla gospodarki niemieckiej, bo oscyluje wokół poziomu kilku procent. I tak na drugim miejscu sklasyfikować można gospodarkę włoską (udział ok. 6%), następnie francuską, austriacką i amerykańską (po 4%), potem szwajcarską, holenderską i czeską (po 3%) oraz szwedzką oraz brytyjską po około 2%. Rycina 2.7 przedstawia liczbę spółek z udziałem kapitału zagranicznego na Dolnym Śląsku pod względem kraju pochodzenia kapitału.

Ryc. 2.7. Spółki z kapitałem zagranicznym we Wrocławiu w ujęciu liczbowym według kraju pochodzenia kapitału.

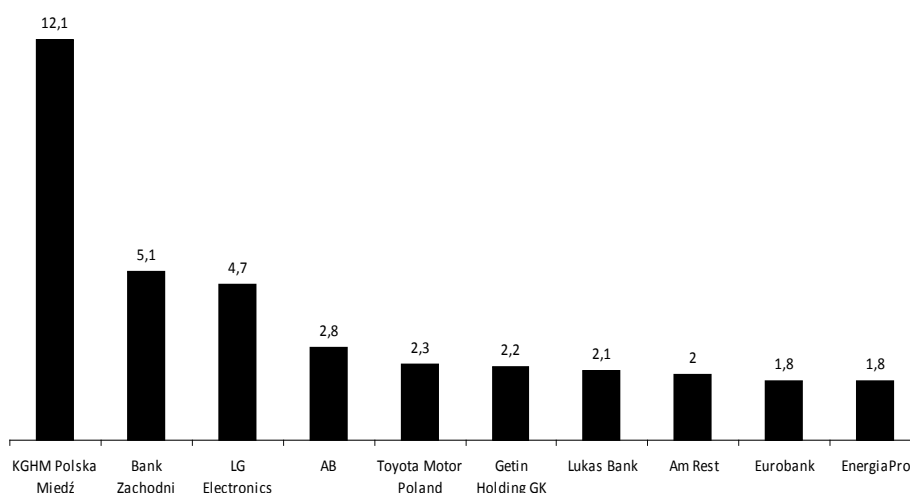
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – www.stat.gov.pl 21.10.2010

Przeprowadzając analizę funkcjonowania podmiotów gospodarczych z udziałem kapitału zagranicznego na Dolnym Śląsku warto również poddać badaniu wartość kapitału zaangażowanego w omawianych przedsiębiorstwach. I tak wielkość kapitału podstawowego, nazywanego również założycielskim lub zakładowym systematycznie z roku na rok zwiększa się w tych spółkach. W 2003 roku według danych GUS wynosił on 5.654,5 mln PLN, natomiast na koniec roku 2008 już 15.526,5 mln PLN, czyli prawie trzykrotnie więcej. W ramach kapitału podstawowego spółki w 2003 roku posiadały około 7% kapitału krajowego oraz około 92% kapitału zagranicznego⁴. W roku 2008 udział kapitału krajowego w ogóle kapitału podstawowego wyniósł 10%, a kapitału zagranicznego 86%, co obrazuje, iż w ostatnich latach w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego, coraz większe znaczenie zaczyna odgrywać kapitał krajowy.

⁴ Suma kapitału krajowego i zagranicznego nie daje wartości 100%, z uwagi na to, iż istnieje pojęcie kapitału rozproszonego, czyli kwota zaangażowanego kapitału, którego nie można przyporządkować konkretnym udziałowcom.

2.3. Największe firmy Dolnego Śląska

Według danych GUS, na koniec czerwca 2010 roku na Dolnym Śląsku zarejestrowanych było 324.556 podmiotów gospodarczych. Corocznie różne instytucje przeprowadzają rankingi, w których poddawane są ocenie pod względem różnych kryteriów przedsiębiorstwa funkcjonujące w gospodarce polskiej. Jednym z nich jest TOP 100 największych dolnośląskich przedsiębiorstw publikowany przez Gazetę Wrocławską (Polska Gazeta Wrocławska, 2010). Jako kryterium główne decydujące o pozycji zajmowanej przez przedsiębiorstwo w danym roku przyjęto przychody ze sprzedaży w 2009 roku (ryc. 2.8.).

Ryc. 2.8. Największe przedsiębiorstwa na Dolnym Śląsku pod względem przychodów ze sprzedaży w roku 2009 (w mln PLN)

Źródło: *Nasze najlepsze dolnośląskie firmy*, Polska Gazeta Wrocławska, Nasz Region, 23.06.2010.

Pierwsza dziesiątka firm o największych przychodach ze sprzedaży w 2009 roku składa się przede wszystkim z firm działających w branży finansowej (jest ich aż 4), następnie z branży górniczej, przemysłu elektronicznego, branży informatycznej, motoryzacyjnej, gastronomicznej, a także energetycznej. Analizując wszystkie firmy, które znalazły się omawianym rankingu widać, iż na Dolnym Śląsku istotną rolę odgrywają firmy z branży finansowej, ale także motoryzacyjnej. To właśnie na terenie województwa dolnośląskiego

swoje przedsiębiorstwa posiadają takie firmy jak Toyota Motor Poland, Volvo, GKN Driveline, Sitech czy Wabco. Liderem rankingu TOP 100 jest KGHM Polka Miedź z Lublina, której przychód ze sprzedaży za rok 2009 wyniósł ponad 12 mln złotych. Na miejscu drugim znalazło się pierwsze przedsiębiorstwo z branży finansowej, a mianowicie Bank Zachodni z Wrocławia z przychodami ze sprzedaży na poziomie ponad 5 mln złotych, na trzecim miejscu LG Electronics w Biskupicach (4,7 mln PLN). W większości przedsiębiorstw zaprezentowanych w rankingu struktura akcjonariatu jest zróżnicowana i udziały należą zarówno do inwestorów prywatnych, jak i zagranicznych a także do Skarbu Państwa. Dywersyfikacja inwestowanego kapitału w przedsiębiorstwa dolnośląskie pokazuje, iż na płaszczyźnie własnościowej istnieje silna więź pomiędzy podmiotami krajowymi i zagranicznymi. Z przedstawionej powyżej analizy wynika również, iż na Dolnym Śląsku z roku na rok rejestrowanych jest coraz więcej pomiotów gospodarczych, w tym i spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Wspólne przedsięwzięcia w ramach działalności badawczo – rozwojowej, stworzenie Wrocławskiego Parku Technologicznego to kolejny krok w rozwój innowacyjności na terenie Dolnego Śląska. Kolejnym krokiem do zacieśniania współpracy między przedsiębiorstwami jest stworzenie Dolnośląskiego Parku Technologicznego, którego głównym zadaniem jest przyciąganie inwestorów działających w obszarze wysokiej technologii (high tech). Ponadto tworzone są również klastry technologiczne, mające na celu zrzeszanie grup firm, placówek naukowo – badawczych i uczelni w celu prowadzenia wspólnych badań nad nowymi technologiami oraz produktami. Przykładem takiego klastra jest Nutribiomed czy też klaster LG i Toshiba w Kobierzycach, gdzie powstają podzespoły oraz telewizory LCD.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

DWVG
Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3.1. Pozycja konkurencyjna dolnośląskich przedsiębiorstw na rynku krajowym – wybrane zagadnienia

Dolny Śląsk, jak wcześniej wykazano w niniejszym opracowaniu, cechuje się aktywnością wielu podmiotów gospodarczych, których liczebność należy do jednej z najwyższych w całym kraju. Jednak w analizie efektywności tego sektora nie tylko istotna jest prezentacja ilościowa przedsiębiorstw, ale również syntetyczne wskazanie na podstawowe wyniki odnoszące się do kondycji finansowej regionalnych firm. Umożliwia to bowiem przegląd sytuacji w zakresie efektywności procesów gospodarowania posiadanymi zasobami realizowanych przez dolnośląskie przedsiębiorstwa, a tym samym rodzi poważne konsekwencje dla ogólnej oceny poziomu konkurencyjności firm zarówno na poziomie krajowym, jak również na poziomie międzynarodowym.

Do ogólnej prezentacji i oceny sytuacji finansowej dolnośląskich podmiotów gospodarczych niezwykle użyteczne jest opracowanie Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, który wykonał zestawienie kluczowych parametrów finansowych regionalnych przedsiębiorstw (zatrudniających powyżej 9 osób) z pozarolniczych sektorów działalności za lata 2006 – 2009. Badanie to objęło w 2009 roku 3953 firmy, co można uznać za wystarczające do podstawowej oceny efektów działalności operacyjnej regionalnych przedsiębiorstw i oceny ich pozycji konkurencyjnej.

Przychody osiągnięte w 2009 roku przez dolnośląskie firmy objęte badaniem wyniosły 156801,6 mln PLN, co oznacza wzrost zarówno wobec przychodów zrealizowanych w 2006 roku (+32,2%), jak również wobec roku 2008 (+5,2%). Warto zaznaczyć, iż zdecydowanie słabsza dynamika wzrostu przychodów osiągniętych w 2009 roku w porównaniu do lat poprzednich miała związek z ogólnym pogorszeniem koniunktury gospodarczej w kraju oraz na świecie, co z kolei wynikało w znacznej mierze z negatywnych skutków globalnego kryzysu finansowego. W rezultacie wynik ten można uznać za umiarkowanie pozytywny biorąc pod uwagę silne oddziaływanie czynników egzogenicznych wobec przedsiębiorstw (zwłaszcza znacznie mniejszy popyt zewnętrzny oraz słabsza akcja kredytowa instytucji finansowych). Znamienne, iż przedsiębiorstwa mniejsze (zatrudnienie w przedziale 9-49 osób) wypracowały

w 2009 roku 14,8% ogólnej wartości przychodów z całokształtu działalności, natomiast przedsiębiorstwa duże (zatrudnienie powyżej 49 osób) wygenerowały aż 85,2% analizowanych przychodów. Ponadto podmioty prywatne, także z uwagi na ich przewagę liczebną, były główną grupą odpowiedzialną za odnotowane wyniki. W 2009 roku 93,7% całości przychodów wypracowały przedsiębiorstwa komercyjne.

W ujęciu sektorowym należy wskazać, iż dominującymi sekcjami w generowaniu przychodów z całokształtu działalności w 2009 roku były przede wszystkim przetwórstwo przemysłowe (38,1%), handel, naprawa pojazdów samochodowych (29,0%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (7,1%). Co ważne, znaczącą dynamikę wzrostu przychodów w porównaniu do lat poprzednich odnotowano m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (ponad dwukrotny wzrost), a także w działalności związanej z usługami i budownictwem. Jednocześnie należy wyeksponować fakt, iż w strukturze przychodów kluczowe miejsce zajmowała sprzedaż produktów, materiałów i towarów, a w ramach tej kategorii bardzo istotna okazała się sprzedaż eksportowa. W 2009 roku sprzedaż na rynki zagraniczne stanowiła ponad 43% wszystkich przychodów w grupie produktów oraz 8,9% w grupie materiałów i towarów, wykazując przy tym wyraźną tendencję do dalszego wzrostu.

Jednocześnie jednak w badanym okresie utrzymywał się trend rosnący w odniesieniu do kosztów z działalności. W 2009 roku przedmiotowe koszty osiągnęły wartość 147181,2 mln PLN, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2006 aż 34,4%. Dane zawarte we wskazanym opracowaniu statystycznym jednoznacznie wskazują, iż w porównaniu do 2006 roku nastąpiło pogorszenie warunków działalności dolnośląskich przedsiębiorstw. W rezultacie wynik finansowy netto za 2009 roku zwiększył się wobec analogicznego wyniku z 2006 roku o 6,7%, natomiast zmalał o 13,8% w porównaniu do wielkości z 2007 roku (Urząd Statystyczny we Wrocławiu, 2010). Ważne jednak, iż zysk netto wykazało w 2009 roku 75% ogółu przedsiębiorstw podlegających badaniu, chociaż w porównaniu do roku 2006 nastąpił tutaj nieznaczny spadek liczby firm osiągających korzystne wyniki finansowe (w 2006 roku było to 76,3%). Zysk netto wygenerowały w roku referencyjnym 2009. przede wszystkim jednostki gospodarcze działające w sektorze handlu i napraw pojazdów samochodowych

(niemal 30%), w przetwórstwie przemysłowym (27,7%) oraz w budownictwie (13,1). Można zatem zauważyć, iż pomimo trudnych warunków rynkowych obserwowanych w latach 2007–2009 późniejsza stopniowa poprawa koniunktury w Polsce oraz na rynkach zagranicznych pozwała na bardziej aktywną działalność operacyjną dolnośląskich przedsiębiorstw, co umożliwiało realizację wskazanych zysków.

W syntetycznej analizie sytuacji finansowej przedsiębiorstw warto także zwrócić uwagę na wartości podstawowych wskaźników, które mogą odzwierciedlać i mierzyć na bardziej szczegółowym poziomie efektywność działalności jednostek gospodarczych (Tab. 3.1). Szczególnie natomiast interesujące jest skonfrontowanie wybranych wskaźników obliczonych dla firm dolnośląskich z analogicznymi wynikami przedsiębiorstw działających w innych województwach Polski.

Tab. 3.1. Wybrane wskaźniki finansowe przedsiębiorstw w 2009 roku – rozkład regionalny

Województwo	Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności	Wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów	Wskaźnik rentowności obrotu netto	Wskaźnik płynności finansowej I stopnia
Dolnośląskie	93,7	7,7	5,2	33,1
Kujawsko-Pomorskie	95,7	5,0	3,4	24,2
Lubelskie	95,6	4,8	3,5	35,2
Lubuskie	95,3	5,6	3,9	29,1
Łódzkie	93,4	7,0	5,3	36,4
Małopolskie	95,4	4,6	3,9	32,4
Mazowieckie	95,1	4,2	4,0	49,1
Opolskie	92,3	7,1	6,2	89,2
Podkarpackie	94,6	5,9	4,5	27,5
Podlaskie	96,3	3,9	3,1	18,1
Pomorskie	94,8	4,7	4,3	36,0
Śląskie	96,4	4,4	3,1	28,5
Świętokrzyskie	94,9	6,3	3,9	40,7
Warmińsko-Mazurskie	96,6	4,7	2,8	20,3
Wielkopolskie	93,9	6,0	5,0	39,8
Zachodniopomorskie	96,8	3,5	2,3	22,2
Polska	95,0	5,0	4,1	38,5

W przedmiotowej publikacji, zgodnie z metodologią GUS, wskazane wskaźniki posiadają następującą interpretację: wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności; wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów; wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności; wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

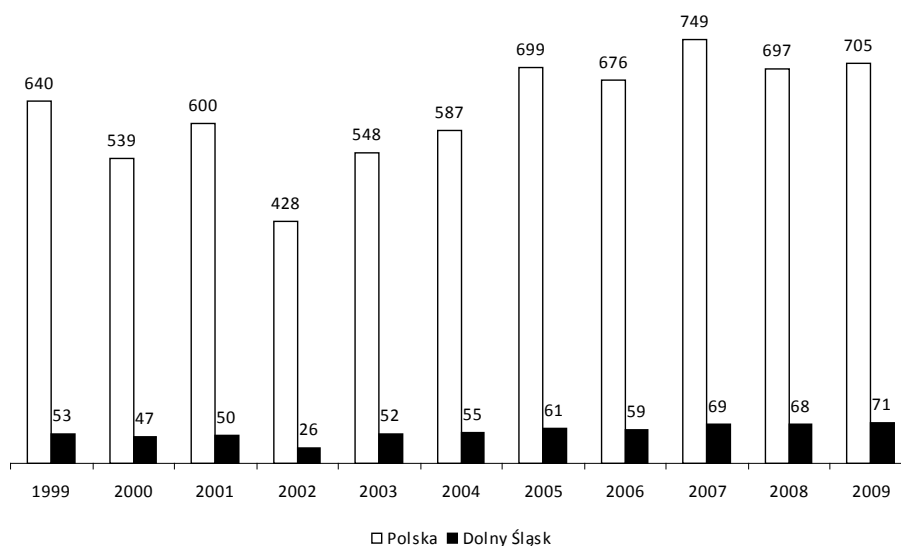
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: GUS, 2010b. Wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w województwie dolnośląskim w latach 2006 – 2009, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2010.

W przypadku wskaźnika poziomu kosztów z całokształtu działalności dolnośląskie przedsiębiorstwa w 2009 roku osiągnęły na tle kraju jeden z najlepszych rezultatów. Relatywnie korzystnie kształtowała się również rentowność sprzedaży, rentowność obrotu netto oraz wskaźnik płynności finansowej I stopnia dolnośląskich firm w porównaniu do wyników przedsiębiorstw z pozostałych regionów. Oznacza to, iż generalnie podmioty gospodarcze z obszaru Dolnego Śląska, które zostały objęte badaniem, utrzymują konkurencyjność w swoich domenach działalności. Co ciekawe, najwyższą rentownością cechowały się firmy z sekcji górnictwo, natomiast najniższą rentowność wykazywały podmioty z sektora kultury, rozrywki oraz rekreacji.

W ogólnej analizie konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw warto jeszcze zwrócić uwagę na kwestie innowacyjności. Zdolność do kreacji lub implementacji nowoczesnych rozwiązań technologicznych, zarządczych czy rynkowych w dłuższym okresie może bowiem przesądzać o rynkowej pozycji firmy. Z tego względu działalność badawczo – rozwojowa jest uznawana za jeden z kluczowych czynników budowania trwałych przewag komparatywnych. W przypadku dolnośląskich podmiotów gospodarczych poziom innowacyjności jest jednak pochodną szerszych procesów zachodzących w skali całej Polski. Oznacza to, iż problemy ogólnokrajowe w sferze innowacyjnej znajdują później swoje częściowe odzwierciedlenie także w kondycji regionalnych przedsiębiorstw w tym zakresie. Z tego względu należy zwrócić uwagę na ocenę pozycji Polski w perspektywie globalnej pod względem innowacyjności, publikowaną systematycznie przez Światowe Forum Ekonomiczne (WEF). Według raportu WEF *The Global Competitiveness Report 2008 - 2009* Polska została sklasyfikowana dopiero na 70 miejscu (na 134 kraje objęte przedmiotową ewaluacją) pod

względem potencjału (zdolności) do innowacji. Bardzo słabo oceniono zwłaszcza współpracę pomiędzy sektorem badawczym a sektorem przemysłu (81 pozycja) oraz relatywnie niewielkie nakłady na B+R wydatkowane przez przedsiębiorstwa (65 pozycja) (WEF. 2009). Podobnie niekorzystnie oceniono względnie niską jakość krajowych instytucji badawczych, a także dostępność kadry badawczej i inżynierskiej. Te negatywne wyniki oraz oceny potwierdzają także dostępne dane na poziomie krajowym.

Ogólnie można stwierdzić, iż działalność badawczo – rozwojowa w całym sektorze prywatnym przedsiębiorstw działających w Polsce jest niewielka w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej. Od 1999 roku, analizując dane GUS, można zauważyć, iż liczba jednostek, w których w ciągu roku wystąpiła działalność B+R utrzymuje się na stałym poziomie około 600 do 700 podmiotów, wykazując w zależności od lat tendencje wzrostowe lub spadkowe. Najwięcej firm zajmowało się taką działalnością w roku 2007 – 749 podmiotów, natomiast najmniej w 2002, bo zaledwie 428 podmiotów (Ryc. 3.1).

Ryc. 3.1. Działalność badawczo – rozwojowa podmiotów gospodarczych w Polsce i na Dolnym Śląsku w sektorze prywatnym przedsiębiorstw w latach 1999 - 2009.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – www.stat.gov.pl 21.10.2010

Liczba podmiotów prowadzących działalność badawczo – rozwojową w województwie dolnośląskim w związku z trendami ogólnopolskim nie jest również imponująca, jednakże w porównaniu z innymi regionami można stwierdzić, iż i tak ich ilość jest nieco bardziej zadowalająca. W Polsce najwięcej takich przedsiębiorstw zlokalizowanych jest w województwie mazowieckim – 24%, następnie na Śląsku i w Wielkopolsce - po 11% i na Dolnym Śląsku – 10%. W 2009 roku wewnętrzne nakłady finansowe na działalność B+R wszystkich podmiotów, które taką działalność podejmowały wyniosła niecałe 500 mln PLN, co stanowiło zaledwie 5,9% ogólnych nakładów wewnętrznych na aktywność B+R w całym kraju, co ewidentnie uwypukla istotne problemy województwa w tym zakresie, polegające na słabym wykorzystaniu potencjału społeczno-ekonomicznego, a także dostępnej infrastruktury badawczej. Optymistyczne jest jednak to, iż nakłady te zwiększają się z systematycznie i w ciągu ostatniej dekady wzrosły prawie o 100%. Aż 76% nakładów ponoszonych przez dolnośląskie podmioty na działalność badawczo – rozwojową stanowią nakłady bieżące ponoszone na badania podstawowe, badania stosowane (przemysłowe) oraz prace rozwojowe. 24% to nakłady inwestycyjne poniesione na środki trwałe niezależnie służące ich odnowieniu. W ramach tych wydatków przedsiębiorstwa dokonują zakupów maszyn, urządzeń technicznych, środków transportu, narzędzi, przyrządów oraz ruchomości i ich wyposażenia. Głównym źródłem finansowania działalności badawczo – rozwojowej na Dolnym Śląsku są środki pozyskiwane z budżetu państwa, które stanowią ponad 50% nakładów wewnętrznych. Drugim źródłem w ramach, którego podmioty prowadzą aktywność B+R są środki własne – ok. 30% oraz przedsiębiorstwa. Warto podkreślić, iż widoczna staje się powoli coraz większa aktywność kapitału zagranicznego w finansowaniu nakładów na działalność badawczo – rozwojową w przedsiębiorstwach Dolnego Śląska. I tak w 2009 roku środki pochodzące z zagranicy na omawiana działalność ukształtowały się na poziomie 1,5 mln PLN, co stanowiło niecały 1% ogółu nakładów przeznaczonych na ten cel. Analizując dane z lat poprzednich można stwierdzić, iż na tej płaszczyźnie widoczne są niewielkie efekty pozytywne i wskazane byłoby ukierunkowanie działań na przyspieszenie takiej współpracy w kolejnych latach. Warto nadmienienia jest również to, iż wszystkie źródła finansowania, z pominięciem własnych, były praktycznie w 100% wykorzystane przez

podmioty zarejestrowane we Wrocławiu. Przedsiębiorstwa zlokalizowane poza stolicą Dolnego Śląska finansowały taką działalność w większości ze źródeł własnych. W rezultacie innowacyjność przedsiębiorstw dolnośląskich jest generalnie mocno ograniczona, a jej przejawy można obserwować tylko punktowo, zwłaszcza w stolicy regionu. W pozostałych natomiast ośrodkach miejskich występuje ona w jeszcze mniejszym zakresie.

Analiza innowacji polskich przedsiębiorstw w sektorze przemysłu wskazuje jednak, iż na tle kraju dolnośląskie podmioty gospodarcze osiągają pozytywne, chociaż jak już wcześniej tutaj wskazano ograniczone, rezultaty. Ponad 24% przedsiębiorstw zlokalizowanych w województwie legitymowało się w latach 2006 – 2008 implementacją jednej z dwóch zasadniczych form innowacji. We wskazanym okresie 16,2% dolnośląskich przedsiębiorstw wdrożyło nowe lub znacząco ulepszone produkty oraz 19,8% podmiotów wykazało się wprowadzeniem w swojej działalności innowacji procesowych, które są również istotne (por. Tab. 3.2). W przypadku tych dwóch kategorii dolnośląskie firmy osiągnęły zatem wyniki nieco lepsze aniżeli średnia dla kraju, aczkolwiek pozostawiając nadal szerokie pole do dalszej poprawy w tym aspekcie swojego funkcjonowania.

Tab. 3.2. Innowacje polskich przedsiębiorstw w sektorze przemysłowym w latach 2006 – 2008 – wybrane aspekty w rozkładzie regionalnym

Region	Przedsiębiorstwa, które wprowadziły innowacje w % ogółu przedsiębiorstw		
	Ogółem	Nowe lub istotnie ulepszone produkty	Nowe lub istotnie ulepszone procesy
Dolnośląskie	24,2	16,2	19,8
Kujawsko-Pomorskie	20,7	16,1	16,0
Lubelskie	22,2	14,6	19,2
Lubuskie	14,4	9,5	11,2
Łódzkie	14,8	11,7	11,2
Małopolskie	22,2	16,4	18,1
Mazowieckie	25,3	17,8	20,9
Opolskie	22,9	18,4	18,4
Podkarpackie	23,5	18,5	17,4
Podlaskie	23,7	15,0	20,3

Pomorskie	25,1	18,0	19,8
Śląskie	22,4	17,3	17,4
Świętokrzyskie	20,2	16,1	16,0
Warmińsko-Mazurskie	18,1	13,3	14,5
Wielkopolskie	18,5	13,3	15,0
Zachodniopomorskie	17,1	10,7	14,2
Polska	21,3	15,5	17,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: GUS, 2010c. Nauka i Technika w Polsce w 2008 roku, Warszawa 2010.

W ogólnej prezentacji wybranych aspektów konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw pomocną i użyteczną rolę może spełnić jeszcze wykorzystanie dostępnych porównań (rankingów) obejmujących różne sfery oraz obszary działalności firm. Na podstawie kompetentnego opracowania tygodnika „Polityka” z 2009 roku warto przeanalizować pozycję dolnośląskich przedsiębiorstw na tle kraju. W zestawieniu tym jako kluczową miarę wielkości i do pewnego stopnia konkurencyjności firmy przyjęto realizowane przychody ze sprzedaży.

W branży Telekomunikacja i IT do grupy wiodących przedsiębiorstw polskich należą trzy spółki z Dolnego Śląska; są to w szczególności firmy wrocławskie GK AB SA, GK Netia SA oraz GK Telefon Dialog SA. Warto podkreślić, iż na wspomnianej liście jest generalnie 18 spółek, z czego aż 11 jest ulokowanych w Warszawie, a zatem funkcjonowanie trzech dolnośląskich firm z tego sektora można ocenić pozytywnie.

W branży budownictwa do największych firm polskich należą dwa podmioty z Dolnego Śląska. Są to Eurovia Polska SA z Bielan Wrocławskich oraz GK Gant Development SA z Legnicy. W sektorze energetycznym tylko GK Kogeneracja SA z Wrocławia (16 miejsce w ujęciu branżowym) znalazła się w tym zestawieniu. Podobnie jest w przypadku sektora farmaceutycznego, w którym tylko US Pharmacia Sp. z o.o. z Wrocławia została odnotowana oraz w przypadku handlu, gdzie odnotowano działalność Eko Holding SA z Wrocławia. W sektorze chemicznym na uwagę zasługują firmy Selena FM SA z Wrocławia oraz CeDo Sp. z o.o. z Kątów Wrocławskich. Sektor metalowy reprezentują tylko dwa podmioty z Dolnego

Śląska: GK Koelner SA (14 pozycja w rankingu branżowym) oraz Centrozłom Wrocław SA (21 pozycja). W branży odzieżowej i obuwniczej tylko Deichmann-Obuwie Sp. z o.o. Wrocław zajmuje 4 pozycję w kraju w analizowanym zestawieniu branżowym. Znamienne, natomiast, iż żadna firma z Dolnego Śląska nie znalazła się na liście największych branżowych podmiotów z sektora spożywczego.

Znacznie lepiej sytuacja dolnośląskich firm kształtuje się w sektorze finansowym. W grupie największych polskich instytucji finansowych znajdują się Bank Zachodni (5 pozycja), Lukas Bank (26 pozycja), Euro Bank (28 pozycja), Santander Bank Polska (29 pozycja), oraz AIG Bank Polska (38 pozycja), Europejski Fundusz Leasingowy (46 pozycja) i VFB Leasing Polska (62 pozycja).

Korzystna sytuacja utrzymuje się w odniesieniu do firm z Dolnego Śląska działających w sektorze motoryzacyjnym. W tym przypadku 5 przedsiębiorstw znalazło się na liście największych podmiotów w ujęciu branżowym. W szczególności są to: Toyota Wałbrzych (7 pozycja), Volvo Polska z Wrocławia (16 pozycja), GKN Driveline Polska Sp. z o.o. z Oleśnicy (17 pozycja), Sitech Sp. z o.o. z Polkowic (21 pozycja) oraz Toyota Motor Industries Poland Sp. z o.o., Jelcza-Laskowic (22 pozycja).

Dobrą pozycję osiągnęły również na rynku dolnośląskie firmy z branży elektrotechnicznej. Do wiodących polskich producentów w tym sektorze należy niewątpliwie LG Electronics Wrocław Sp. z o.o. z Biskupic Podgórných (druga firma w Polsce pod względem wartości sprzedaży w swoim sektorze), a także Neonet SA, Komsa Polska Sp. z o.o. oraz TIM SA z Wrocławia.

W rezultacie można stwierdzić, iż pozycja dolnośląskich przedsiębiorstw w kraju jest korzystna tylko w określonych sektorach, co ma związek ze specyfiką i potencjałem województwa. Z tego względu nie może być zaskoczeniem silna reprezentacja regionalnych firm w branżach związanych z przemysłem motoryzacyjnym, elektrotechnicznym, telekomunikacyjnym oraz w sektorze usług finansowych. Warto również dodać, iż wiele spółek dolnośląskich z różnych branż jest notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, co również jest swoistą egzemplifikacją ich pozycji rynkowej. Podsumowując zatem podstawowe aspekty konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw z perspektywy

krajowej można stwierdzić, iż generalnie na tle Polski sektor ten wykazuje się posiadaniem przewag komparatywnych w wybranych segmentach rynku. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw w województwie wskazuje na utrzymywanie zdolności do efektywnej działalności operacyjnej oraz stymulowania dalszego wzrostu. W porównaniu zatem do przedsiębiorstw z pozostałych regionów Polski dolnośląskie firmy potrafią nieco lepiej w wybranych sferach realizować swoje cele strategiczne. Warto jednak także dodać, iż kluczowe podmioty gospodarcze zlokalizowane na Dolnym Śląsku są w wielu przypadkach częścią międzynarodowych korporacji i ich silna w Polsce pozycja wynika z zaangażowania kapitałowego spółek macierzystych.

3.2. Pozycja konkurencyjna dolnośląskich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych – wybrane zagadnienia

Podjmując próbę syntetycznej oceny konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych należy przede wszystkim dokonać analizy ogólnej sytuacji w zakresie handlu zagranicznego regionu. W ten sposób możliwe będzie wychwycenie szerszych trendów związanych z efektywnością działań dolnośląskich firm na rynkach zewnętrznych.

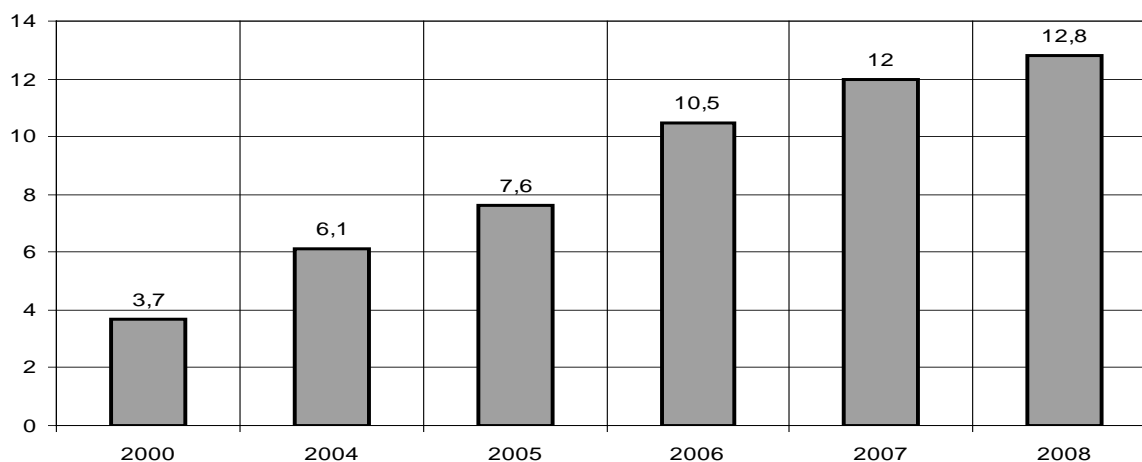
Tab. 3.3. Handel zagraniczny w 2008 roku podziale na województwa – wybrane zagadnienia

Region	Wartość eksportu w mld EUR	Udział % w eksporcie Polski	Relacja wartości eksportu do produkcji sprzedanej przemysłu
Dolnośląskie	12,8	12,3	59,9
Kujawsko-Pomorskie	4,2	4,0	38,4
Lubelskie	1,8	1,7	29,6
Lubuskie	3,3	3,2	63,2
Łódzkie	3,6	3,5	28,8
Małopolskie	6,38	6,2	40,0
Mazowieckie	17,8	17,2	34,0
Opolskie	1,9	1,8	31,7
Podkarpackie	3,2	3,1	40,2

Podlaskie	1,1	1,0	25,8
Pomorskie	7,5	7,2	49,3
Śląskie	20,4	19,7	43,9
Świętokrzyskie	1,5	1,4	24,1
Warmińsko-Mazurskie	1,9	1,8	33,8
Wielkopolskie	12,5	12,0	47,2
Zachodniopomorskie	12,5	3,7	57,8
Polska	-	100	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w: Gawlikowska-Hueckel, Umiński, 2009, Handel zagraniczny Małopolski, UMWM, Kraków.

Analiza danych zawartych w Tabeli 3.3 wskazuje na istotną rolę handlu zagranicznego w systemie gospodarczym Dolnego Śląska. Świadczy o tym przede wszystkim wartość realizowanych transakcji handlowych z partnerami zewnętrznymi, która w porównaniu do pozostałych regionów Polski jest relatywnie wysoka. Eksport województwa dolnośląskiego plasuje region na trzeciej pozycji w gronie wszystkich polskich regionów, co należy uznać za znaczący wynik. Ponadto równie istotny jest udział województwa dolnośląskiego w całości eksportu Polski, który w 2008 roku stanowi 12,3%. Jest to zatem rezultat wskazujący na duże znaczenie w sprzedaży zagranicznej kraju transakcji zewnętrznych przeprowadzanych przez przedsiębiorstwa zlokalizowane na Dolnym Śląsku. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na relację wartości eksportu do produkcji sprzedanej przemysłu. W przypadku Dolnego Śląska proporcja ta wynosi niemal 60%, wskazując pośrednio na silne powiązania handlowe z rynkami zagranicznymi oraz ponownie na poważną rolę eksportu w regionalnym systemie ekonomicznym. W rezultacie można stwierdzić, iż stopień internacjonalizacji gospodarki województwa, mierzony zwyczajowo relacją eksportu do wytwarzanego w regionie PKB, jest już na zaawansowanym poziomie i wynosi ponad 50%.

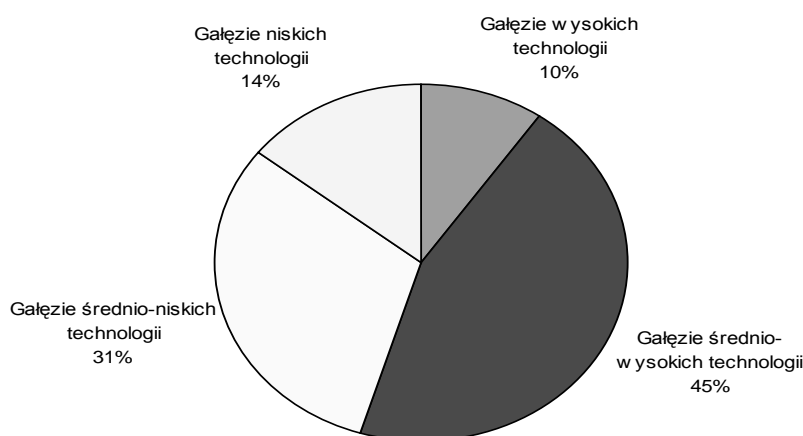
Ryc. 3.2. Wartość eksportu Dolnego Śląska w latach 2000 – 2008 (w mld EUR)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w: Gawlikowska-Hueckel, Umiński, 2009, Handel zagraniczny Małopolski, UMWM, Kraków.

Znaczenie eksportu dla regionu odzwierciedla także wyraźnie rosnący trend w odniesieniu do wartości realizowanych transakcji na przestrzeni lat 2000 – 2008 (Ryc. 3.2). Warto podkreślić, iż eksport Dolnego Śląska wzrósł w 2008 roku ponad trzykrotnie w stosunku do roku 2000. W efekcie można uznać prezentowane zjawiska za pozytywne z uwagi na fakt, iż eksport stymuluje produkcję regionalną poprzez efekty mnożnikowe. Ponadto wymusza dostosowania rynkowe umożliwiające sprostanie konkurencji na rynkach zagranicznych.

W ogólnej ocenie handlu zagranicznego regionu niezwykle ważnym zagadnieniem jest także struktura towarowa i geograficzna realizowanych transakcji. Do głównych towarów Dolnego Śląska eksportowanych na rynki międzynarodowe należą zasadniczo produkty z sektorów maszynowego, elektromaszynowego, elektronicznego, motoryzacyjnego, meblarskiego, górnictwa, a także z sektora odzieżowego. Ważnym uzupełnieniem tej obserwacji jest natomiast struktura gałęziowa eksportu uwzględniająca proporcję czynników produkcji. Rozkład wartości oraz kategorii branżowych prezentowanych na Ryc. 3.3. wskazuje na dominującą pozycję produktów pochodzących z gałęzi średnio-wysokich technologii oraz średnio-niskich technologii. Jednocześnie eksport produktów z gałęzi HI-

TECH stanowi niespełna 10%, a z gałęzi niskich technologii 14%. Struktura ta zatem może zostać uznana za umiarkowanie korzystną, chociaż z pewnością niepokojący jest ciągle jeszcze niski udział produktów najbardziej zaawansowanych technologicznie w regionalnej ofercie eksportowej oraz relatywnie wysoki udział produktów o niskim stopniu przetworzenia i zaawansowania technicznego.

Ryc. 3.3. Struktura gałęziowa eksportu Dolnego Śląska według czynników produkcji w 2008 roku (w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w: Gawlikowska-Hueckel, Umiński, 2009, Handel zagraniczny Małopolski, UMWM, Kraków.

W strukturze natomiast geograficznej najważniejszym kierunkiem dla dolnośląskiego eksportu są tradycyjnie rynki krajów konstytuujących Jednolity Rynek Europejski (JRE), w tym zwłaszcza rynek niemiecki, francuski, brytyjski, czeski i belgijski. Taki obraz jest zbliżony w tym względzie ze specyfiką ogólnopolską, która wyraża się skoncentrowaniem strumieni rodzimego eksportu przede wszystkim do krajów UE. Rynki poza UE podlegają zdecydowanie słabszej penetracji eksportowej przez polskie przedsiębiorstwa, w tym także firmy dolnośląskie. Wynika to nie tylko z rosnącej poza JRE odległości geograficznej, ale także z rosnących innych, poza transportem, kategorii kosztów przeprowadzania transakcji z partnerami pozaeuropejskimi.

W województwie dolnośląskim według danych zaprezentowanych przez PARP w 2009 roku zarejestrowano 1425 firmy eksportowe (z czego małych przedsiębiorstw było 676, średnich 592, dużych 157). W tym samym okresie liczba firm importujących wyniosła 1522 (z czego 756 stanowiły małe przedsiębiorstwa, 576 średnie przedsiębiorstwa oraz 181 przedsiębiorstwa duże). Jednak to podmioty duże odpowiedzialne były przede wszystkim za generowanie znaczących transakcji eksportowych, pomimo faktu, iż w sensie liczebności przeważały przedsiębiorstwa z sektora MSP (PARP, 2010).

Tab. 3.4. Najwięksi dolnośląscy eksporterzy w 2009 roku

L.P.	Firma	Przychody z eksportu (w tys. PLN)	Branża
1.	KGHM	8 487 578	Surowce i paliwa
2.	LG Electronics Wrocław	4 493 951	Przemysł elektrotechniczny
3.	Toyota Motor Wałbrzych	2 496 889	Przemysł motoryzacyjny
4.	Toyota Motor Industries Poland Sp. z o.o. Jelcz-Laskowice	805 613	Przemysł motoryzacyjny
5.	Sitech Sp. z o.o. Polkowice	774 880	Przemysł motoryzacyjny
6.	GKN Driveline Polska Sp. z o.o. Oleśnica	772 514	Przemysł motoryzacyjny
7.	Volvo Polska Wrocław	697 285	Przemysł motoryzacyjny
8.	Ronal Polska Sp. z o.o., Wałbrzych	590 085	Przemysł motoryzacyjny
9.	Grupa Seleno FM SA	425 100	Przemysł chemiczny
10.	CeDo Sp. z o.o., Kąty Wrocławskie	326 214	Przemysł chemiczny
11.	GK Koelner SA, Wrocław	285 856	Przemysł metalowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: 100 największych eksporterów w 2009 r. Ranking „Polityki”
<http://www.lista500.polityka.pl/rankings/export>, 15.10.2010.

W zestawieniu 100 największych eksporterów Polski znalazło się 11 dolnośląskich przedsiębiorstw (Tab. 3.4). Firmy te reprezentują zróżnicowane branże, jednak widoczna jest tu korelacja pomiędzy potencjałem województwa, rozwojem danego sektora a aktywnością eksportową. Najwięcej podmiotów związanych było z szeroko rozumianą branżą motoryzacyjną (6 przedsiębiorstw), 2 podmioty działające w branży chemicznej oraz po jednym podmiocie działającym w branżach surowcowej, elektrotechnicznej i metalowej. Tradycyjnie już od lat największym regionalnym eksporterem jest KGHM, którego aktywność widoczna jest także poza Europą. Korzystając z dobrej globalnej koniunktury na surowce, w tym zwłaszcza znaczącego popytu na miedź, przedsiębiorstwo z Lubina stale realizuje poważne obroty eksportowe. Ponadto kluczowym sektorem dla ekspansji zagranicznej firm zlokalizowanych na Dolnym Śląsku jest branża motoryzacyjna, która dostarcza na rynki międzynarodowe nie tylko gotowe produkty, ale także szereg komponentów i podzespołów do produkcji w innych krajach, wpisując się tym samym w realizację tzw. wewnątrzgałęziowych transakcji handlowych. Z tego punktu widzenia wzrastający wolumen transakcji importowych i eksportowych w ramach danego sektora można uznać za ważny przejaw osiągnięcia odpowiedniej dojrzałości konkurencyjnej oraz wyraz większej integracji ze światowymi przepływami strumieni towarów.

Należy także podkreślić, iż generalnie dolnośląskie przedsiębiorstwa eksportowe wpisują się w duży stopniu w zasadniczy profil specjalizacji handlowej Polski ze wszystkimi tego pozytywnymi i negatywnymi konsekwencjami. Analizy wymiany towarowej Polski przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Gospodarki wskazują, iż w latach 1998 – 2008 w rodzimej sprzedaży na rynki zagraniczne zanotowano spadek eksportu o niskim poziomie techniki i jednocześnie istotny wzrost sprzedaży produktów o średnio-wysokim poziomie techniki, a także niewielki wzrost eksportu produktów wysokiego poziomu techniki (MG, 2010). Z tego względu można uznać, iż eksport Dolnego Śląska wykazuje podobieństwo do trendów ogólnopolskich w tym zakresie.

Analiza wskaźnika specjalizacji eksportowej Polski (branże, w których kraj posiada przewagę komparatywną) wykazują, iż Polska miała względną przewagę komparatywną w 52 z 96 działów (74% polskiego eksportu). Ważnymi sektorami w eksporcie były w latach 2004–

2008 maszyny, urządzenia elektryczne, samochody i ich części, a także produkty rolno-spożywcze, surowce oraz wyroby z nich, pojazdy, lokomotywy oraz konstrukcje pływające i meble (50%). Należy podkreślić, że mimo stosunkowo niskiego zaawansowania technicznego w większości z wymienionych branż, to jednak cechują się one na rynkach zagranicznych mocną pozycją. Do nowych specjalizacji eksportowych Polski można natomiast zaliczyć urządzenia elektryczne i maszyny (MG, 2010). W rezultacie analizy Ministerstwa Gospodarki podkreślają, iż polskie przedsiębiorstwa, w tym także dolnośląskie, uczestniczą tylko w niewielkim stopniu w tych sferach światowego handlu, które rozwijają się najbardziej dynamicznie. Istniejąca luka technologiczna, niewystarczający potencjał wiedzy i kapitału pogłębia zwykle dystans dzielący polskich eksporterów od rynku światowego. Sytuacja ta prowadzi w konsekwencji do spadku ogólnej konkurencyjności polskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.

Należy również podkreślić fakt, iż potencjał eksportowy Dolnego Śląska w dużej mierze wynika także z działalności firm międzynarodowych, które zlokalizowały część swoich zasobów produkcyjnych na terenie województwa. Z uwagi na ich silną proeksportową orientację w zasadniczy sposób zwiększyły udział regionu w handlu zagranicznym Polski, a tym samym obecność województwa na rynkach światowych. Według danych GUS na Dolnym Śląsku w 2008 roku działało aktywnie 844 eksporterów oraz 1020 importerów powiązanych kapitałowo z podmiotami zagranicznymi. Przedsiębiorstwa te zrealizowały ogółem transakcje eksportowe (produkty i materiały) o wartości 30348,8 mln PLN oraz transakcje importowe (surowce, materiały oraz towary do dalszej odsprzedaży) o łącznej wartości 26201,4 PLN (GUS, 2010d).

W związku z tym należy wyeksponować fakt, iż operacyjny potencjał eksportowy Dolnego Śląska w perspektywie globalnej opiera się właśnie przede wszystkim na działających w regionie korporacjach międzynarodowych. Polscy eksporterzy (bez powiązań kapitałowych z zagranicznymi koncernami) koncentrują się głównie na rynku Unii Europejskiej. Natomiast korporacje globalne mające swoje filie w regionie, korzystając z potencjału przedsiębiorstwa macierzystego oraz jego oddziałów w innych krajach, skutecznie penetrują także szereg innych rynków zagranicznych. W związku z powyższym można

stwierdzić, iż konkurencyjność w wymiarze globalnym posiadają generalnie podmioty korporacyjne, dla których województwo dolnośląskie jest tylko lokalizacją umożliwiającą wykorzystanie regionalnych przewag komparatywnych wobec konkurentów rynkowych.

Potwierdza tą konstatację analiza zestawień największych światowych firm corocznie przygotowywana i publikowana przez UNCTAD. Na liście 100 największych przedsiębiorstw niefinansowych za 2008 rok z krajów rozwijających się oraz krajów transformacji systemowej (do której to grupy zaliczana jest Polska) nie ma żadnego polskiego podmiotu. Lista natomiast zdominowana jest nie tylko przez firmy z potężnych gospodarek krajów BRICs (Brazylia, Rosja, Indie, Chiny), ale także przez przedsiębiorstwa z niewielkich w sensie obiektywnym krajów Azji Południowo-Wschodniej. Świadczy to generalnie o braku jeszcze wystarczająco silnych kapitałowo i operacyjnie polskich podmiotów (z nielicznymi wyjątkami), które na stałe byłby zdolne do nawiązania równorzędnej walki konkurencyjnej na rynku globalnym. Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do sektora finansowego. Na liście UNCTAD 50 największych instytucji finansowych nie ma żadnego podmiotu z Polski (UNCTAD, 2010).

W prestiżowym i uznanym rankingu biznesowym magazynu Forbes The Global 2000 (Forbes, www.forbes.com, 22.10.2010), który wymienia corocznie dwa tysiące największych firm świata polski sektor przedsiębiorstw również wypada bardzo skromnie. W edycji 2010 jedynie 6 polskich podmiotów gospodarczych (por. Tab. 3.5 zostało ujętych na odległych pozycjach, w tym tylko jedna firma (KGHM, pozycja 1143 w rankingu) jest przedsiębiorstwem dolnośląskim.

Tab. 3.5. Polskie spółki w rankingu Forbes – Global 2000 w 2010 roku

Pozycja w rankingu Global 2000	Firma	Aktywa (mln USD)	Wartość rynkowa (w mln USD)
468	PKO BP	45 360	16 080
511	PGE	15 780	12 900
642	PKN Orlen	17 080	4 870

967	PGNiGE	9 870	7 130
1143	KGHM	5 210	6 730
1656	Grupa Lotos	5 230	1 200

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: The Global 2000, Forbes,
<http://www.forbes.com/2003/07/02/internationaland.html>, 22.101.2010.

Warto dodatkowo zauważyć, iż polski sektor przedsiębiorstw nie wykreował jeszcze także rozpoznawalnych globalnie marek. Na listach najbardziej wartościowych marek świata nie pojawia się ani jedno przedsiębiorstwo polskie, co także wskazuje na istotne problemy z funkcjonowaniem polskich firm w wymiarze prawdziwie globalnym.

3.3. Podstawowe determinanty pozycji konkurencyjnej dolnośląskich przedsiębiorstw

Przedstawiona w niniejszej części tego opracowaniu syntetyczna prezentacja konkurencyjności sektora dolnośląskich przedsiębiorstw pozwala na podjęcie próby identyfikacji zasadniczych pozytywnych i negatywnych determinant dla rozwoju regionalnych firm. Determinanty te mają zarówno charakter wewnętrzny wynikający z samego procesu gospodarowania dolnośląskich podmiotów gospodarczych, jak również odnoszą się do procesów i uwarunkowań zewnętrznych.

Czynniki sprzyjające konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw

Do czynników pozytywnie wpływających na konkurencyjność (krajową i międzynarodową) dolnośląskich podmiotów gospodarczych można zaliczyć:

- ➔ Stopniową modernizację aparatu wytwórczego;
- ➔ Podniesienie jakości oferowanych produktów;
- ➔ Wykwalifikowaną kadrę produkcyjną i zarządczą;

- ➔ Utrzymującą się jeszcze ogólną przewagę kosztową w stosunku do przedsiębiorstw z krajów wysokorozwiniętych;
- ➔ Elastyczność stosowanych rozwiązań rynkowych;
- ➔ Poprawę aktywności marketingowej;
- ➔ Korzystną lokalizację działalności oraz relatywnie łatwy dostęp do rynków UE;
- ➔ Wsparcie finansowe ze środków UE.

Czynniki ograniczające konkurencyjność dolnośląskich przedsiębiorstw

Do czynników negatywnie wpływających na konkurencyjność (krajową i międzynarodową) dolnośląskich podmiotów gospodarczych można zaliczyć:

- ➔ Utrzymującą się sektorowo lukę technologiczną;
- ➔ Znaczące koszty innowacji oraz niewystarczającą wiedzę odnośnie możliwości zastosowania nowych technologii;
- ➔ Braki kapitałowe (zarówno środków własnych, jak również środków zewnętrznych);
- ➔ Rosnące koszty pracy oraz wysokość innych obciążeń administracyjnych,
- ➔ Niewielkie jeszcze doświadczenie na rynkach globalnych;
- ➔ Brak dostatecznej wiedzy dotyczącej zagranicznych partnerów biznesowych i zagranicznych rynków;
- ➔ Utrudnienia administracyjne zarówno na poziomie krajowym, jak również międzynarodowym utrudniające rozwój i funkcjonowanie firm;
- ➔ Słaba znajomość polskich marek i produktów na rynkach zagranicznych, w tym także utrzymujące się jeszcze negatywne stereotypy dotyczące polskiej oferty eksportowej;

W rezultacie można stwierdzić, iż dolnośląskie przedsiębiorstwa posiadają istotny potencjał rozwojowy, o czym świadczą osiągnięte wyniki w kraju. Jednak ich pozycja konkurencyjna na rynkach międzynarodowych, pomimo pojawiających się pozytywnych

przypadków, jest w dalszym ciągu jeszcze relatywnie trudna. Istniejące natomiast bariery dla dalszego rozwoju mają najczęściej charakter systemowy i na poziomie regionalnym tylko w ograniczonym zakresie mogą zostać poważnie zniwelowane. Poprawa konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw powinna być nadal wspierana przez działania ukierunkowane na wzrost wewnętrznej innowacyjności produktowej i procesowej, a także przez działania wzmacniające pozytywny wizerunek regionalnych firm i produktów.

4. ANALIZA AKTYWNOŚCI PATENTOWEJ DOLNOŚLĄSKICH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

W ostatnich latach zauważyć można wzrost poziomu innowacyjności w Polsce, o czym świadczy m.in. systematyczny wzrost liczby zgłoszeń patentowych. Aktywność patentowa jest jednym z ważniejszych wskaźników innowacyjności kraju. Jedną z najważniejszych wartości, przyczyniającą się do powstawania innowacyjnych rozwiązań, jest ochrona praw twórców do rozwiązań oraz przedsiębiorców wdrażających innowacje techniczne, „które mają szansę stać się dochodową inwestycją jedynie w warunkach ochrony praw wyłącznych. Rozwój ochrony własności przemysłowej jest więc jednym z niezbędnych warunków nie tylko tworzenia nowych rozwiązań, ale także ich skutecznego wdrażania w sferze przemysłu i gospodarki”

(Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, http://www.uprp.pl/NR/rdonlyres/6925F94E-FEC6-4192-8C92-61D198D0304C/1249/raport_2009.pdf, 2009)

Przedstawiona poniżej analiza aktywności patentowej podmiotów gospodarczych z regionu Dolnego Śląska, ma na celu wskazanie dorobku innowacyjnego (mierzonego liczbą zgłoszonych wynalazków do ochrony oraz udzielonych patentów) wybranych przedsiębiorstw oraz trendów, jakie rysują się w działalności innowacyjnej na przestrzeni ostatnich lat. Badania przeprowadzono w oparciu o informację źródłową, dotyczącą zgłoszeń patentowych oraz udzielonych patentów, opublikowaną przez Urząd Patentowy RP w latach 2003 - 2010. W analizie brano pod uwagę podmioty gospodarcze mające swoją siedzibę na Dolnym Śląsku. Wykorzystane w opracowaniu informacje na temat chronionych oraz zgłoszonych wynalazków do ochrony pochodzą przede wszystkim z udostępnianych przez Urząd Patentowy (UPRP), źródeł informacji patentowej, takich jak: Raporty Roczne UPRP, Biuletyn Urzędu Patentowego RP (dalej: BUP), Wiadomości UPRP (dalej: WUP) oraz bazy danych UPRP, w których znajdują się pełne opisy dokumentów patentowych.

Ze względu na ograniczenia wyszukiwania w elektronicznych bazach patentów wg kryterium regionu⁵, opracowanie niniejsze oparto przede wszystkim na informacji źródłowej, jaką jest **Biuletyn**

⁵ Formularz zgłoszeniowy zawiera dane na temat twórcy wynalazku, uprawnionego podmiotu (przyszłego właściciela patentu) wraz z miastem pochodzenia itp. ale bez wskazania regionu (województwa). Dane dotyczące województwa nie figurują na formularzach zgłoszeń i nie są również wprowadzane do elektronicznych baz danych zgłoszeń patentowych ani udzielonych patentów.

Urzędu Patentowego (BUP), w którym Urząd publikuje OGŁOSZENIA O ZGŁOSZONYCH DO OCHRONY ROZWIĄZANIACH oraz **Wiadomości Urzędu Patentowego (WUP)**, w którym znajdują się OGŁOSZENIA O UDZIELONYCH PRAWACH WYŁĄCZNYCH. Taki wybór źródła danych niesie pewne konsekwencje jeśli chodzi o ZAKRES wyszukanych danych, bowiem zawarty w opracowaniu, wykaz zgłoszeń patentowych, sporządzony na podstawie Biuletynu UP, zawiera wszystkie zgłoszenia **opublikowane**, czy też inaczej – ogłoszone w Biuletynie za dany rok ale zgłoszone wcześniej. Procedura zgłoszeniowa zakłada bowiem, iż **ogłoszenie** o zgłoszeniu wynalazku lub wzoru użytkowego w Biuletynie Urzędu Patentowego, następuje „niezwłocznie po upływie osiemnastu miesięcy od daty pierwszeństwa do uzyskania patentu lub prawa ochronnego”(UPRP, Podstawowe informacje o ochronie prawnej wynalazków i wzorów użytkowych). W rezultacie trudno mówić o zgłoszeniach dokonanych w danym roku na podstawie Biuletynu UP z tego samego roku, bowiem w Biuletynie z danego roku znajdują się zgłoszenia patentowe dokonane zwykle półtora roku wcześniej, czasami dużo wcześniej (np. w przypadku gdy zgłoszenie nie było dokonane poprawnie i następowały w kolejnych miesiącach lub latach poprawki i zmiany, zarówno formalne jak i merytoryczne). Stąd, przykładowo, Biuletyn UP Rocznik 2003 zawiera ogłoszenia o zgłoszeniach dokonanych w latach wcześniejszych – od roku 2000 do 2003). Pomimo tego ‘przesunięcia’ w czasie, informacja dostępna w BUP, jest **najwcześniejszą**, czasami jedyną dostępną do wiadomości publicznej, informacją o nowych rozwiązaniach, nad którymi pracują dane podmioty (do chwili uzyskania ochrony prawnej, informacje o rozwiązaniach trzymane są w tajemnicy przed konkurencją).

Analiza **udzielonych** na rzecz dolnośląskich podmiotów gospodarczych patentów, oparta została przede wszystkim na bezpośrednim źródle informacji patentowej o udzielonych patentach, jakim są Wiadomości Urzędu Patentowego (WUP). W przypadku Wiadomości o udzielonych patentach, można było dokonać analizy udzielonych patentów z wyraźnym, jednoznacznym podziałem na lata, gdyż dany rocznik WUP zawiera informacje o udzielonych w danym roku patentach. W rezultacie, analizie poddane zostały udzielone patenty z lat 2003-2010 oraz zgłoszenia patentowe z nieco szerszego zakresu, a mianowicie z lat 2000-2010. Analiza zgłoszeń patentowych ma na celu raczej uwypuklenie pewnych trendów występujących w zgłoszeniach patentowych dokonywanych na przestrzeni lat 2000-2010 niż w danym konkretnym roku, na wskazaniu dziedzin, w których dokonywano najczęściej zgłoszeń patentowych na Dolnym Śląsku oraz wskazaniu tych podmiotów, które dokonywały najczęściej zgłoszeń w danej dziedzinie techniki oraz tych, które w ostatnich latach okazały się najbardziej aktywne w patentowaniu, a więc pod tym względem również – najbardziej innowacyjne.

Poniższa część analizy składa się z następujących części:

- 4.1. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2003.
- 4.2. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2004.
- 4.3. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2005.
- 4.4. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2006.
- 4.5. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2007.
- 4.6. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2008.
- 4.7. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2009.
- 4.8. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2010.
- 4.9. Podsumowanie: Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych w latach 2003-2010, główne trendy, studium przypadków.

4.1. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych, zarejestrowana w publikacjach Urzędu Patentowego za rok 2003.

Według Raportu Roczno UPRP (www.uprp.pl/NR/rdonlyres/D4B8E75C-C21F-4B95-9AE9-487E7AE88C2A/44/przyjmzglasz.pdf, 2003), w 2003 roku do UPRP wpłynęło łącznie 2.268 zgłoszeń wynalazków krajowych. Liczba decyzji o udzieleniu patentu na wynalazek wyniosła łącznie 2.200, w tym udzielono **613** patentów na wynalazki krajowe, z czego **83** to patenty pochodzące z **województwa dolnośląskiego**. Większość zgłoszeń pochodzi z dolnośląskich Uczelni, wśród których, niezmiennie od wielu lat, najbardziej aktywną jest Politechnika Wrocławska. **Podmioty gospodarcze** mają niestety **najmniejszy udział** procentowy (21%) w liczbie wszystkich zgłoszeń, co wyraźnie należy podkreślić, gdyż uwaga ta dotyczy **wszystkich lat**, w których przeprowadzono badania. Najwięcej zgłoszeń z Dolnego Śląska, o których ogłoszono w BUP za rok 2003 dokonały jednostki naukowo-badawcze (90 zgłoszeń), następnie osoby fizyczne (81 zgłoszeń), **najmniej podmioty gospodarcze (46 zgłoszeń)**. Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2003, została przedstawiona w tabeli (tab.4.1.).

Zgłoszone rozwiązania z Dolnego Śląska należą do następujących dziedzin techniki⁶:

⁶ Wszystkie wynalazki klasyfikowane są wg dziedziny techniki, do jakiej należy zgłaszane rozwiązanie. Znaczenie symboli(A-H) dla poszczególnych dziedzin jest następujące:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#)

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#)

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#)

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#)

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#)

DZIAŁ F [MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE; TECHNIKA MINERSKA](#)

DZIAŁ G [FIZYKA](#)

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#)

- Podstawowe Potrzeby Ludzkie (A) - 9 zgłoszeń
- Różne Procesy Przemysłowe; Transport (B) - 6 zgłoszeń
- Chemia i Metalurgia (C) - 8 zgłoszeń
- Włókiennictwo i Papiernictwo (D)- 0 zgłoszeń
- Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje Zespólone (E) - 6 zgłoszeń
- Mechanika, Oświetlenie, Ogrzewanie, Uzbrojenie, Technika Minerska (F) - 7 zgłoszeń
- Fizyka (G) - 7 zgłoszeń
- Elektrotechnika (H) - 3 zgłoszenia

Tab.4.1 ZESTAWIENIE TABELARYCZNE ZGŁOSZEŃ WYNALEZKÓW DOLNOŚLĄSKICH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WG BUP ROCZNIK 2003:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/9	B/6	C/8	D/0	E/6	F/7	G/7	H/3
ROKITA			1					
KGHM					1			
CUPRUM					2			
CUPRUM						1		
MOBI	1							
POLFA Bolesławiec	1	1						
EKO-OIL		1	2					
Wagony Świdnica		1						
MWM ELEKTRO					1			1
GALENA			1					
PAFAL							1	

IBC POLSKA		1						
ALSTOM		1						
INOVA							1	
IQ Connection		1						
KORFF Isolmatic						1		
DAGA						1		
Cargill	1		1					
TERMET						1		
SOWAR							1	1
VETOS-FARMA	3							
Stowarz Św.Celestyna	1							
Laser Secura	1		1					
HOSTAL	1							
Zakł.Koksownicze WAŁBRZYCH			1					
Zakł.Chemiczne ZŁOTNIKI			1					
Zakł.Wyrobów Gumowych					2			
MULTI-ELECTRONIC						1		
KAN-REM						1		
PLAZMATRONIKA								1
Comex							1	
Magit							1	
Zakł.Prod. Automatyki Sieciowej						1		

Radiotechnika MArketing							2	
-------------------------	--	--	--	--	--	--	---	--

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej zgłoszeń dolnośląskich podmiotów gospodarczych zanotowano w następujących dziedzinach:

- Podstawowe Potrzeby Ludzkie (A/9)
- Chemia i Metalurgia (C/8)
- Mechanika, Oświetlenie, Ogrzewanie, Uzbrojenie, Technika Minerska (F/7) oraz
- Fizyka (G/7)

W BUP za rok 2003 ogłoszono o **46** wynalazkach zgłoszonych przez **podmioty gospodarcze**.
Najbardziej aktywne jednostki z tego sektora to:

- **VETOS-FARMA i EKO – OIL** – po 3 zgłoszenia
- Radiotechnika Marketing, Cargill, Sowar, Laser Secura, Zakł. Wyrobów Gumowych, MWM ELEKTRO, CUPRUM i POLFA Bolesławiec - po 2 zgłoszenia

Biorąc pod uwagę **liczbę uzyskanych patentów w roku 2003**, na 76 udzielonych patentów pochodzących z Dolnego Śląska i opublikowanych w WUP za 2003 rok, **20 udzielono na rzecz podmiotów gospodarczych**. Najwięcej patentów uzyskały następujące przedsiębiorstwa:

- KGHM Polska Miedź – 8 patentów
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe "POLITECH" Spółka z o.o – 4 patenty
- ROKITA – 3 patenty

Pozostałe patenty zostały udzielone na rzecz następujących przedsiębiorstw:

- CUPRUM (2)
- Polifarb Cieszyn-Wrocław (1)
- 3M Viscoplast S.A. (1)
- Zakłady Tworzyw i Farb w Złotym Stoku (1)

4.2. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych zarejestrowana w Urzędzie Patentowym w roku 2004

Według Raportu rocznego UPRP za rok 2004

(<http://www.uprp.pl/NR/rdonlyres/6925F94E-FEC6-4192-8C92-61D198D0304C/243/>

raport_2004polska.pdf, 2004), do Urzędu Patentowego wpłynęło w trybie krajowym łącznie 2.779 zgłoszeń wynalazków, w tym 2.381 zgłoszonych przez podmioty krajowe. **Liczba zgłoszeń krajowych wzrosła w stosunku do roku 2003 o 5%**. Wydano 2.470 decyzji pozytywnych w sprawach o udzielenie patentu (dotyczy wynalazków krajowych i zagranicznych), w tym udzielono łącznie 778 patentów na wynalazki polskie. **Udział województwa Dolnośląskiego w liczbie udzielonych praw wynosił 62 patenty.**

Spośród wszystkich zgłoszeń patentowych, o których ogłoszono w BUP-ie za rok 2004, wybrano zgłoszenia pochodzące z regionu Dolnego Śląska – łącznie 213 zgłoszeń. Spośród tych zgłoszeń:

- 96 dokonały jednostki naukowo-badawcze (45%)
- **41 dokonały podmioty gospodarcze (19%)**
- 76 dokonały osoby fizyczne (36%)

Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2004, została przedstawiona w tabeli (tab. 4.2.1).

Tab. 4.2.1. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE ZGŁOSZEŃ WYNAŁAZKÓW DOLNOŚLĄSKICH PODMIOTÓW
GOSPODARCZYCH WG BUP ROCZNIK 2004:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/11	B/6	C/6	D/0	E/14	F/2	G/1	H/1
Cargill	5		2					
Pilmet	2							
Politech	1						1	
Rokita	1							
Konfexim	1							
Comex		4						
Rolnicza Spół. Produkcyjna	1							
Navicentrum		1						
Proxan		1						
Orion			1					
KGHM			1		1			
Kompania Spirytusowa			1					
Petrol			1					
INOVA					2			
Przeds. Bud. Maszyn Drogowych					1			
CUPRUM					7			

Poltegor					1			
Profile					1			
Dolnośl. Spółka Inwestycyjna					1			
Wrozamet						1		
MOBI						1		
Spółdzielnia Inwalidów								1

Źródło: Opracowanie własne.

Wśród zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w Biuletynie Urzędu Patentowego Rocznik 2004, obejmującym zgłoszenia, które wpłynęły do UPRP w latach 2002-2003, znalazło się w sumie **41 zgłoszeń** podmiotów gospodarczych z Dolnego Śląska, dotyczących wynalazków należących do następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 11 zgłoszeń

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 6 zgłoszeń

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 6 zgłoszeń

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - Brak zgłoszeń wynalazków

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 14 zgłoszeń

DZIAŁ F [MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE;](#) - 2 zgłoszenia

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 1 zgłoszenie

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 1 zgłoszenie

Podmioty gospodarcze dokonały **najwięcej zgłoszeń** w dziedzinach:

- Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (E - 14 zgłoszeń)
- Podstawowe Potrzeby Ludzkie (A - 11 zgłoszeń)

Najbardziej aktywne pod względem liczby dokonanych zgłoszeń okazały się następujące przedsiębiorstwa:

- Cargill – 7 zgłoszeń
- CUPRUM – 7 zgłoszeń
- Comex – 4 zgłoszenia
- KGHM – 2 zgłoszenia
- INOVA – 2 zgłoszenia

Biorąc pod uwagę **udzielone w roku 2004 patenty**, z przedstawionych danych opublikowanych w WUP za rok 2004 wynika, iż dolnośląskie podmioty gospodarcze uzyskały jedynie **6 patentów** (co jest zaskakująco niskim wynikiem, również w stosunku do roku poprzedniego), każdy z wymienionych poniżej podmiotów po jednym (tab.4.2.2.).

Tab.4.2.2. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UDZIELONYCH PATENTÓW NA RZECZ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH Z DOLNEGO ŚLĄSKA WG WUP ROCZNIK 2004:

Uprawniony	Działy techniki/Liczba patentów							
	A/0	B/1	C/0	D/0	E/2	F/2	G/1	H/0
POLAR						1		
PAFAL							1	
GLASPO						1		
KGHM					1			
KOGENERACJA SA		1						
INOVA					1			

Źródło: Opracowanie własne.

4.3. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych zarejestrowana w Urzędzie Patentowym w roku 2005

Według Raportu rocznego UPRP za rok 2005 (http://www.uprp.pl/wydawnictwa/raport_2005.pdf, 2005), do Urzędu Patentowego wpłynęło w trybie krajowym łącznie 2.227 zgłoszeń wynalazków, w tym 2.028 zgłoszonych przez podmioty krajowe. Liczba zgłoszeń krajowych spadła w stosunku do roku 2004 o 14,8%. Liczba zgłoszonych wynalazków z **Dolnego Śląska** wyniosła łącznie **222** rozwiązania. W okresie sprawozdawczym wydano 2.507 decyzji pozytywnych w sprawach o udzielenie patentu (dotyczy wynalazków krajowych i zagranicznych), w tym udzielono łącznie 1054 patentów na wynalazki polskie. **Udział województwa Dolnośląskiego w liczbie udzielonych patentów wynosił 90.** W 2005 r. **podmioty gospodarcze stanowiły 31,2%** spośród ubiegających się o patent, 33,2% stanowiły osoby fizyczne i 35,4% jednostki naukowo-badawcze. Wśród zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w Biuletynie Urzędu Patentowego Rocznik 2005, obejmującym zgłoszenia, które wpłynęły do UPRP w latach 2003-2005, znalazło się w sumie 39 zgłoszeń podmiotów gospodarczych z Dolnego Śląska, należących do następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 6 zgłoszeń

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 11 zgłoszeń

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 3 zgłoszenia

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) – brak zgłoszeń

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOŁONE](#) - 11 zgłoszeń

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - 2 zgłoszenia

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 3 zgłoszenia

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 3 zgłoszenia

Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2005, została przedstawiona w tabeli (tab. 4.3.1).

Tab. 4.3.1. TABELARYCZNY WYKAZ ZGŁOSZEŃ PATENTOWYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH Z REGIONU DOLNEGO ŚLĄSKA, NA PODSTAWIE BUP ZA ROK 2005:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/6	B/11	C/3	D/0	E/11	F/2	G/3	H/3
AGREA-LUBIN	1							
Cargill	1							
PRAXIS	1							
PI-INVEST	1							
CERAMEX			1					
NITROLEN		1						
IBC POLSKA		1						
OMEGA		1						
BOX		1						
TABIS		1						
KGHM					1			
TORF CORP.	1							
Zakł.Ceram. Bolesławiec			1					
INOVA		1			1			

ROTEX		1			2		
CUPRUM				3			
Poltegor				1			
Profile			1				
ULTRA PLUS	1	1					
MOBI		1					
CERAMIKA BUDOWLANA				1			
Przetwórstwo Tworzyw Szt.		1					
GOD-B		1					
Zakł. Metal. SIWEK				1			
DACHBLACH				1			
BINKBiuro Inżynierskie				1			
Zakł.Transport. TRAWOS				1			
SOWAR						2	
PROJEKT PLUS						1	
Zakł.Elektrotechniki Motor.							1
ANEX							2

Spośród wszystkich zgłoszeń patentowych, o których ogłoszono w BUPie za rok 2005, wybrano zgłoszenia pochodzące z regionu Dolnego Śląska – łącznie **223 zgłoszenia**. Spośród tych zgłoszeń:

- 122 dokonały jednostki naukowo-badawcze
- 39 dokonały podmioty gospodarcze
- 62 dokonały osoby fizyczne

Podmioty gospodarcze dokonały najwięcej zgłoszeń w dziedzinach:

- Różne Procesy Przemysłowe, transport (11 zgłoszeń)
- Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (11 zgłoszeń)
- Podstawowe Potrzeby Ludzkie (6 zgłoszeń)

Najbardziej aktywne, jeśli chodzi o zgłoszenia patentowe, były następujące przedsiębiorstwa:

- ROTEX i CUPRUM – po 3 zgłoszenia
- ULTRA PLUS, INOVA, SOWAR i ANEX – po 2 zgłoszenia

W wykazie patentów, sporządzonym na podstawie WUP rocznik 2005, znalazło się 30 patentów udzielonych na rzecz dolnośląskich podmiotów gospodarczych, dotyczących wynalazków z następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 4 patenty

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 4 patenty

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 4 patenty

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) – brak patentów

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 8 patentów

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - 4 patenty

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 4 patenty

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 2 patenty

Patenty uzyskały następujące podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska (Tab. 4.3.2.):

Tab. 4.3.2. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UDZIELONYCH PATENTÓW NA RZECZ PODMIOTÓW
GOSPODARCZYCH DOLNEGO ŚLĄSKA WG WUP ROCZNIK 2005:

Uprawniony	Działy techniki/Liczba patentów							
	A/4	B/4	C/4	D/0	E/8	F/4	G/4	H/2
POLIFARB			2					
ROKITA	1		1					
ALSTOM		2				1		2
JELFA	1		1					
JELCZ SA	1							
KGHM	1	1			5		3	
CUPRUM							1	
WROZAMET						1		
IBC POLSKA						1		
OMEGA		1						
PPHU DIPOL					3			
Plazmatronika						1		

Źródło: Opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę **udzielone w roku 2005 patenty**, z przedstawionych danych opublikowanych w WUP za rok 2005 wynika, iż najwięcej patentów udzielono w dziedzinie:

- Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (E)

We wszystkich dziedzinach techniki najwyższą liczbę patentów uzyskały następujące podmioty:

- KGHM (łącznie 10 patentów)

- ALSTOM (5 patentów)
- PPHU DIPOL (3 patenty)
- POLIFARB, ROKITA i JELFA – po 2 patenty

4.4. Aktywność patentowa podmiotów gospodarczych na obszarze Dolnego Śląska zarejestrowana w Urzędzie Patentowym w roku 2006

Według Raportu Roczno UPRP za rok 2006 (http://www.uprp.pl/rozne/raport_2006.pdf, 2006), do Urzędu Patentowego wpłynęło 2.157 zgłoszeń wynalazków krajowych. Nastąpił niewielki (o 6,4%) wzrost liczby zgłoszeń wynalazków w trybie krajowym. W roku 2006 wpisano do rejestru 2.686 patentów łącznie (z kraju i zagranicy), wydając jednocześnie 2.389 dokumentów patentowych. W roku 2006 do Urzędu Patentowego wpłynęło **188 zgłoszeń** wynalazków do ochrony oraz **udzielono 105 patentów** na wynalazki z **Regionu Dolnego Śląska**. Spośród podmiotów ubiegających się o ochronę patentową dla swoich wynalazków, 40% stanowiły uczelnie, instytuty, jednostki PAN oraz inne instytucje z sektora naukowo-badawczego, ok.30% wynalazków zgłosiły osoby fizyczne i ok. **28% wynalazków pochodzi z sektora gospodarki**. Ok. 2% wszystkich zgłoszeń wynalazków stanowiły wynalazki o charakterze tajnym ze względu na bezpieczeństwo Państwa.

Wśród zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w Biuletynie Urzędu Patentowego Rocznie 2006, obejmującym zgłoszenia, które wpłynęły do UPRP w latach 2004-2006, znalazło się **216 zgłoszeń podmiotów gospodarczych z Dolnego Śląska**, dotyczących wynalazków należących do następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 12 zgłoszeń

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 7 zgłoszeń

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 6 zgłoszeń

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - 4 zgłoszenia

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 12 zgłoszeń

DZIAŁ F [MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE](#) - 7 zgłoszeń

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 7 zgłoszeń

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 3 zgłoszenia

Dolnośląskie podmioty gospodarcze dokonały najwięcej zgłoszeń w dziedzinach:

- Podstawowe Potrzeby Ludzkie (12 zgłoszeń)
- Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (12 zgłoszeń)

Spośród wszystkich zgłoszeń patentowych, o których ogłoszono w BUPie za rok 2006, wybrano zgłoszenia pochodzące z regionu Dolnego Śląska – łącznie 216 zgłoszeń. Spośród tych zgłoszeń:

- 114 dokonały jednostki naukowo-badawcze
- **58 dokonały podmioty gospodarcze**
- 44 dokonały osoby fizyczne

Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2006, została przedstawiona w tabeli (tab. 4.4.1).

Tab. 4.4.1. TABELARYCZNY WYKAZ ZGŁOSZEŃ PATENTOWYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH Z REGIONU DOLNEGO ŚLĄSKA, NA PODSTAWIE BUP ZA ROK 2006:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/12	B/7	C/6	D/4	E/12	F/7	G/7	H/3
Politech							1	
ROKITA			1					

IBC POLSKA		1						
KGHM				6	1			
INOVA		1						1
ROTEX	1			3				
CUPRUM				3				
SOWAR							1	
MEDENTA	3							
KRIOSYSTEM	1					1		
KRIO Technika Medyczna	1							
REX COMPANY	1							
PPH EL-GOGA	1							
VETOS-FARMA	1							
RUBEN DESIGN	1							
HAEMATO-POLSKA	1							
DOLKOM		1						
WAMAG		1						
Wagony Świdnica		1						
Cloos Polska		1						
COLOR press		1						
E.ŁĘTOWSKI-ENGINEERING			1					
SZPAKOWSKI Sp. z.o.o			1					
ECO PARTNER			1					

RED-ROCK			1					
EST-EKOLOG. SYST. TRANSPORT.			1					
PMPOLAND				1				
ROTOMAT					1			
REG. ZARZĄD GOSP. WODNEJ					1			
CAKO					1			
HARDI						1		
Metalerg						2		
KOMPOZYTY						2		
MULTI-ELEKTRONIK							1	
DZG Polska							1	
PAFAL							2	
TABIS							1	
Legrand-FAEL								1
ZAE Wrocław								1

Źródło: Opracowanie własne.

Najbardziej aktywne, jeśli chodzi o zgłoszenia patentowe, były następujące przedsiębiorstwa:

- KGHM – 7 zgłoszeń
- ROTEX – 4 zgłoszenia
- CUPRUM i MEDENTA – po 3 zgłoszenia

W wykazie udzielonych patentów, sporządzonym na podstawie WUP rocznik 2006, znalazły się 22 patenty dolnośląskich podmiotów gospodarczych, dotyczące wynalazków z następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 7 patentów

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) – brak

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 8 patentów

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) – brak patentów

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO , GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 6 patentów

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - brak patentów

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 1 patent

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) – brak patentów

Patenty uzyskały następujące podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska (Tab. 4.4.2.):

Tab. 4.4.2. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UDZIELONYCH PATENTÓW NA RZECZ DOLNOŚLĄSKICH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WG WUP ROCZNIK 2006:

Uprawniony	Działy techniki/Liczba patentów							
	A/7	B/0	C/8	D/0	E/6	F/0	G/1	H/0
PAFAL							1	
POLIFARB			3					
JELFA	3		2					
KGHM					3			
CUPRUM					3			

OVOPOL			2					
PANDA TRZEBNICA	1							
Zakł. Koksown. WALBRZYCH			1					
VETOS-FARMA	3							

Źródło: Opracowanie własne.

Dziedziny, w których udzielono najwięcej patentów w roku 2006, to:

- **Chemia i metalurgia** (8)
- Podstawowe potrzeby ludzkie (7)
- Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (6)

Największą liczbę patentów uzyskały następujące podmioty:

- JELFA (5 patentów)
- KGHM Polska Miedź, CUPRUM, POLIFARB, VETOS-FARMA (po 3 patenty)

4.5. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych zarejestrowana w Urzędzie Patentowym w roku 2007.

Według Raportu Roczego UPRP za rok 2007 (http://www.uprp.pl/rozne/raport_2007/rr_2007.pdf), do Urzędu Patentowego RP zgłoszono 2.392 wynalazków z naszego kraju i 214 wynalazków zagranicznych, co oznacza wzrost liczby zgłoszeń wynalazków krajowych i zagranicznych w trybie krajowym w stosunku do roku 2006 o ok. 10%. W

ciągu 2007 roku wydano 7.943 decyzje w sprawach o udzielenie patentu, w tym 4.543 decyzje pozytywne. Łączna liczba decyzji wydanych w 2007 była o blisko 28% wyższa niż liczba decyzji wydanych w roku 2006. W 2007 r. ponad 44% spośród podmiotów ubiegających się o ochronę dla swoich wynalazków stanowiły uczelnie, instytuty, jednostki PAN oraz inne instytucje naukowobadawcze, co oznacza wzrost o 4% w stosunku do 2006 roku. Zgłoszenia wynalazków pochodzące od osób fizycznych stanowiły ok. 26,9 % ogółu zgłoszeń. **Z sektora gospodarki (spółki, firmy, spółdzielnie) pochodziło 29% zgłoszeń wynalazków.** W 2007 r. najwięcej zgłoszeń pochodziło z województw: mazowieckiego i śląskiego. Na trzecim miejscu pod względem aktywności patentowej plasuje się **Dolny Śląsk**. Wśród wszystkich zgłoszonych wynalazków, **323 pochodzi z Dolnego Śląska**, a na 219 wynalazków Urząd Patentowy udzielił ochrony patentowej.

Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2007, została przedstawiona w tabeli (tab. 4.5.1).

Tab. 4.5.1. TABELARYCZNY WYKAZ ZGŁOSZEŃ PATENTOWYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH Z REGIONU DOLNEGO ŚLĄSKA, NA PODSTAWIE BUP ZA ROK 2007:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/7	B/7	C/5	D/1	E/2	F/4	G/1	H/0
JELFA	2							
ROKITA			1					
MEDENTA	2							
PRAXIS	1							
KGHM ECOREN			1					
KGHM CUPRUM					1			
MOBI		2						

Zakł.Metal. SIWEK				1			
KRIO Techn. Med.			1		1		
Wagony Świdnica		1					
Metallerg					1		
GALENA	1						
CREATOR	1				1		
DOZAMET		2					
ATON-HT		1					
LIW-LEWANT			1				
Tey.pl						1	
STRAPMET/DEFALIN		1					
DEFALIN				1			
NOEL						1	
Ośr. Badań Podst. Ochr. Środ. OIKOS			1				

Źródło: Opracowanie własne.

W Biuletynie UPRP rocznik 2007 opublikowano informacje o **26 zgłoszeniach wynalazków podmiotów gospodarczych z regionu Dolnego Śląska** (wraźny spadek liczby zgłoszeń w stosunku do lat poprzednich). Należą one do następujących działów techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 7 zgłoszeń

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 7 zgłoszeń

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 5 zgłoszeń

DZIAŁ D [WŁÓKIENNICTWO I PAPIERNICTWO](#) - 1 zgłoszenie

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 2 zgłoszenia

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - 4 zgłoszenia

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 1 zgłoszenie

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 0 zgłoszeń

Podmioty gospodarcze dokonały najwięcej zgłoszeń w dziedzinach:

- Różne procesy przemysłowe, Transport (7)
- Podstawowe Potrzeby Ludzkie (7)
- Chemia i Metalurgia (5)

W wykazie udzielonych patentów, sporządzonym na podstawie WUP rocznik 2007, znalazło się 20 patentów dolnośląskich podmiotów gospodarczych, dotyczących wynalazków z następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 4 patenty

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 5 patentów

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 2 patenty

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - Brak patentów

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 8 patentów

DZIAŁ F [MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE; TECHNIKA MINERSKA](#) – 0

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 0 patentów

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 1 patent

Z przedstawionych danych opublikowanych w WUP za rok 2007 wynika, iż najwięcej patentów udzielono na rzecz następujących podmiotów gospodarczych:

- Jelfa i KGHM CUPRUM – po 4 patenty
- oraz KGHM – 3 patenty

Patenty uzyskały następujące podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska (Tab. 4.5.2.):

Tab. 4.5.2. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UDZIELONYCH PATENTÓW NA RZECZ
DOLNOŚLĄSKICH PODMIOTÓW GOSPOGARCZYCH WG WUP ROCZNIK 2007:

Uprawniony	Działy techniki/Liczba patentów							
	A/4	B/5	C/2	D/0	E/8	F/0	G/0	H/1
JELFA	3		1					
JELCZ SA		1						
KGHM		1			2			
KGHM/CUPRUM					4			
OVOPOL	1							
WAMAG WALBRZYCH		1						
Plazmatronika		1						
ALSTOM		1						
ALFA					1			
GALENA			1					
SAJMET					1			
GE POWER								1

Źródło: Opracowanie własne

4. 6. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych zarejestrowana w Urzędzie Patentowym w roku 2008.

W 2008 roku do Urzędu Patentowego RP zgłoszono 2.720 wynalazków w trybie krajowym, w tym 2.488 wynalazków krajowych oraz 232 wynalazki zagraniczne, co oznacza wzrost liczby zgłoszeń wynalazków krajowych i zagranicznych w trybie krajowym w stosunku do roku 2007 o ok. 4,3%. W ciągu 2008 roku wydano 8.174 decyzje w sprawach o udzielenie patentu, w tym 4.534 decyzje pozytywne. W 2008 roku 43,6% spośród podmiotów ubiegających się o ochronę wynalazków stanowiły uczelnie, instytuty, jednostki PAN oraz inne instytucje naukowo-badawcze. Zgłoszenia wynalazków pochodzące od osób fizycznych stanowiły ok. 30,5% ogółu zgłoszeń. **Z sektora gospodarki (spółki z o.o., spółki akcyjne, spółdzielnie, itp.) pochodziło 25,9% zgłoszeń wynalazków (758 zgłoszeń). W 2008 r. Udzielono 351 patentów na wynalazki pochodzące z sektora gospodarki.**

Urząd Patentowy przyjął **280 zgłoszeń patentowych z regionu Dolnego Śląska** i udzielił **153 patenty**. Dolny Śląsk pozostał na miejscu **trzecim** wśród najbardziej aktywnych w patentowaniu regionów Polski (po woj. mazowieckim, w którym dokonano dla porównania 497 zgłoszeń i udzielono 377 patentów i po woj. śląskim, w którym zgłoszono 383 wynalazki i udzielono 240 patentów). W stosunku do roku 2007 notujemy wyraźny **spadek liczby zgłoszeń** patentowych z Dolnego Śląska oraz znaczną **dysproporcję** w liczbie zgłoszeń pomiędzy wymienionymi regionami. Niewątpliwie, w dalszych etapach prac badawczych należałoby zbadać przyczyny takiego stanu rzeczy.

W Biuletynie UPRP rocznik 2008 opublikowano informacje o **następujących zgłoszeniach wynalazków podmiotów gospodarczych z regionu Dolnego Śląska, w sumie 38 zgłoszeń**. Należą one do następujących działów techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 5 zgłoszeń

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 8 zgłoszeń

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 2 zgłoszenia

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - 8 zgłoszeń

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 7 zgłoszeń

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - 3 zgłoszenia

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 5 zgłoszeń

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 0 zgłoszeń

Największą liczbę zgłoszeń zanotowano w dziedzinach **Różne Procesy Przemysłowe, Transport (B), Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (E) i Włókiennictwo i Papiernictwo (D)**.

Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2008, została przedstawiona w tabeli (tab. 4.6.1).

Tab. 4.6.1. TABELARYCZNY WYKAZ ZGŁOSZEŃ PATENTOWYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH Z REGIONU DOLNEGO ŚLĄSKA, NA PODSTAWIE BUP ZA ROK 2008:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/5	B/8	C/2	D/8	E/7	F/3	G/5	H/0
WAMAG S.A.					1			
ROKITA	1							
MEDENTA		1						
PRAXIS	1							
ZANAM-LEGMET					1			
Poland Investmets 7		1						

A-LFirma Ogólnobudowlana		1					
Hasco-Lek S.A	1						
Kriotechnika Medyczna	1						
KOVA Sp. z o.o	1						
EUROP. BRAKES AND CHASSIS COMP.		1					
FADOME		1					
WAGONY Świdnica		1					
PPHU DIPOL		1			1		
VKN Polska					1		
PMPoland		1					1
INVEST HOLDING POLSKA			1				
KKK KEY TECHNOL. SELECTION			1				
SKW BIURO PROJEKT.-TECHN.					1		
INMED-KARCZEWSKY					1		
DEFALIN				7			
OVATEX				1			
TRAWOS					1		
Cuprum Business Center						1	
GS Neotek Co						1	
Nowe Technologie Ekologiczne						1	
PPH MEGA							1
LEDIKO							1

SOWAR								1	
Data Evolution Labs								1	

Źródło: Opracowanie własne.

Podmiotem, który dokonał najwięcej zgłoszeń opublikowanych w BUP za rok 2008, był DEFALIN – łącznie 7 zgłoszeń z dziedziny Włókiennictwa i Papiernictwa. Pozostałe wymienione podmioty zgłaszały pojedyncze rozwiązania do ochrony patentowej.

W wykazie udzielonych patentów na rzecz podmiotów gospodarczych Dolnego Śląska, sporządzonym na podstawie WUP rocznik 2008, znalazły się 32 patenty z następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 4 patenty

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 2 patenty

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 4 patenty

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - Brak patentów

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 10 patentów

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE – 6 patentów

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 2 patenty

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) – 4 patenty

Z przedstawionych danych opublikowanych w WUP za rok 2008 wynika, iż najwięcej patentów udzielono na rzecz KGHM CUPRUM (łącznie 7 patentów w jednej dziedzinie: Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone), 4 patenty uzyskał podmiot: GE POWER CONTROLS POLSKA (wszystkie w dziedzinie Elektrotechnika), 3 patenty uzyskał podmiot Rokita-Agro a 2 - Instytut Automatyki Systemów Energetycznych. Pozostałe podmioty uzyskały prawa patentowe na jedno rozwiązanie.

Patenty uzyskały następujące podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska (Tab. 4.6.2.):

Tab. 4.6.2. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UDZIELONYCH PATENTÓW NA RZECZ DOLNOŚLĄSKICH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WG WUP ROCZNIK 2008:

Uprawniony	Działy techniki/Liczba patentów							
	A/4	B/2	C/4	D/0	E/10	F/6	G/2	H/4
JELFA	1							
PPHU DIPOL		1						
Przeds. Budowlane CAKO					1			
KGHM ECOREN					1			
KGHM CUPRUM					7			
KGHM POLSKA MIEDŹ					1			
GE POWER CONTROLS POLSKA								4
PinWest Technika						1		
SOLGAZ						1		
HYDRAL						1		
KORFF Isolmatic						1		
Inst. Autom. Syst. Energet.						2		
Stowarzyszenie Św. Celestyna	1							
Rokita-Agro	2		1					
Zakłady Tworzyw i Farb		1						

Zakłady Ceramiczne BOLESŁAWIEC			1					
Petrol Sp. z o.o			1					
Huta OŁAWA			1					

Źródło: Opracowanie własne.

4. 7. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych zarejestrowana w Urzędzie Patentowym w roku 2009.

Według Raportu Roczego UPRP, w 2009 r. do Urzędu Patentowego RP zgłoszono 3.089 wynalazków w trybie krajowym, w tym 2.899 wynalazków krajowych oraz 190 wynalazków zagranicznych, co oznacza łączny wzrost liczby zgłoszeń wynalazków krajowych i zagranicznych w trybie krajowym w stosunku do roku 2008 o ok. 13,5%. Wzrost zgłoszeń wynalazków krajowych wyniósł 16,5%. W ciągu 2009 roku wydano 7.464 decyzje w sprawach o udzielenie patentu, w tym 3.689 decyzji pozytywnych. W 2009 r. 42,1% spośród podmiotów ubiegających się o ochronę wynalazków stanowiły uczelnie, instytuty, jednostki PAN oraz inne instytucje naukowo-badawcze. Zgłoszenia wynalazków pochodzące od osób fizycznych stanowiły ok. 33,8% ogółu zgłoszeń. **Z sektora gospodarki (spółki z o.o. spółki akcyjne, spółdzielnie, itp.) pochodziło 24,1% zgłoszeń wynalazków.** Liczba wynalazków zgłoszonych przez sektor gospodarki wyniosła 700, udzielono 361 patentów. W poszczególnych regionach Polski występuje duże zróżnicowanie pod względem liczby zgłaszanych do ochrony wynalazków. W 2009 r. najwięcej zgłoszeń pochodziło z województw: mazowieckiego i śląskiego. Na **trzecim miejscu** plasuje się **Dolny Śląsk** z liczbą zgłoszeń **287** i udzielonych patentów: **170** (dla porównania w woj. mazowieckim liczba zgłoszeń sięgnęła **644** a udzielonych patentów **339**, w woj. Śląskim zaś odpowiednio: **374** i **274**). Wprawdzie liczba zgłoszeń z Dolnego Śląska minimalnie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego, lecz dystans w stosunku do regionu mazowieckiego pogłębił się znacząco.

W Biuletynie UPRP rocznik 2009 opublikowano informacje o **następujących zgłoszeniach wynalazków podmiotów gospodarczych z regionu Dolnego Śląska – łącznie 54 zgłoszenia**. Należą one do następujących działów techniki:

- DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 10 zgłoszeń
- DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 13 zgłoszeń
- DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 5 zgłoszeń
- DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - 2 zgłoszenia
- DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 11 zgłoszeń
- DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - 3 zgłoszenia
- DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 5 zgłoszeń
- DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 2 zgłoszenia

Największą liczbę zgłoszeń zanotowano w dziedzinach **Różne Procesy Przemysłowe, Transport (13), Budownictwo, górnictwo, konstrukcje zespolone (11) i Podstawowe potrzeby ludzkie (11)**.

Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2009, została przedstawiona w tabeli (tab. 4.7.1).

Tab. 4.7.1. TABELARYCZNY WYKAZ ZGŁOSZEŃ PATENTOWYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH Z REGIONU DOLNEGO ŚLĄSKA, NA PODSTAWIE BUP ZA ROK 2009:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/10	B/13	C/5	D/2	E/11	F/5	G/6	H/2
DEFALIN				2				

DORMECH					1			
PROCOM SYSTEM							1	
LIW – LEWANT							1	
EMBEDDED SYST. DESIGN CENTER							2	
CM2							1	
JZO Sp. z o.o.							1	
STOL-REM					1			
ZANAM-LEGMET					2			
TECHNOCENTER					2	1		
Spec. Przedsięb. Budowlane SAVEX					1			
Hasco-Lek S.A	1							
Centrum Badań i Ekspertyz CBE					1			
PINWEST TECHNIKA							1	
Automatix								1
Vulcan Power							1	
WAGONY Świdnica		2						
Strzegomskie Zakłady Mechaniczne ZREMB		1						
ATON-HT		2						
ANKOR		1						
URZĘDOWSKI		1			3			
WROPOL ENGINEERING		1						
ANTARES POLSKA		1						

ANIS OPAKOWANIA		1						
VITBIS		1						
BOREN		1				2		
VETOS-FARMA			1					
POLMAX S.A.			1					
HALIT			1					
Przedsiębiorstwo Innowac.-Wdroż. EKOMOTOR			1					
WAMAG S.A.			1					
DrAW Spółka	1							
Technology Transfer Agency TECHTRA	1							
Zakłady Elektrotech. Motoryzacyjnej								1
EduComp	1							
TENSIS Sp. z o.o	2							
JESTIC		1						
POSMED	1							
TOPAMA	1							
Zakład Prod-Ust--Handl KORGIEL	1							
Kibało Stanisław Piekarnia	1							

Źródło: Opracowanie własne.

Najbardziej aktywne podmioty, jeśli chodzi o liczbę zgłoszeń, opublikowanych w BUP 2009 to: Urzędowski (4), Boren (3) i Technocenter (3).

W wykazie udzielonych patentów na rzecz podmiotów gospodarczych Dolnego Śląska, sporządzonym na podstawie WUP rocznik 2009, znalazły się patenty z następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 4 patenty

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 2 patenty

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 3 patenty

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - Brak patentów

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO , GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 11 patentów

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - 6 patentów

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 3 patenty

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 1 patent

Patenty uzyskały następujące podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska (Tab. 4.7.2.):

Tab. 4.7.2. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UDZIELONYCH PATENTÓW NA RZECZ DOLNOŚLĄSKICH PODMIOTÓW GOSPOGARCZYCH WG WUP ROCZNIK 2009:

Uprawniony	Działy techniki/Liczba patentów							
	A/4	B/2	C/3	D/0	E/11	F/6	G/3	H/1
JELFA	1							
PPHU DIPOL		1						
Przedsiębiorstwo Budowlane CAKO					1			
KGHM ECOREN					1			
KGHM CUPRUM					6			

KGHM POLSKA MIEDŹ					1			
Fabryka Aparatury Pomiarowej PAFAL							2	
Specj. Przeds. Budowlane SAVEX					2			
PinWest Technika						1		
SOLGAZ						1		
HYDRAL						1		
KORFF Isolmatic						1		
Inst. Automat. Syst. Energetycznych						2		
Stowarzyszenie Św. Celestyna	1							
Rokita-Agro	2		1					
Zakłady Tworzyw i Farb		1						
Zakłady Ceramiczne BOLESŁAWIEC			1					
Petrol Sp. z o.o			1					
GE POWER CONTROLS POLSKA								1
Radiotechnika Marketing							1	

Źródło: Opracowanie własne.

Z przedstawionych danych opublikowanych w WUP za rok 2009 wynika, iż najwięcej patentów udzielono na rzecz **KGHM CUPRUM** (6) oraz **ROKITA-AGRO** (3).

4. 8. Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych zarejestrowana w Urzędzie Patentowym w roku 2010.

Poniższe wykazy zgłoszonych do ochrony patentowej wynalazków oraz udzielonych patentów i ich analizy opierają się na danych z **10 miesięcy** roku 2010 (od stycznia do października), zawartych w Biuletynie UPRP rocznik 2010 (Ogłoszenia o zgłoszonych w Polsce wynalazkach do ochrony) oraz w Wiadomościach Urzędu Patentowego. Na podstawie niepełnych danych nie można wysnuć jednoznacznych wniosków, co do poziomu aktywności dolnośląskich podmiotów gospodarczych, choć pewne trendy są już widocznie zarysowane.

W Biuletynie UPRP rocznik 2010 (zgłoszenia ogłoszone w BUP Nr-y 1-22, czyli od 01.01.2010 do 31.10.2010) wyszukano **42 zgłoszenia wynalazków podmiotów gospodarczych z regionu Dolnego Śląska**. Należą one do następujących działów techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 3 zgłoszenia

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 14 zgłoszeń

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 2 zgłoszenia

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) - brak zgłoszeń

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#) - 8 zgłoszeń

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE - 5 zgłoszeń

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 8 zgłoszeń

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 2 zgłoszenia

Największą liczbę zgłoszeń zanotowano w dziedzinach: **Różne procesy przemysłowe, transport (14), Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (8) oraz Fizyka (8)**.

Lista dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, ogłoszonych w BUP 2010, została przedstawiona w tabeli (tab. 4.8.1).

Tab. 4.8.1. TABELARYCZNY WYKAZ ZGŁOSZEŃ PATENTOWYCH PODMIOTÓW
 GOSPODARCZYCH Z REGIONU DOLNEGO ŚLĄSKA, NA PODSTAWIE BUP ZA ROK
 2010:

Zgłaszający	Działy techniki/Liczba zgłoszeń							
	A/3	B/14	C/2	D/0	E/8	F/5	G/8	H/2
SMT SOFTWARE							1	
DORMECH					1			
Dolnośl. Fabr. Maszyn ZANAM-LEGMET					1			
FAGORMASTERCOOK							1	
OLCZAK-MAJEWSKA BIURO OBSŁ. INWEST.						1		
KOSMET-ROKITA		1						
PPU COMEX							1	
Standis Polska		1						
Makro-Market 2000		1						
INOVA CENTRUM INNOWACJI TECHN.							1	
Hasco-Lek S.A	2							
IMKA		1						
SANHA Polska		1						
HAPAX Sp. z o.o.,		1						
ARCHIMEDES		1						

SKW Biuro Projektowo-Techniczne	1						
ELKO-BIS Systemy Odgromowe							1
Fabryka Aparatury Pomiarowej PAFAL						1	
Just Marcin EduComp						2	
KOMPOZYTY						1	
SPOŁDZIELNIA INWALIDOW SPAMEL							1
OMEGA		1					
HAPAX		1					
KOBIGA-EKO SPOŁKA				1			
PRZEDS. RODZINNE MERTA & MERTA				1			
PRACOWNIA TWORZ. SZT. ANOVA				1			
PMUH MMAK SPÓŁKA				1			
CAPRICORN				1			
JANUSZ RĘBIELAK-STUDIO PROJEKTOWE				1			
EKOPOLMAL	1						
WAMAG S.A							
PARKIET-SERBY	1						
METAL MASTER	1						
TRANSP. MIĘDZYNAR. I SPEDYCJA KAKTUS	1						
TENSIS Sp. z o.o	1						

INST. AUTOMATYKI SYST. ENERGET.						1		
ISYS Sp. z o.o						1		
HARDY SCHMITZ Jelenia Gora Sp. z o.o						1		
Obr. Metali i Przetw. Tw. Szt. Metalerg						1		
PRZEDS. PROD-HANDL -USŁUG. LAMAR		1						
Lorenc Robert Pojazdy Specjalne		1						

Źródło: Opracowanie własne.

Większość podmiotów gospodarczych zgłosiła po jednym rozwiązaniu do ochrony patentowej, oprócz dwóch podmiotów: HASCO-LEK i Just Marcin EduComp, które zgłosiły po dwa wynalazki.

W wykazie udzielonych patentów na rzecz podmiotów gospodarczych Dolnego Śląska, sporządzonym na podstawie WUP rocznik 2010 (n-ry od 1-10), znalazło się 26 patentów z następujących dziedzin techniki:

DZIAŁ A [PODSTAWOWE POTRZEBY LUDZKIE](#) - 4 patenty

DZIAŁ B [RÓŻNE PROCESY PRZEMYSŁOWE; TRANSPORT](#) - 3 patenty

DZIAŁ C [CHEMIA I METALURGIA](#) - 2 patenty

DZIAŁ D [WŁÓKIENICTWO I PAPIERNICTWO](#) – 1 patent

DZIAŁ E [BUDOWNICTWO, GÓRNICTWO; KONSTRUKCJE ZESPOLONE](#)- 9 patentów

DZIAŁ F MECHANIKA; OŚWIETLENIE; OGRZEWANIE; UZBROJENIE- 3 patenty

DZIAŁ G [FIZYKA](#) - 3 patenty

DZIAŁ H [ELEKTROTECHNIKA](#) - 1 patent

Patenty uzyskały następujące podmioty gospodarcze z Dolnego Śląska (Tab. 4.8.2.):

Tab. 4.8.2. ZESTAWIENIE TABELARYCZNE UDZIELONYCH PATENTÓW NA RZECZ PODMIOTÓW
GOSPOGARCZYCH WG WUP ROCZNIK 2010:

Uprawniony	Działy techniki/Liczba patentów							
	A/4	B/3	C/2	D/1	E/9	F/3	G/3	H/1
ZAKŁAD PRODUKCJI AUTOMATYKI SIECIOWEJ						1		
LENA WILKÓW SPÓŁKA						1		
HERKULES					1			
KOMPOZYTY						1		
KGHM CUPRUM					6			
Zakłady Metalowe SIWEK					1			
ZOLWRO-BAUMEISTER					1			
PRZEDS. HODOWLANO-WDROŻ. TRONINA	1							
KONFEXIM-2	1							
HASCO-LEK	1							
Just Marcin EduComp	1						1	
Zakł. Bad-Wdroż. Techniki Ciepłej NITROLEN		1						
LEGRAND POLSKA								1
ZAKŁAD URZĄDZEŃ TECHNICZNYCH WAMAG		1						
LIW-LEWANT			1					
OVOPOL			1					
PMPOLAND				1				
Wagony Świdnica		1						

Źródło: Opracowanie własne.

Z przedstawionych danych opublikowanych w WUP za rok 2010 wynika, iż najwięcej patentów udzielono na rzecz KGHM CUPRUM (6), dwa patenty uzyskał Just Marcin EduComp, pozostałe podmioty uzyskały po jednym patencie.

4.9. Podsumowanie: Aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych w latach 2003-2010, główne trendy, studium przypadków.

Niniejsze opracowanie miało na celu zbadanie aktywności patentowej dolnośląskich podmiotów gospodarczych, mierzonej:

- a) liczbą dokonywanych zgłoszeń patentowych, udokumentowanych w BUPie za lata 2003-2010 (obejmującym wynalazki zgłaszane w latach wcześniejszych - od 2000 r.) oraz
- b) liczbą udzielonych patentów opublikowanych w WUP za lata 2003-2010 (nieobejmującym ostatnich dwóch miesięcy 2010 roku)

Na przestrzeni badanych lat (2003-2010), aktywność patentowa dolnośląskich podmiotów gospodarczych kształtowała się następująco (Tab. 4.9.1.):

Tab. 4.9.1. Liczba dokonanych przez dolnośląskie podmioty gospodarcze zgłoszeń wynalazków do ochrony patentowej, opublikowanych w poszczególnych latach:

Rok publikacji w BUP:	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba zgłoszeń dolnośląskich podmiotów gospodarczych	46	41	39	58	26
	2008	2009	2010*		

* Ponieważ badania przeprowadzono na dwa miesiące przed końcem roku, nieznana jest jeszcze liczba dolnośląskich wynalazków ogółem (odpowiednia informacja opublikowana zostanie w Raporcie Rocznym za

Liczba zgłoszeń dolnośląskich podmiotów gospodarczych					
	38	54	42		

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza powyższych danych wskazuje, iż liczba dokonywanych przez dolnośląskie podmioty gospodarcze zgłoszeń patentowych, pozostaje w ostatnich latach na podobnym poziomie – do 2005 roku średnio na poziomie około 40 zgłoszeń publikowanych rocznie, od roku 2006, w którym nastąpił nagły znaczący wzrost liczby publikowanych zgłoszeń (58) i w 2007 – nagły znaczący spadek liczby publikowanych zgłoszeń (26), po lata kolejne, w których publikuje się średnio powyżej 40 zgłoszeń rocznie. W związku ze wzrostem znaczenia działalności innowacyjnej podmiotów gospodarczych w Polsce w ostatnich latach, wspieranej m.in. poprzez programy Unijne, oczekiwano znacznego wzrostu liczby zgłoszeń patentowych. Niestety efekt ten nie jest widoczny w analizie omawianych danych. Być może jest trochę za wcześnie, by oceniać ostatni rok działalności przedsiębiorstw dolnośląskich (mamy dostęp jedynie do tych zgłoszeń, które zostały **opublikowane** do roku 2010, a więc faktycznie **zgłoszone** ok. 1,5 roku wcześniej. Z pewnością nie jest to jednak jedyny powód zbyt niskiej liczby dokonywanych zgłoszeń przez podmioty gospodarcze z Regionu, chociażby w stosunku do liczby zgłoszeń dokonywanych w innych, najbardziej aktywnych regionach Polski takich jak woj. mazowieckie czy śląskie. Szczególnie w województwie mazowieckim w ostatnich latach notuje się ogromny wzrost liczby zgłoszeń patentowych⁷. Biorąc pod uwagę, że na Dolnym Śląsku zarejestrowanych jest ponad 300 tys. podmiotów gospodarczych, liczba podmiotów dokonujących innowacyjnych rozwiązań, zgłaszanych do opatentowania oraz liczba zgłoszeń patentowych dokonywanych przez te podmioty, jest niewielka. W BUP liczba podmiotów aktywnych patentowo waha się w poszczególnych latach od 21 (2007 r.) do 41 (2009 i niepełny 2010 rok), średnio jest to

2010 r.). Podana liczba wyszukanych zgłoszeń pochodzących od podmiotów gospodarczych, jest liczbą uwzględniającą niepełne dane: od 01.01.2010 do 31.10.2010)

⁷ Różnice w liczbie zgłoszeń w trzech najbardziej aktywnych województwach: mazowieckim, śląskim i dolnośląskim wskazane zostały we wcześniejszych punktach analizy, w których omawiano aktywność patentową w poszczególnych latach. Przykładowo, w roku 2009 w woj. mazowieckim zgłoszono 644 wynalazki do ochrony i udzielono 339 patentów, w tym samym roku w woj. dolnośląskim dokonano 287 zgłoszeń i uzyskano 170 patentów.

liczba ponad 30 przedsiębiorstw, które ubiegają się o patent⁸. Większość z tych aktywnych patentowo podmiotów gospodarczych zgłasza pojedyncze wynalazki. Niewiele przedsiębiorców decyduje się na zgłaszanie większej liczby innowacyjnych rozwiązań do ochrony patentowej. Przyczyny takiego stanu rzeczy należy upatrywać w wielu obszarach i wymiarach, chociażby w rodzaju prowadzonej działalności, która może nie być działalnością podlegającą patentowaniu i w której nie uzyskuje się twórczych, innowacyjnych rozwiązań, które mogłyby być opatentowane. Zbadanie przyczyn wciąż dość niskiego poziomu aktywności patentowej dolnośląskich podmiotów gospodarczych (szczególnie na skalę europejską i światową), wymaga przeprowadzenia dalszych dogłębnych, długofalowych badań, uwzględniających wiele czynników.

Struktura wynalazczości (aktywności patentowej), analizowana ze względu na podmiot ubiegający się o ochronę, zarówno w skali całej Polski, jak i poszczególnych regionów, charakteryzuje się przewagą liczby zgłoszeń wynalazków generowanych przez sektor nauki, w stosunku do sektorów gospodarki i prywatnego. Obszar Dolnego Śląska szczególnie podkreśla tę charakterystykę, gdyż poziom zgłoszeń z sektora nauki przewyższa tu nawet średnią krajową (udział sektora nauki w skali kraju jest na poziomie ok. 40%). Udział jednostek naukowo-badawczych w tworzeniu nowych oryginalnych rozwiązań na Dolnym Śląsku waha się w granicach 45-50% wszystkich zgłoszeń dokonywanych w Regionie. Spośród wszystkich uczelni naszego kraju, na wyróżnienie zasługuje Politechnika Wrocławska, która zajmuje od kilku lat pierwsze miejsce pod względem aktywności wynalazczej mierzonej liczbą zgłaszanych i udzielonych patentów.

Poziom aktywności patentowej podmiotów gospodarczych, który obecnie kształtuje się w okolicach 25% udziału w liczbie wszystkich zgłoszeń, zarówno w skali całego kraju jak i Regionu Dolnego Śląska wymaga, podjęcia szeregu działań, zmierzających do jego podniesienia, a przede wszystkim zbadania przyczyn niewysokiej aktywności patentowej przedsiębiorców krajowych i przede wszystkim – wyraźnego spadku udziału tego sektora w ostatnich latach⁹. Dość często przyczynę niskiego poziomu aktywności patentowej polskich podmiotów upatruje się w kosztach ochrony i w

⁸ We wcześniejszych fragmentach analizy aktywności patentowej podmiotów w poszczególnych latach, przedstawiono wykazy wszystkich dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, i tak: w roku 2003 było to 35 podmiotów, w 2004 – 22, w 2005 – 31, w 2006 – 38, w 2007 – 21, w 2008 – 30, w 2009 – 41 i w 2010 – 41.

⁹ Dane Urzędu Patentowego wskazują procentowy udział sektora gospodarki we wszystkich zgłoszeniach krajowych. W poszczególnych latach, w których prowadzono badania, udział ten kształtował się następująco: 2005 r. – 31%, 2006 – 28%, 2007 – 29%, 2008 – 25%, 2009 – 24%.

samym systemie patentowym. Jeśli chodzi o koszt ochrony, to uzyskanie jej na terytorium RP nie powinno być główną przeszkodą, bowiem za samo zgłoszenie dokonane w UPRP uiszcza się opłatę w wysokości 550 PLN (doliczyć również należy koszty pracy rzecznika patentowego, który przygotowuje opisy patentowe i przeprowadza niezbędne badania patentowe przed dokonaniem zgłoszenia). W momencie otrzymania pozytywnej decyzji Urzędu Patentowego o udzieleniu patentu na zgłoszone rozwiązanie, na którą zgłaszający musi czekać ok. 5 lat, uiszcza się opłatę za pierwszy okres ochrony patentowej (1, 2 i 3 rok ochrony) w wysokości ok. 500 zł. W przypadku, gdy stosowany wynalazek przynosi przedsiębiorcy zyski ze sprzedaży (licencji), koszt ochrony nie wydaje się zbyt wielki. Koszty wzrastają niestety niebotycznie w przypadku dokonywania zgłoszeń europejskich (ochrona patentowa w kilku krajach Europy udzielona na 10 lat może sięgać 30 tys. EURO) i międzynarodowych, i faktycznie stanowią wtedy często barierę nie do pokonania dla polskich przedsiębiorców (koszty zgłoszeń międzynarodowych tłumaczą więc fakt niewielkiej liczby polskich zgłoszeń dokonywanych w innych krajach Europy i Świata, utrzymującej się na poziomie niewiele ponad 100 rocznie). Sam system patentowy może również zniechęcać sektor gospodarki, w związku ze skomplikowaną i długotrwałą procedurą zgłoszeniową, w wyniku której otrzymuje się (w pozytywnym przypadku) patent po 5 letnim okresie oczekiwania! Korzyści z patentowania mogą być ogromne (ochrona własnych rozwiązań przed konkurencją, zyski z udzielanych licencji, itd.), jednak czas oczekiwania na patent może być zbyt długi w przypadku takich rodzajów działalności gospodarczej, w których następują błyskawiczne zmiany w technologii (np. technologie informatyczne, elektronika itp). Przyczyn niskiej aktywności można upatrywać również w innych obszarach – należałoby zbadać poziom kreatywności pracowników sektora gospodarki, narzędzia motywacyjne stosowane w celu jej podniesienia oraz możliwości generowania i wykorzystania nowych rozwiązań w danej branży w ogóle. Zbadania wymagają pytania, czy przedsiębiorcy (i ich pracownicy) są odpowiednio motywowani do generowania i patentowania innowacyjnych rozwiązań, czy istnieją skuteczne narzędzia wspomagania procesów innowacyjnych w gospodarce (szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw), np. w zakresie generowania nowych rozwiązań w celu ich pomyslnego wdrożenia, wspomagania komercjalizacji rozwiązań oraz procesu ochrony wiedzy. To tylko garstka problemów, które wymagają, jak wcześniej podkreślono, dalszych szczegółowych badań, by sektor podmiotów gospodarczych Dolnego Śląska stał się silnym jego filarem, nie tylko na skalę kraju.

Na podstawie analizowanych danych można było wyodrębnić najbardziej aktywne przedsiębiorstwa Dolnego Śląska, jeśli chodzi o liczbę dokonanych zgłoszeń w badanym przedziale czasowym. Są to następujące podmioty gospodarcze:

- KGHM
- CUPRUM
- JELFA
- DEFALIN
- VETOS-FARMA
- CARGILL
- INOVA
- ROTEX

W analizie pod uwagę brano również liczbę udzielonych patentów na rzecz dolnośląskich podmiotów gospodarczych (nie wszystkie zgłoszenia patentowe stają się udzielonymi, ważnymi patentami w przyszłości). Miało to na celu zbadanie jednego z najważniejszych elementów portfela własności intelektualnej, będącego w posiadaniu dolnośląskich podmiotów gospodarczych, jakim są opatentowane wynalazki, które często stanowią o wartości prowadzonych przedsięwzięć, jak również wpływają na wartość samych przedsiębiorstw (obok marki i innych niematerialnych aktywów organizacji) a w skali makro, stanowią niezaprzeczalny wskaźnik innowacyjności Regionu i kraju.

Liczba udzielonych patentów na rzecz dolnośląskich podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach kształtowała się następująco (Tab. 4.9.2.):

Tab. 4.9.2. Liczba udzielonych patentów na rzecz dolnośląskich podmiotów gospodarczych w latach 2003-2010:

Rok publikacji w WUP:	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba udzielonych patentów z Dolnego Śląska ogółem	83	62	90	105	219
Liczba udzielonych patentów na rzecz dolnośląskich					

podmiotów gospodarczych	20	6	30	22	20
Rok publikacji w WUP:	2008	2009	2010*		
Liczba udzielonych patentów z Dolnego Śląska ogółem	153	170	-----		
Liczba udzielonych patentów na rzecz dolnośląskich podmiotów gospodarczych	32	30	26		

Dane wyraźnie wskazują na ogólnie niewielką liczbę udzielonych patentów na rzecz podmiotów gospodarczych z Dolnego Śląska w ostatnich latach. Co więcej, liczba ta utrzymuje się na stałym poziomie, ok. 30 patentów rocznie na cały sektor gospodarki Dolnego Śląska. W tym, największy udział mają duże przedsiębiorstwa, na co wskazują wcześniej przedstawione wykazy liczby patentów w poszczególnych latach, należących do poszczególnych podmiotów. Wśród wszystkich aktywnych dolnośląskich podmiotów gospodarczych zdecydowanym liderem jest KGHM, często we współpracy z CUPRUM, drugim pod względem aktywności patentowej podmiotem Dolnego Śląska. Wśród najbardziej aktywnych wyróżnić także można ROKITĘ, JELFĘ, ALSTOM, GE POWER CONTROLS POLSKA, VETOS-FARME. Pozostałe przedsiębiorstwa w większości są w posiadaniu pojedynczych patentów, uzyskanych w ostatnich latach (szczegóły dotyczące liczby patentów przedsiębiorstw w poszczególnych latach, zawarte zostały we wcześniejszych częściach analizy).

Dla uzyskania szerszego spektrum informacji na temat aktywności dolnośląskich podmiotów gospodarczych w dziedzinie innowacyjnych rozwiązań, dodatkowo sprawdzono łączną liczbę patentów i dokonanych zgłoszeń na rzecz wybranych podmiotów. W tym celu przeprowadzono badania patentowe w bazach UPRP, wg kryterium zgłaszającego i uprawnionego z patentu (właściciela), które stanowią w tej części analizy **studium wybranych przypadków**. Do badań wybrano najbardziej aktywne w patentowaniu

przedsiębiorstwa, których aktywność została udokumentowana w niniejszej analizie, na podstawie opublikowanych w poszczególnych latach zgłoszeń i udzielonych patentów. Dla tych przedsiębiorstw, studium przypadku ma na celu podsumowanie ich innowacyjnej działalności w postaci pełnego wykazu wszystkich praw do wynalazków, zarejestrowanych w UPRP.

W celu porównania osiągnięć dolnośląskich podmiotów gospodarczych w dziedzinie innowacyjnych rozwiązań, poniższe studium przypadków obejmuje zarówno te przedsiębiorstwa, które okazały się najbardziej aktywne na podstawie analizy danych UPRP, jak również przedsiębiorstwa, które w ostatnich latach uznano w rankingu „Gazele Biznesu”, (organizowanym dorocznie przez Puls Biznesu) za najbardziej innowacyjne i dynamicznie rozwijające się przedsiębiorstwa Regionu. Według pomysłodawców rankingu, gazela biznesu 2010 to „firma średniej wielkości, która dzięki niezwykle dynamicznemu rozwojowi doskonale daje sobie radę wśród nawet znacznie większych konkurentów”. To firma, „która rozpoczęła działalność przed rokiem 2007 i prowadzi ją nieprzerwanie do dziś, osiągnęła przychody ze sprzedaży w przedziale pomiędzy 3 a 200 mln złotych i z roku na rok odnotowywała wzrost przychodów ze sprzedaży” (www.gazele.pl/top/42.kto_jest_gazela_biznesu.html, 31-10-2010). Studium przypadku Gazel Biznesu ma na celu wskazanie, czy za sukcesem przedsiębiorstw i ich dynamicznym rozwojem stoją również innowacyjne rozwiązania, które firma rozwija i chroni prawem własności przemysłowej (patentami). Wyniki powyższych badań, przeprowadzonych w bazach Urzędu Patentowego RP zostały przedstawione poniżej:

4.9.1. Portfel innowacyjnych rozwiązań KGHM

Grupa Kapitałowa KGHM liczy ponad 30 spółek. Firmy należące do Grupy prowadzą głównie działalność wspomagającą podstawowy ciąg technologiczny KGHM Polska Miedź S.A. Działalność podstawowa Spółki ogranicza się w głównej mierze do: kopalnictwa rud miedzi, produkcji miedzi, produkcji metali szlachetnych i pozostałych metali nieżelaznych. KGHM Polska Miedź S.A. w swojej działalności zwraca szczególną uwagę na zagadnienia rozwoju, wdrożeń nowych technik i technologii, współpracuje z wieloma placówkami naukowymi, do których między innymi należy KGHM "Cuprum"

sp. z o.o (informacje o przedsiębiorstwie: serwis internetowy KGHM, <http://www.kghm.pl/>, 31.10.2010).

Badania nad nowymi rozwiązaniami, technikami i technologiami znajdują odzwierciedlenie w liczbie uzyskanych patentów i zgłoszonych rozwiązań. Grupa KGHM zgłosiła do opatentowania 116 rozwiązań, część z nich stanowią już opatentowane technologie. Najwięcej zgłoszonych wynalazków dotyczy dziedziny Budownictwo, Górnictwo, Konstrukcje zespolone (E). Poniżej przedstawiono sumaryczny wykaz innowacyjnych rozwiązań zgłaszanych do UPRP przez KGHM (ryc. 4.9.1):

Ryc. 4.9.1. Portfel patentów KGHM

Baza	(S4) Tytuł	Kod Zł	(21) Numer zgłoszenia	(22) Data zgłoszenia	Kod Ochr	(11) Numer prawa włącznego	(S1) Klasyfikacja MKP	Data publikacji BUP
WYN	Sposób wybierania grubych złóż	A1	262571	24-11-1986	B1	152779	E21C41/22	01-09-1988
WYN	Wieżyczka wierząco-kotwiąca	A1	264240	19-02-1987	B1	153642	E21C11/00 E21D9/00	27-10-1988
WYN	Samozjezdny wóz zawalowy, zwłaszcza do grubych pokładów	A1	264257	20-02-1987	B1	153532	E21D11/02	27-10-1988
WYN	Sposób kierowania stropem w systemach podziemnej eksploatacji złóż	A1	270633	12-02-1988	B1	158351	E21C41/22	29-09-1988
WYN	Wysięgnik o regulowanej długości	A1	270736	17-02-1988	B1	150912	E02F3/34 E21F13/02	29-09-1988
WYN	Sposób odzyskiwania renu z kwaśnych roztworów odpadowych przemysłu metali kolorowych	A1	273322	24-06-1988	B1	160950	C01G47/00 C22B7/00 C22B59/00 C22B3/00	27-12-1989
WYN	Sposób i układ do określania stanu zagrożenia tapaniami rejonu górniczego w kopalni	A1	274344	22-08-1988	B1	159245	E21B47/06	05-03-1990
WYN	Sposób wybierania stromej, cienkiej, żyłowej złóża rudnego	A1	277353	22-01-1989	B1	158836	E21C41/22	18-09-1989
WYN	Sposób wybierania złóż kopalni użytkowych	A1	278738	07-04-1989	B1	159410	E21C41/22	30-10-1989
WYN	Urządzenie przygotowujące katody, zwłaszcza miedziane do przetopu w piecu topielnym	A1	279195	27-04-1989	B1	158934	F27D13/00	11-12-1989

Źródło: Bazy Urzędu Patentowego RP: www.uprp.pl/Polski/Bazy+danych+UPRP/

4.9.2. Portfel innowacyjnych rozwiązań CUPRUM

Centrum Projektowe Miedzi "CUPRUM-PROJEKT" Spółka z o.o., powstała w grudniu 1996 roku w wyniku przekształcenia Zakładów Badawczych i Projektowych Miedzi "Cuprum", będących jednym z zakładów Kombinatu Górniczo-Hutniczego Miedzi Lubinie, obecnie KGHM Polska Miedź SA. Firma współpracuje m.in. z KGHM "Cuprum" Sp. z o.o. we Wrocławiu - pozostałą, badawczą częścią zrestrukturyzowanego "Cuprum" (informacje o firmie, strona internetowa CUPRUM, www.cuprumprojekt.pl/o_firmie.php, 31.10.2010). Działalność innowacyjną firmy odzwierciedlają

liczne zgłoszenia patentowe i udzielone patenty. Poniżej przedstawiono zestawienie wszystkich zgłoszeń i patentów CUPRUM (96) oraz tych innowacji, które powstały w wyniku współpracy KGHM CUPRUM (32) – kolejno ryc. 4.9.2. i 4.9.3.

Ryc. 4.9.2. Portfel patentów CUPRUM:

Baza	(54) Tytuł	Kod Zgł	(21) Numer zgłoszenia	(22) Data zgłoszenia	Kod Ochr	(11) Numer prawa wyłącznego	(51) Klasyfikacja MKP	Data publikacji BUP
WYN	SPOSOB WYLUGOWYWANIA METALI CIEZKICH Z ODPADÓW POFLOTACYJNYCH I/LUB UBOGICH RUD METALI CIEZKICH	A1	225969	30-07-1980	B1	130762	B03D1/00	
WYN	UKŁAD WYROBIŚK PODESZYBIA BUDOWANEGO ZWLĄSZCZA W SKOMPLIKOWANYCH WARUNKACH GEOLOGICZNO-GORNICZYCH I HYDROGEOLOGICZNYCH	A2	243711	09-09-1983	B2	134141	E21F13/00 E21D13/00	
WYN	Układ urządzeń do odwadniania szybu podczas jego głębienia przy użyciu materiałów wybuchowych	A2	253121	26-04-1985	B1	140700	E21F16/00 F04B47/00 E21D5/12	11-03-1986
WYN	GORNICZA WIERTNICA SCIANOWA	A2	254504	10-07-1985	B1	140746	E21C11/02	
WYN	URZĄDZENIE KLIMATYZACYJNE STANOWISKA PRACY OPERATORA NA DOŁOWEJ, SAMOJEZDNEJ MASZYNIE GORNICZEJ	A2	256404	21-11-1985	B1	141805	B60H1/24 B61D27/00 E21F3/00	
WYN	Urządzenie zapobiegające zakleszczeniu się długim odwiercie ciegła górniczego czujnika do zdalnego pomiaru zmian otworu wiertniczego w kopalni		258014	19-02-1986	B1	152784	E21B47/00 G01L1/00 G01B7/16	
WYN	Czujnik do pomiaru zmian otworu wiertniczego w kopalni	A1	258036	20-02-1986	B1	150556	E21B47/08 G01B5/08	09-03-1987
WYN	Sposób likwidacji wybranej przestrzeni w kopalni podziemnej	A1	258249	06-03-1986	B1	150820	E21F15/00	
WYN	Podziemny skład materiałów wybuchowych	A1	259152	23-04-1986	B1	150822	E21F17/16 E21D13/04 B65G3/00	
WYN	Sposób wykonywania podziemnego wyrobiska dla potrzeb budowli inżynierskich i komunikacyjnych	A1	259252	30-04-1986	B1	150823	E21D9/04 E21D10/02	03-03-1988

Źródło: Bazy Urzędu Patentowego RP: www.uprp.pl/Polski/Bazy+danych+UPRP/

Ryc. 4.9.3. Wspólne patenty CUPRUM i KGHM:

Baza (54)	Tytuł	Kod Zgł.	(21) Numer zgłoszenia	(22) Data zgłoszenia	Kod Ochr.	(11) Numer prawa wyłącznego	(51) Klasyfikacja MKP	Data publikacji BUP
WYN	Zawór z samozamykającą się dyszą rozpylającą	A1	319107	20-03-1997	B1	182224	F16K21/04 F16K1/38	15-09-1997
WYN	Sposób uzyskiwania i likwidacji przestrzeni wybranej w komorowo-filarowym systemie eksploatacji złóż mineralnych	A1	321691	18-08-1997	B1	185652	E21C41/22	01-03-1999
WYN	Sposób czystego wybierania złóż mineralnych systemem komorowo-filarowym	A1	322232	22-09-1997	B1	185315	E21C41/22	29-03-1999
WYN	Sposób lokalizacji ognisk wstrząsów dla złoża jednopokładowego, płasko zalegającego	A1	334042	25-06-1999	B1	189853	G01V1/00 G01V1/28	02-01-2001
WYN	Sposób podziemnej eksploatacji złóż mineralnych	A1	335175	27-08-1999	B1	191764	E21C41/22	12-03-2001
WYN	Sposób eksploatacji złóż mineralnych użytecznych	A1	337763	06-01-2000	B1	191881	E21C41/22	16-07-2001
WYN	Sposób eksploatacji złóż mineralnych użytecznych w warunkach bardzo dużego zagrożenia skutkami osłabienia górotworu	A1	338393	10-02-2000	B1	192098	E21C41/22	13-08-2001
WYN	Chodnikowe urządzenie przeladownicze	A1	343084	09-10-2000	B1	193963	E21F13/06 B65G47/72	22-04-2002
WYN	Sposób udostępniania złóż mineralnych użytecznych	A1	347074	11-04-2001	B1	195381	E21C41/22	21-10-2002
WYN	Komorowo-filarowy system eksploatacji złóż mineralnych użytecznych	A1	347075	11-04-2001	B1	195548	E21C41/22	21-10-2002

Źródło: Bazy Urzędu Patentowego RP: www.uprp.pl/Polski/Bazy+danych+UPRP/

4.9.3. Portfel innowacyjnych rozwiązań ROKITA

PCC Rokita SA, to jedna z wiodących firm chemicznych w Polsce i największa na Dolnym Śląsku. Jest producentem i dystrybutorem ponad 400 produktów, wykorzystywanych przez takie branże, jak: tworzywa sztuczne, przemysł kosmetyczny, chemia gospodarcza i przemysłowa, przemysł budowlany oraz tekstylny. W październiku 2006 r., Zachodnia Izba Gospodarcza przyznała ROKICIE **Dolnośląskiego Gryfa 2006**, prestiżową nagrodę gospodarczą stanowiącą wyróżnienie dla najlepszych firm z Dolnego Śląska. Firma została laureatem w kategorii: za szczególne osiągnięcia w działaniach na rzecz gospodarki Dolnego Śląska. Działalność firmy docenił również "Puls Biznesu", który przyznał w listopadzie 2007 roku zaszczytny tytuł **"Filar Polskiej Gospodarki"**, uznając ROKITĘ za najlepszą firmę z Dolnego Śląska (informacje o firmie, strona internetowa Rokity, http://www.pcc.rokita.pl/bazy/www.nsf/id/PL_Portret_Firmy, 31.10.2010). Zaszczytne tytuły i nagrody są odzwierciedlone również w dorobku innowacyjnych rozwiązań, które

firma zgłasza regularnie do opatentowania. Do portfela patentów ROKITY (w sumie 63 wynalazki) należą następujące rozwiązania (ryc. 4.9.4):

Ryc. 4.9.4. Portfel patentów Rokity

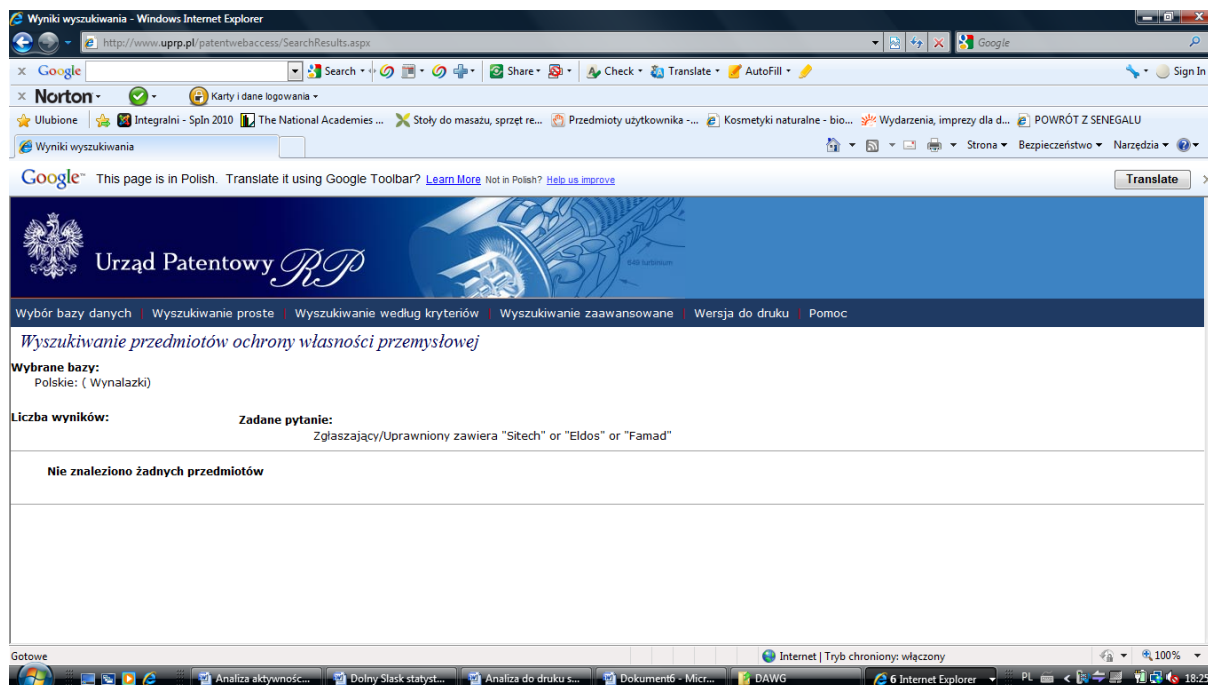
Baza	(54) Tytuł	Kod Zgł	(21) Numer zgłoszenia	(22) Data zgłoszenia	Kod Ochr	(11) Numer prawa wyłącznego	(51) Klasyfikacja MKP	Data publikacji BUP
WYN	Konstrukcja ściany w systemie pustaka drewnianego	A1	346254	01-03-2001			E04B2/28	09-09-2002
WYN	Pompa wirowa, zwłaszcza do cieczy unoszących gruboziarniste ciała stałe	A1	349229	21-08-2001			F04D7/04 F04B15/02	24-02-2003
WYN	Sposób wytwarzania 2,4-dichlorofenolu	A1	354552	17-06-2002	B1	197863	C07C37/62 C07C39/26	29-12-2003
WYN	Wirnik pompy o swobodnym przepływie, zwłaszcza do cieczy zawierających zanieczyszczenia grube	A1	359798	22-04-2003			F04D3/00 F04D29/18 F04D29/26	02-11-2004
WYN	Przystawka dźwigowa do ciągnika rolniczego	A1	360315	23-05-2003			A01B63/00 A01B63/04	29-11-2004
WYN	Sposób wytwarzania środka zabezpieczającego pszenicę przed wyleganiem i chorobami grzybowymi	A1	360894	26-06-2003	B1	197689	A01N25/10 A01N25/30 A01P3/00	27-12-2004
WYN	Mocowanie słupa-stojaka do podłoża	A1	365017	10-02-2004			E04H12/22	22-08-2005
WYN	Pompa o swobodnym przepływie, zwłaszcza do cieczy unoszących gruboziarniste ciała stałe	A1	370933	29-10-2004			F04B15/02	02-05-2006
WYN	Sposób wytwarzania propylofenoli	A1	371146	12-11-2004	B1	201320	C07C37/11 C07C39/06	15-05-2006
WYN	Sposób wytwarzania kwasu 2,4- dichlorofenoksyoctowego oraz jego soli	A1	377671	17-10-2005			C07C51/41	30-04-2007

Źródło: Bazy Urzędu Patentowego RP: www.uprp.pl/Polski/Bazy+danych+UPRP/

Z przeprowadzonych wyszukiwań w bazach UPRP wynika, że tylko ROKITA, ze wszystkich firm, którym w udziale przypadło wyróżnienie i nadanie tytułu **Dolnośląskiej Gazeli Biznesu** w ostatnich 3 latach, może również pochwalić się bogatym portfelem patentów. Pozostałe firmy dolnośląskie, które znalazły się na pierwszych miejscach w rankingu Gazel Dolnośląskich w latach: 2006, 2007, 2008 i 2009, nie mają na swoim koncie żadnych zgłoszonych ani opatentowanych rozwiązań.

W Rankingu Gazel z 2006 roku znalazły się m.in. takie dolnośląskie firmy jak: Sitech, Eldos i Famad – żadna z nich nie dokonała zgłoszenia patentowego (ryc. 4.9.5.)

Ryc. 4.9.5. Wynik wyszukiwania patentów firm Sitech, Eldos i Famad

Źródło: Bazy Urzędu Patentowego RP: www.uprp.pl/Polski/Bazy+danych+UPRP/

W Rankingu z roku 2007 liderem została firma Stelweld (produkuje m.in. zbiorniki paliwowe i olejowe). Firma ta zgłosiła wniosek o dofinansowanie projektu dotyczącego wdrożenia innowacyjnej technologii wielowymiarowego laserowego cięcia elementów o konstrukcji rurowej i profilowej (projekt uzyskał pozytywną ocenę merytoryczną, nabór – czerwiec 2009). Na razie nie ma danych świadczących o zarejestrowaniu tej technologii przez firmę Stelweld w Urzędzie Patentowym.

Perfand to druga najdynamiczniejsza firma na Dolnym Śląsku, trzecia Gazela regionu to Budinpol. W Urzędzie Patentowym nie figuruje żadna z tych firm jako podmiot zgłaszający wynalazek do ochrony. W dalszej kolejności wyróżniono firmę Eckert (produkuje maszyny do cięcia) oraz Korporację Przemysłowo-Handlową „Przymierze” Dolnośląska Fabryka Silników Elektrycznych (która otrzymała jedynie prawo wyłączne na wzór użytkowy w 1995 r.) Uhonorowano również Super Gazele, czyli firmy, które w zestawieniu goszczą najdłużej.

Wśród dolnośląskich Gazel nagrodzone zostały firmy Ordipol, Orion i Merida (żadna z nich nie posiada patentów zarejestrowanych w UPRP).

W roku 2008 wyróżniono firmy: Italmetal, Budinpol, Warsaw Truck Center, Bader Polska, Pre-Fabrykat, Kopex-Famago (żadna z firm nie znajduje się w bazie wynalazków zgłoszonych do UPRP).

Wśród Dolnośląskich Gazeli Biznesu roku 2009 znalazły się również firmy nie posiadające zgłoszeń patentowych: NetLine Group (pierwsze miejsce dla dolnośląskich firm, trzecie miejsce w Polsce), F.H.U."SPRZĘTKOM" (firma informatyczna), NEO24.PL sp. z o.o., VIDIS (wyspecjalizowany dystrybutor urządzeń audiowizualnych) oraz Security System Integration SA. Firma NetLine otrzymała dofinansowanie z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, na realizację innowacyjnego projektu pt.: "Zaprojektowanie i wdrożenie przez NetLine nowych produktów dedykowanych rynkowi zdrowia".

Wyniki powyższej analizy, również dotyczącej firm wymienionych w studium przypadków, a wyróżnionych w rankingu Gazele Biznesu, nie napawa optymizmem. Aktywność dolnośląskich podmiotów gospodarczych w zakresie generowania i ochrony innowacyjnych rozwiązań, jest niska. Należałoby zbadać przyczyny takiego stanu oraz możliwości wsparcia przedsiębiorstw dolnośląskich w zakresie generowania, ochrony i wdrażania innowacji.

Pomimo rosnącej ogólnej liczby wynalazków krajowych, zgłaszanych do ochrony patentowej w Polsce, niewiele z nich jest zgłaszanych do ochrony za granicą. Objęcie ochroną patentową wynalazku na terenie wybranych krajów Europy wiąże się wciąż ze zbyt wysokimi kosztami, co powoduje, że w takim trybie zgłaszane są jedynie te wynalazki, które mają realną szansę na wdrożenie i późniejsze zyski ze sprzedaży. Wyżej wymienione problemy wymagają pogłębionej analizy zjawiska, które dotyczy w zasadzie sytuacji na poziomie całego kraju a nie tylko Regionu. Polska bowiem pod względem analizowanych wskaźników patentowych na tle innych krajów Europy plasuje się poniżej średniej unijnej. Wśród tych wskaźników znajdują się takie, które mówią o liczbie patentów zgłaszanych do

Europejskiego Urzędu Patentowego, Amerykańskiego Urzędu Patentowego oraz zgłaszanych jednocześnie na trzech kontynentach (UE, USA, Japonia). Pozycja Polski ulega dodatkowo osłabieniu w ostatnich latach pod względem liczby zgłoszeń w USA, notuje się natomiast niewielki, ok. 2% wzrost liczby polskich zgłoszeń zarejestrowanych w EPO.

Wnioski i rekomendacje

- Dolnośląski system ekonomiczny może zostać uznany za konkurencyjny na poziomie krajowym, czego wyrazem są osiągnięte korzystne wyniki ekonomiczne. Z tego względu także sektor przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionie odznacza się relatywnie silną pozycją w kraju.
- Na koniec I półrocza 2010 roku na Dolnym Śląsku funkcjonowało 324.556 podmiotów gospodarczych, z czego 309.782 (95,5%) działało w sektorze prywatnym. Taka liczba zarejestrowanych jednostek gospodarczych pozwala zająć województwu dolnośląskiemu czwartą pozycję wśród 16 województw pod względem największej liczby podmiotów.
- W okresie ostatniego piętnastolecia liczba przedsiębiorców zwiększyła się w województwie dolnośląskim o 88%.
- Najwięcej podmiotów na Dolnym Śląsku to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, stanowią one ponad 92% ogólnej liczby istniejących firm. Najmniejszą grupę przedsiębiorstw stanowią firmy bardzo duże, takich na Dolnym Śląsku jest zaledwie 62, w tym 19 należy do sektora publicznego
- W ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2010 roku na Dolnym Śląsku zarejestrowanych zostało 17.356 nowych podmiotów gospodarczych, co w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego oznacza wzrost o 31,1%.
- Wśród spółek handlowych na Dolnym Śląsku najwięcej zarejestrowanych jest kapitałowych, w tym z ograniczoną odpowiedzialnością (20.372), a dla spółek cywilnych największy udział mają spółki jawne (2.264). Najmniejszą liczbę spółek handlowych stanowią spółki komandytowo – akcyjne.
- Największą grupę udziałowców w spółkach handlowych na Dolnym Śląsku stanowią prywatni inwestorzy krajowi, którzy swój kapitał ulokowali w niespełna 20 tysiącach spółek na 24.004 istniejących na koniec pierwszego półrocza 2010 roku. Ponadto ta sama grupa przedsiębiorców dominuje wśród jednorodnych właścicieli takich spółek. Jest ich ponad 16 tysięcy. Drugą grupę inwestorów stanowią przedsiębiorcy zagraniczni, w których posiadaniu jest 6.446 spółek prawa handlowego, w tym 57,8% o jednorodnym rodzaju kapitału. Wśród pozostałych właścicieli kapitału skierowanego do dolnośląskich spółek wymienić można:

Skarb Państwa (114 podmiotów), samorząd terytorialny (280 podmiotów) oraz państwowe osoby prawne (230 podmiotów).

- Spółki z udziałem kapitału zagranicznego są rozproszone po całym województwie dolnośląskim, a nie tylko skupione w stolicy Dolnego Śląska (ok. 45% ogółu spółek funkcjonuje we Wrocławiu, Warszawie – 80%).
- Podmioty gospodarcze działające na terenie województwa dolnośląskiego od przeszło piętnastu lat najchętniej wybierają prowadzenie swojej działalności w sekcji G, czyli handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego.
- Głównym źródłem finansowania działalności badawczo – rozwojowej na Dolnym Śląsku są środki pozyskiwane z budżetu państwa, które stanowią ponad 50% nakładów wewnętrznych. Drugim źródłem w ramach, którego podmioty prowadzą aktywność B+R są środki własne – ok. 30% oraz przedsiębiorstwa.
- Spółki z kapitałem zagranicznym zarejestrowane na Dolnym Śląsku są reprezentowane przede wszystkim przez przedsiębiorstwa niemieckie. Ich udział stanowi 49% w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw w 2010 roku i to zjawisko utrzymuje się od roku 2004. Przedsiębiorstwa niemieckie działają głównie w branżach: handel i naprawy, przetwórstwo przemysłowe, obsługa nieruchomości i budownictwo.
- Na Dolnym Śląsku istotną rolę odgrywają firmy z branży motoryzacyjnej. Na terenie województwa dolnośląskiego swoje przedsiębiorstwa posiadają takie firmy jak Toyota Motor Poland, Volvo, GKN Driveline, Sitech czy Wabco.
- Istotną rolę w funkcjonowaniu regionalnego systemu ekonomicznego, w tym także samego sektora przedsiębiorstw, odgrywają podmioty gospodarcze z udziałem kapitału zagranicznego.
- Napływ kapitału zagranicznego jest jednak procesem długofalowym, a zintensyfikowanie powiązań gospodarczych z zagranicą zadaniem trudnym do osiągnięcia w krótkim czasie. Władze lokalne powinny stale uwzględniać w tworzonych strategiach i planach rozwoju ten kontekst rozwoju Dolnego Śląska.
- Aktywizacja podmiotów gospodarczych przez władze lokalne stwarza trwałe i realne postawy do osiągnięcia wzrostu gospodarczego i pozwala regionowi stać się jeszcze

bardziej konkurencyjnym na arenie całego kraju. Dlatego też konieczne są ułatwienia związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej na Dolnym Śląsku, zarówno dla podmiotów krajowych i zagranicznych. Przede wszystkim istotne jest skrócenie czasu dokonywania wszelkich formalności i ograniczenie nadmiernej biurokracji.

- Priorytetowym zadaniem dla władz Dolnego Śląska winno być sukcesywne zwiększenie nakładów na badania i rozwój, z uwagi na niewielką aktywność w zakresie prowadzonej działalności B+R przez dolnośląskie podmioty. Nie chodzi tu o zwiększanie finansowania z budżetu państwa, a pomoc w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania przez jednostki B+R. Komercjalizacja wyników prac badawczych oraz dążenie do finansowania zamówionych analiz przez przedsiębiorstwa jest rozwiązaniem, które pozwala na powstanie więzi między uczelniami i jednostkami badawczymi a przedsiębiorstwami. Pierwszy krok w tym kierunku został już poczyniony w ramach tworzonych parków i inkubatorów technologicznych czy przemysłowych.
- Innowacje przedsiębiorstw powinny mieć charakter nie tylko produktowy, ale też i procesowy, umożliwiając zwiększenie efektywności procesu gospodarowania realizowanego przez dolnośląskie przedsiębiorstwa.
- Analiza dostępnych danych wskazuje, iż liczba dokonywanych przez dolnośląskie podmioty gospodarcze zgłoszeń patentowych, pozostaje w ostatnich latach na podobnym poziomie – do 2005 roku średnio na poziomie około 40 zgłoszeń publikowanych rocznie, od roku 2006, w którym nastąpił nagły znaczący wzrost liczby publikowanych zgłoszeń (58) i w 2007 – nagły znaczący spadek liczby publikowanych zgłoszeń (26), po lata kolejne, w których publikuje się średnio powyżej 40 zgłoszeń rocznie. W związku ze wzrostem znaczenia działalności innowacyjnej podmiotów gospodarczych w Polsce w ostatnich latach, wspieranej m.in. poprzez programy Unijne, oczekiwano znacznego wzrostu liczby zgłoszeń patentowych. Niestety efekt ten nie jest widoczny w analizie omawianych danych.

- Zwrócić należy uwagę na zbyt niską liczbę dokonywanych zgłoszeń przez podmioty gospodarcze z Regionu, chociażby w stosunku do liczby zgłoszeń dokonywanych w innych, najbardziej aktywnych regionach Polski takich jak woj. mazowieckie czy śląskie. Szczególnie w województwie mazowieckim w ostatnich latach notuje się ogromny wzrost liczby zgłoszeń patentowych¹⁰. Biorąc pod uwagę, że na Dolnym Śląsku zarejestrowanych jest ponad 300 tys. podmiotów gospodarczych, liczba podmiotów dokonujących innowacyjnych rozwiązań, zgłaszanych do opatentowania oraz liczba zgłoszeń patentowych dokonywanych przez te podmioty, jest niewielka. W BUP liczba podmiotów aktywnych patentowo waha się w poszczególnych latach od 21 (2007 r.) do 41 (2009 i niepełny 2010 rok), średnio jest to liczba ponad 30 przedsiębiorstw, które ubiegają się o patent¹¹. Większość z tych aktywnych patentowo podmiotów gospodarczych zgłasza pojedyncze wynalazki. Niewiele przedsiębiorców decyduje się na zgłaszanie większej liczby innowacyjnych rozwiązań do ochrony patentowej. Przyczyny takiego stanu rzeczy należy upatrywać w wielu obszarach i wymiarach, chociażby w rodzaju prowadzonej działalności, która może nie być działalnością podlegającą patentowaniu i w której nie uzyskuje się twórczych, innowacyjnych rozwiązań, które mogłyby być opatentowane. Zbadanie przyczyn wciąż dość niskiego poziomu aktywności patentowej dolnośląskich podmiotów gospodarczych (szczególnie na skalę europejską i światową), wymaga przeprowadzenia dalszych dogłębnych, długofalowych badań, uwzględniających wiele czynników.
- Poziom aktywności patentowej podmiotów gospodarczych, który obecnie kształtuje się w okolicach 25% udziału w liczbie wszystkich zgłoszeń, zarówno w skali całego

¹⁰ Różnice w liczbie zgłoszeń w trzech najbardziej aktywnych województwach: mazowieckim, śląskim i dolnośląskim wskazane zostały we wcześniejszych punktach analizy, w których omawiano aktywność patentową w poszczególnych latach. Przykładowo, w roku 2009 w woj. mazowieckim zgłoszono 644 wynalazki do ochrony i udzielono 339 patentów, w tym samym roku w woj. dolnośląskim dokonano 287 zgłoszeń i uzyskano 170 patentów.

¹¹ We wcześniejszych fragmentach analizy aktywności patentowej podmiotów w poszczególnych latach, przedstawiono wykazy wszystkich dolnośląskich podmiotów gospodarczych, które dokonały zgłoszeń patentowych, i tak: w roku 2003 było to 35 podmiotów, w 2004 – 22, w 2005 – 31, w 2006 – 38, w 2007 – 21, w 2008 – 30, w 2009 – 41 i w 2010 – 41.

kraju jak i Regionu Dolnego Śląska wymaga, podjęcia szeregu działań, zmierzających do jego podniesienia, a przede wszystkim zbadania przyczyn niewysokiej aktywności patentowej przedsiębiorców krajowych i przede wszystkim – wyraźnego spadku udziału tego sektora w ostatnich latach¹². Dość często przyczynę niskiego poziomu aktywności patentowej polskich podmiotów upatruje się w kosztach ochrony i w samym systemie patentowym. Jeśli chodzi o koszt ochrony, to uzyskanie jej na terytorium RP nie powinno być główną przeszkodą, bowiem za samo zgłoszenie dokonane w UPRP uiszcza się opłatę w wysokości 550 PLN.

- Koszty wzrastają niestety niebotycznie w przypadku dokonywania zgłoszeń europejskich (ochrona patentowa w kilku krajach Europy udzielona na 10 lat może sięgać 30 tys. EURO) i międzynarodowych, i faktycznie stanowią wtedy często barierę nie do pokonania dla polskich przedsiębiorców (koszty zgłoszeń międzynarodowych tłumaczą więc fakt niewielkiej liczby polskich zgłoszeń dokonywanych w innych krajach Europy i Świata, utrzymującej się na poziomie niewiele ponad 100 rocznie). Sam system patentowy może również zniechęcać sektor gospodarki, w związku ze skomplikowaną i długotrwałą procedurą zgłoszeniową, w wyniku której otrzymuje się (w pozytywnym przypadku) patent po 5 letnim okresie oczekiwania! Korzyści z patentowania mogą być ogromne (ochrona własnych rozwiązań przed konkurencją, zyski z udzielanych licencji, itd.), jednak czas oczekiwania na patent może być zbyt długi w przypadku takich rodzajów działalności gospodarczej, w których następują błyskawiczne zmiany w technologii (np. technologie informatyczne, elektronika itp).
- Przyczyn niskiej aktywności można upatrywać również w innych obszarach – należałoby zbadać poziom kreatywności pracowników sektora gospodarki, narzędzia motywacyjne stosowane w celu jej podniesienia oraz możliwości generowania i wykorzystania nowych rozwiązań w danej branży w ogóle. Zbadania wymagają pytania, czy przedsiębiorcy (i ich pracownicy) są odpowiednio motywowani do

¹² Dane Urzędu Patentowego wskazują procentowy udział sektora gospodarki we wszystkich zgłoszeniach krajowych. W poszczególnych latach, w których prowadzono badania, udział ten kształtował się następująco: 2005 r. – 31%, 2006 – 28%, 2007 – 29%, 2008 – 25%, 2009 – 24%.

generowania i patentowania innowacyjnych rozwiązań, czy istnieją skuteczne narzędzia wspomagania procesów innowacyjnych w gospodarce (szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw), np. w zakresie generowania nowych rozwiązań w celu ich pomyślnego wdrożenia, wspomagania komercjalizacji rozwiązań oraz procesu ochrony wiedzy. To tylko garstka problemów, które wymagają, jak wcześniej podkreślono, dalszych szczegółowych badań, by sektor podmiotów gospodarczych Dolnego Śląska stał się silnym jego filarem, nie tylko na skalę kraju.

- Wyniki przeprowadzonej analizy, również dotyczącej firm wymienionych w studium przypadków, a wyróżnionych w rankingu Gazele Biznesu, nie napawają optymizmem. Aktywność dolnośląskich podmiotów gospodarczych w zakresie generowania i ochrony innowacyjnych rozwiązań, jest niska. Należałoby zbadać przyczyny takiego stanu oraz możliwości wsparcia przedsiębiorstw dolnośląskich w zakresie generowania, ochrony i wdrażania innowacji.
- Pomimo rosnącej ogólnej liczby wynalazków krajowych, zgłaszanych do ochrony patentowej w Polsce, niewiele z nich jest zgłaszanych do ochrony za granicą. Objęcie ochroną patentową wynalazku na terenie wybranych krajów Europy wiąże się wciąż ze zbyt wysokimi kosztami, co powoduje, że w takim trybie zgłaszane są jedynie te wynalazki, które mają realną szansę na wdrożenie i późniejsze zyski ze sprzedaży. Wyżej wymienione problemy wymagają pogłębionej analizy zjawiska, które dotyczy w zasadzie sytuacji na poziomie całego kraju a nie tylko Regionu. Polska bowiem pod względem analizowanych wskaźników patentowych na tle innych krajów Europy plasuje się poniżej średniej unijnej. Wśród tych wskaźników znajdują się takie, które mówią o liczbie patentów zgłaszanych do Europejskiego Urzędu Patentowego, Amerykańskiego Urzędu Patentowego oraz zgłaszanych jednocześnie na trzech kontynentach (UE, USA, Japonia). Pozycja Polski ulega dodatkowo osłabieniu w ostatnich latach pod względem liczby zgłoszeń w USA, notuje się natomiast niewielki, ok. 2% wzrost liczby polskich zgłoszeń zarejestrowanych w EPO.

- Konkurencyjność regionalnych podmiotów gospodarczych pozwala jak dotąd osiągnąć relatywnie korzystną pozycję na poziomie kraju, ale na rynkach zagranicznych nadal występują poważne trudności jej z budową i utrzymaniem.
- Zestawienie czynników pozytywnie i negatywnie wpływających na pozycję konkurencyjną dolnośląskich przedsiębiorstw zarówno w wymiarze krajowym, jak również międzynarodowym pozwala na podjęcie próby sformułowania podstawowych rekomendacji zorientowanych na poprawę sytuacji regionalnych podmiotów gospodarczych. Do takich zaleceń można zaliczyć: wsparcie działań innowacyjnych firm poprzez ułatwienia i zachęty finansowe, prowadzenie aktywnej polityki proeksportowej regionu, wsparcie już istniejących specjalizacji eksportowych regionu oraz kreacja nowych sektorów wykazujących przewagi komparatywne, Intensywna promocja na wybranych (najbardziej istotnych z perspektywy regionalnej) rynkach zagranicznych.
- Przeprowadzona analiza dowodzi również, iż konieczne jest stałe monitorowanie konkurencyjności regionalnych przedsiębiorstw poprzez zaprojektowanie i wdrożenie szerokiego programu badawczego w tym zakresie.

Bibliografia:

- 100 największych eksporterów w 2009 r. Ranking „Polityki”, <http://www.lista500.polityka.pl/rankings/export>
- Bałtowski M., Miszewski M., 2007, *Transformacja gospodarcza w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 222.
- Biuletyn i Wiadomości UPRP, <http://ipu.uprp.pl/porta1/web/guest/wydawnictwawupbup>
- Forbes, The Global 2000, www.forbes.com
- Gawlikowska-Hueckel, Umiński, 2009, *Handel zagraniczny Małopolski*, UMWM, Kraków.
- Global Free Zones of the Future 2010/2011. Winners*. Global Outlook FDI Magazine, June / July 2010.
- GUS 2010d. *Działalność gospodarcza podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w 2008 roku*, Warszawa 2010.
- GUS, 2010a. *Regiony Polski*, Warszawa 2010.
- GUS, 2010b. *Wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w województwie dolnośląskim w latach 2006 – 2009*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2010.
- GUS, 2010c. *Nauka i Technika w Polsce w 2008 roku*, Warszawa 2010.
- Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa dolnośląskiego*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 28.09.2010.
- MG, 2010. *Celowość, realna możliwość i kierunki specjalizacji eksportowej Polski*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2010.
- Nasze najlepsze dolnośląskie firmy*, Polska Gazeta Wrocławska, Nasz Region, 23.06.2010.
- PARP, 2010. *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008–2009*, PARP, Warszawa 2010.
- Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w województwie dolnośląskim w 2006 roku*, Informacja sygnałna nr 1/2007, Urząd Statystyczny we Wrocławiu. Wrocław luty 2007.
- PODSTAWOWE INFORMACJE O OCHRONIE PRAWNEJ WYNALEZKÓW I WZORÓW UŻYTKOWYCH, www.uprp.pl/Informacje/info_wyn.doc
- Puls Biznesu, www.gazele.pl/top/42,kto_jest_gazela_biznesu.html
- Raport: Polska 2030 – wyzwania rozwojowe, <http://www.polska2030.pl/>
- Raporty Roczne UPRP, www.uprp.pl/Polski/Informacje+o+UPRP/Raporty+Roczne/
- UNCTAD, 2010. *World Investment Report 2010*, United Nations, New York-Geneva.
- WEF, 2009. *Global Competitiveness Report 2008-2009*, World Economic Forum.
- World Investment Report za lata 1991 - 2009* United Nations, New York-Geneva.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

DWVG
Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

www.cuprumprojekt.pl/o_firmie.php

www.kghm.pl/

www.nbp.pl

www.pcc.rokita.pl/bazy/www.nsf/id/PL_Portret_Firmy

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w I półroczu 2010r., GUS, 2010.